

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

JAZYKOVÁ KOMIKA V BLOGU (VYBRANÝ AUTOR)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Eva Benediktová

Český jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne .....

.....
vlastnoruční podpis

DĚKUJI PANU DOC. PHDR. MILANU HRDLIČKOVĚ, CSc. ZA
ODBORNÉ VEDENÍ PRÁCE, CENNÉ RADY, DOPORUČENÍ A
OCHOTU PŘI KONZULTACÍCH.

OBSAH

Úvod	1
1 TEORIE KOMIKY	2
1.1 IRONIE	2
1.2 NAIVITA	2
1.3 ABSURDITA	2
1.4 HUMOR	3
2 SMYSL KOMIKY	4
2.1 REDUPLIKACE	4
2.2 SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ KONTEXT	4
2.3 SVOBODA	4
2.4 NÁHODA A PŘEKVAPENÍ	4
2.5 LUDISMUS	5
2.6 POKLESLOST	5
2.7 SVĚT KOMIKY	5
3 DRUHY KOMIKY	6
3.1 KOMIKA PSANÁ A MLUVENÁ	6
3.2 KOMIKA SITUAČNÍ A JAZYKOVÁ	6
3.3 KOMIKA CHTĚNÁ A NECHTĚNÁ	7
4 PROSTŘEDKY KOMIKY	9
4.1 KOMIKA MLUVENÁ	9
4.2 KOMIKA PSANÁ	9
5 VRSTVY SLOVNÍ ZÁSoby	11
5.1 BOHATOST A CHUDOST SLOVNÍKU	11
5.1.1 Hovorová slova	11
5.1.2 Lexémy s knižním zabarvením	12
5.1.3 Odborná slova	13
5.1.4 Slova cizího původu	13
5.1.5 Slova nespisovné češtiny	15
5.1.6 Archaismy a neologismy	16
5.1.7 Eufemismy a dysfemismy	16
5.1.8 Vulgarismy	17
5.1.9 Synonyma, antonyma, homonyma	17
5.2 UMĚLECKÉ JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY	17
5.2.1 Metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání	17
5.2.2 Frazeologismy	18
5.2.3 Rýmy	18
6 BLOG	20
6.1 RELEVANTNÍ RYSY BLOGU	20
6.1.1 Slohové zařazení, tematika	20
6.1.2 Čtenost	21
6.1.3 Karma	22
6.1.4 Diskuse	22
7 PRAKTICKÁ ČÁST – ANALÝZA	23
7.1 ANALÝZA AUTORA JAROSLAVA MÜLLNERA	23
7.2 ANALÝZA AUTORA DANIELA TOMÁŠE:	27

7.3 ANALÝZA AUTORA JANA VAVŘÍKA	32
ZÁVĚR.....	37
RESUMÉ.....	39
SEZNAM LITERATURY	40
PŘÍLOHY	I
7.4 AUTOR JAROSLAV MÜLLNER	I
7.5 AUTOR DANIEL TOMÁŠ.....	IX
7.6 AUTOR JAN VAVŘÍK.....	XIII

ÚVOD

V této práci se budeme zabývat jazykovou komikou a jejím konkrétním využití v blogu, který se v současnosti stal fenoménem. Komika provází lidstvo od nepaměti. Výrazy pro směšnost lze najít již ve starověku. Po více než dvě tisíciletí teoretikové i praktici polemizují o tom, co je a co není komické. Zjišťujeme, že za určitých okolností může být komické vlastně cokoliv, že i zautomatizovaný obrat se může stát najednou směšným, pokud nás zastihne v příznivé konstelaci, zatímco vtip všeobecně uznávaný jako znamenitý nás v opačném případě dokáže znechutit (Dvorský, 1984, s. 7).

Chtěná komika nám pak otvírá oči, abychom i ve skutečném životě viděli to, co nám pro svou všeobecnost nebylo nápadné anebo co nám zůstalo skryto pod rouškou důstojnosti, vážnosti nebo nezbytnosti. (Bečka, 1946, s. 71-78).

První kapitola teoretické části je nazvána teorie komiky a jsou zde popsány její jednotlivé konfigurace, tedy ironie, naivita, absurdita a humor.

Druhá kapitola je věnována smyslu komiky, tedy jejím strukturujícím rysům, které se na komice podílejí a spoluvytvářejí ji. Ke strukturujícím rysům patří reduplikace, sociálně-kulturní kontext, svoboda, náhoda a překvapení, ludismus a pokleslost.

V následující kapitole jsou charakterizovány jednotlivé druhy komiky, tedy rozdíly v povaze jazykových prostředků komiky psané a mluvené, situační a jazykové, chtěné a nechtěné. Jedním z cílů bakalářské práce je také charakteristika jazykové a situační komiky. Komika se totiž dělí na dvě kategorie – jazyková, která se tvoří jazykovými prostředky, a situační, která, jak již název napovídá, vychází ze situace. Její komičnost je tedy závislá na konkrétní situaci, ve které je užita.

Čtvrtou kapitolu, nazvanou prostředky komiky, věnujeme jednotlivým aspektům psané a mluvené komiky.

V poslední kapitole se zaměřujeme na jazykovou komiku, kde popisujeme slovní zásobu a její vrstvy. Výběr prostředků slovní zásoby se totiž významně podílí na vytvoření komického efektu.

Dalším cílem je definovat pojem blog a začlenit ho do kontextu funkčních stylů. V teoretické části jsou mimo jiné přiblíženy relevantní rysy blogu (druhy, tematika, faktory úspěšnosti a čtenosti, karma, povaha diskusí aj.).

Tato bakalářská práce je zaměřená na způsob vytváření komiky v blogu – tedy webového deníku, který je publikován autorem na internetu, konkrétně zde na webové stránce www.IDNES.cz. Dané téma jsme vybrali, protože takové blogy pravidelně čteme a sledujeme. Zároveň sledujeme i nové formy blogů, které se přesunuly na jiné platformy v různých formách jako např. podcasty, videa atd. Zajímá nás, jakými způsoby je možno komiku tvořit. V práci se proto zabýváme tím, jaké jazykové prostředky vybraní autoři užívají k dosažení komického efektu.

V bakalářské práci je využito teoretického postupu, konkrétně metody analýzy. Do praktické části jsme vybrali tři autory, jejichž ukázky analyzujeme s důrazem na (jazykovou) komiku. Poté následuje porovnání stylu jednotlivých autorů, tedy rysy, které mají společné, a naopak v čem se jejich styly tvoření komiky liší. Předpokládáme, že v ukázkách se bude často objevovat ironie, naivita, hovorová slova, nespisovná vrstva slovní zásoby a eufemismy a dysfemismy. Také očekáváme, že v ukázkách bude hrát roli i sociálně-kulturní kontext.

1 TEORIE KOMIKY

Samotný pojem komika je těžko uchopitelný a široký pojem. Borecký (2000) pod její konfigurace řadí ironii, naivitu, humor a absurditu.

1.1 IRONIE

Pojem ironie znamenal původně přetvářku, později ve figurativním stylu s ohledem na sokratovskou metodu začal být užíván pro specifický způsob dotazování a zkoumání. Ironii lze charakterizovat jako umění říci něco, aniž by to bylo vlastně skutečně vysloveno. Spočívá v tom, že se říká opak toho, co je míněno. Za vážností se skrývá výsměch, žert, pohrdání, za okázalou chválou zničující kritika.

Douglas Colin Muecke metodicky rozlišuje tři stupně ironie: otevřenou, skrytou a soukromou. Čtyři způsoby, jimiž se projevuje, označuje jako neosobní, sebeironizující, naivní a dramatický. V definici ironie vyčleňuje jako její tři podstatné rysy dvojznačnost, zdánlivou nevinnost a moment obětí, tj. předmětu, který se stává terčem (Muecke, 1969). Dvojznačnost nacházíme ovšem i u ostatních komických konfigurací. Předstíraná nevinnost není čistou naivitou, ale objevuje se i u humoru a absurdity. Pokládáme za podstatný rozlišující rys, je moment obětí, předmětu výsměchu či zesměšnění.

Ironie nemusí být nutně komická, ale je jí často ke komickým efektům využíváno. Má blízko ke slovní ke slovní hříčce a ke vtipu. Je spojována nejen s komickým, absurdním, s groteskou či satirou, ale využívá i předstírané nevinnosti v modu naivity. (Borecký, 2000, s. 29-33)

1.2 NAIVITA

Termíny naivita a absurdita se ve francouzštině objevují dokonce již ve 12. století a postupně pronikají do ostatních evropských jazyků, i když ne hned přímo se svou komickou nuancí. Naivita a absurdita vykazují zvláštní spříznění.

Naivita znamená jednoduchost, prostotu, nevinnost, a jak jsme viděli, objevuje se jako jeden z prvků ironie nebo humoru. Subjekt vytváří komiku bezděčně, aniž by si toho byl vědom. Stává se tak předmětem smíchu pro druhé, kterým je naopak komika zřejmá. Z hlediska subjektu lze jeho situaci vyjádřit: jsem k smíchu, aniž bych si toho byl vědom. Tuto charakteristiku naivní komiky je třeba doplnit o oblast nesmyslu. Nonsense ovšem již hraničí s absurditou. Vedle oblasti čistých, infantilních nesmyslů, na něž je bohatá hlavně anglosaská literatura a které propůjčil zvláštní kouzlo Lewis Carroll v dobrodružstvích Alenky, operuje s nesmyslem právě absurdní komika.

Hravost, s kterou je dětská naivita spojena, je často doprovázena ludismy, výtvořky nebo produkty bezprostřední hravosti, které mají často přízvuk komiky. Dětské ludismy charakterizuje spontánnost a samoučelnost. Ludismy u dospělých, ať již jsou orientovány uměleckým nebo vědeckým či filozofickým směrem, dodávají naivitě specifický kolorit (Borecký, 2000, s. 34, 40).

1.3 ABSURDITA

Absurdní komika nemá tyto rysy nevědomosti a nevinnosti, ale prostřednictvím naivity a nesmyslu se osvobozuje od ironického či humorného zaměření. Absurdita je

nadána komickou dimenzí, s níž jsme se ostatně setkali již u ironie. Operuje s nesmyslem záměrně jako s určitou metaforou světa a je si plně vědoma své absurdity.

Absurdita překračuje humoristický sebevýsměch přesahem subjekt-objektové polarizace, která však není nevědomá jako u naivity, ale opírá se o náhled absurdity světa. Absurdní komika participuje na kosmické komice a vzdává se vědomě humoristické sebereflexe s plným vědomím vlastní nepodstatnosti a bezvýznamnosti. V absurditě je autonomie překonána autenticitou (Borecký, 2000, s. 35, 41)

1.4 HUMOR

Historicky nejmladší komickou konfigurací je humor. Pojetí slova humor a přístupy k němu se v průběhu historie měnily. Podle Příručního slovníku je humor dobrá nálada se sklonem k žertování, veselý rozmar. Humor, jak to všichni dobře cítíme, není veselost ani ironie a člověk humorný naprosto nemusí být vždy v pravém slova smyslu veselý a ironický. Humor není veselí, je to duševní rozpoložení, které chce budít veselí u jiných. Často teprve veselí vzbuzené humorem u jiných působí nakažlivě na původce humoru a rozptyluje jeho chmury a nejistoty. Podstata humoru je tedy jiná: je to duševní dispozice, podle povahy jednotlivých lidí buď trvalejší, nebo jen chvilková, vidět věci s jejich komické stránky nebo hledat na věcech jejich komickou stránku, nebo ještě lépe, vykládat věci s jejich komické stránky (Bečka, 1946, s. 111-120).

Humor představuje ironický výsměch, který prochází sebereflexí, tj.: je napřed vztažen na vlastní osobu a druhým se vysmívá až sekundárně prizmatem sebevýsměchu. Základním laděním humoru je tedy výsměch sobě samému, jenž může zahrnout i okolí, ale zaměřením na sebe ztrácí ironický hrot. Z hlediska subjektu jde o situaci, kdy jsem schopen reflektovat v první řadě vlastní směšnost. Humor přesahuje prostou sebeidentifikaci v autonomní morálce, akceptující druhého. (Borecký, 2000, s. 40-41)

Prostředkem humoru není tedy komika sama, nýbrž komický výklad nebo pojetí věci. Nepokládáme za projev humoru úmyslná komická gesta, komickou mimiku nebo chování; projev humoru má vždy základ v myšlence, je to úmyslná myšlenková komika. Výrazovým prostředkem je buď řeč, kresba, malba nebo výtvar hudební. Metonymicky často nazýváme takový projev humoru přímo humorem (Bečka, 1946, s. 111-120).

V konkrétní komice se tyto složky většinou kombinují.

2 SMYSL KOMIKY

Domníváme se, že pro porozumění komice bude účinnější zaměřit se místo k její příčině, ať už sekundární nebo primární, k modu možností, které otvírá komické naladění. Ne k možnostem různých voleb, ale přímo ke komickému naladění. Místo o příčinách komiky pak budeme hovořit o strukturujících rysech komiky, které se určitým způsobem na komice podílejí a které ji spoluvytvářejí.

V tom ohledu jsme vyčlenili nejpodstatnější z nich. Především by to byl smysl komiky, v kterém se komické uskutečňuje. Vedle tohoto hlavního rysu jsme vyčlenili ještě sedm dalších: reduplikaci, sociálně-kulturní kontext, svobodu, náhodu, ludismus a svět komiky (Borecký, 2000, s. 142)

2.1 REDUPLIKACE

Za další rys pokládáme komické zdvojování, reduplikaci, která na rozdíl od zdvojování v imaginaci a od hrového zdvojování mezi skutečností a zdáním zakládá na bipolárních inkongruentních opozicích. Zdvojování v komice v sobě nese latentní konflikt spočívající v nesourodosti binárních prvků. Působí násilně, nepřírozeně, přepjatě a vyvolává komický efekt, ať již v modu naivity, ironie, humoru nebo absurdity (Borecký, 2000, s. 143).

2.2 SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ KONTEXT

Vedle funkce, cíle a rázu komunikace obecně má velký význam pro utváření stylu také komunikační situace. V užším smyslu jde o situaci, navozenou atmosféru, jež je dána prostředím např. sociálním a kulturním. (Čechová a kol., 2003, s. 63)

Společenský kontext je nezbytným rysem komiky. Obsahově se komické vztahuje k reálným sociálním a kulturním skutečnostem, kterých si všímá především sociologie v poměru lidského k animálnímu, v sexuálních, generačních a dalších diferencích, v rozdílném společenském postavení, třídním zařazení, v rasových, etnických, národnostních rozdílech, v profesionálních rozdílech, jejichž konkrétní obsahy tvoří referenční rámec komiky. Často se zde ukazuje, i když ne nutně, polarizace mezi superioritou a inferioritou. Ta nabývá převahy v ironické rovině, harmonizuje se v humoru, kdežto v rovině naivity a absurdity není zřetelná (Borecký, 2000, s. 143).

2.3 SVOBODA

K strukturujícím rysům komiky patří též jako u hry svoboda, i když v jiném odstínu. Podobně jako ve hře vstupujeme do nezávislé sféry svobody, ocitáme se v komice v potenciálních erupcích smíchu na cestě vysvobození z každodennosti, ze zatěžujícího sevření odpovědnosti a povinnosti. Uvolnění a terapeuticky oceňovaná relaxace jsou jenom důsledky této vnitřně prožívané svobody (Borecký, 2000, s. 144).

2.4 NÁHODA A PŘEKVAPENÍ

Řada teorií komiky jako např. Bergsonova zdůrazňují moment náhody a překvapení jako jednu z příčin komiky. Náhoda a neočekávanost působí plasticky na komiku. André Breton dokonce hovoří o objektivní náhodě, kterou pokládá za nedílnou součást humoru.

Komiku nelze opakovat, aniž by se v opakování postupně zcela vytratila. Náhodnost a překvapivost je její důležitou podmínkou. Nikdy se nesmějeme se stejnou intenzitou, pokud vůbec, podobné nebo dokonce téže situaci (Borecký, 2000, s. 144).

2.5 LUDISMUS

Dalším rysem komiky je ludismus, hrové vyladění, hravost, kterou komika vybočuje ze sféry vážnosti. Ludismus je důležitým momentem komiky v tom, že umožňuje, aby chom inkongruenci neodmítly pro její neadekvátnost, ale našli v ní jako ve hře specifické uspokojení, radost a zálibu, nikoliv s ohledem na užitečnost, ale právě s ohledem na směšnost. Ludismus se může rozvinout v produktivní kreativitu. Komické zdvojování obsažené v inkongruenci se díky symbolické imaginaci rozvíjí tvůrčím způsobem za účasti ludismu (Borecký, 2000, s. 144-145).

2.6 POKLESLOST

Kdybychom chtěli najít v komice analogii k hrovému vyladění či k rozkoši ze hry, našli bychom ji v určité formě pokleslosti, v degradaci a znevážení společensky akceptovaných norem a hodnot. Spencer mluví o descendenci v protikladu k ascendenci, která nás povznáší k vznešenému. Zvláště v lidové komice či v karnevalových formách komiky je pokleslost jedním z významných rysů komiky (Borecký, 2000, s. 145).

2.7 SVĚT KOMIKY

Komických světů je nekonečně mnoho, ale vždy rozpoznáváme jeho rysy jako důvěrně blízké. Svět komiky nestojí v nepřátelství proti světu všednosti či světu vážnosti, ale funguje jako určitý ventil, uvolňující sevření jejich stísnujících zdí.

Vyčleněním strukturujících rysů komiky se stavíme jednak proti konstrukcím příčin komiky, které jsme odhalili jako nadbytečné, jednak se pokoušíme vystavit pestřejší obraz komiky, než jaký nabízí tři alternativy makroteorií.

K problematice původu komiky je třeba dodat poznámku o určité afinitě komiky nejen ke hře, ale také k imaginaci. Současný důraz na význam imaginace, který zdůrazňuje zejména Centrum výzkumu imaginace (CRI) v okruhu Gilberta Duranda, nabízí dalšímu bádání o komice zatím zanedbávanou perspektivu. Většina studií o komice se zabývá inkongruencemi v myšlenkových konstrukcích, ve vtipu, anekdotě nebo v komických naracích. Hlubší zdroje reduplikace je ale nutno hledat právě ve hře a v imaginaci. Durandova obecná archetypologie nabízí dosud nevyužitý prostor ke studiu komické představivosti, která specifickým způsobem dynamizuje polaritu archetypálních struktur imaginace (Borecký, 2000, s. 145-146).

3 DRUHY KOMIKY

3.1 KOMIKA PSANÁ A MLUVENÁ

Čechová obecně rozlišuje projevy mluvené a psané: Soustava znaků mluvených umožňuje reakci aktuální (rychlou ba okamžitou), málo náročnou na vynaloženou námahu, umožňuje využití intonace a dynamiky řeči a je vlastní promluvám improvizovaným (někdy i jazykovým reakcím reflexním). Psaný způsob realizace sdělení uchovává, třebaže za cenu zvýšené námahy fyzické a psychické, představuje je přehledně a je vlastní sdělením racionálním. Projevy se formulují a realizují jako mluvené nebo psané. Ze stylistického hodnocení projevů mluvených nebo psaných abstrahujeme rysy mluvené nebo psané řeči a zkoumáme stálé faktory, za nichž mluvená nebo psaná řeč probíhá. (Čechová a kol., 2003, s. 154)

Jazykovou komiku je možno definovat jakožto komiku jazykových projevů, která vyvěrá ze zvláštní povahy výrazových prostředků. Jazykové projevy jsou, jak známo, dvojí. Jedny využívají jako výrazového prostředku mluvy, kdežto druhé, písma. Ačkoliv písmo je ekvivalentem mluvy, existují přece jen jisté komické kvality, vlastní buď toliko mluvě nebo písmu. Mluva může působit komicky zvláštním způsobem, který nelze vůbec nebo jen velmi těžko a málo zdařile zaznamenat, právě tak, jako zase záznam je s to působit komicky prostředky, kterých nelze využít v mluvě. Vzhledem k tomu jsme pochopitelně nuceni rozlišovat komické projevy jazykové mluvené od písemných... Jazykové projevy mluvené nebo, lépe řečeno, proslovitelné, jelikož většinu z nich lze taktéž naprosto věrně písemně zaznamenat. (Brouk, 1941, s. 9)

Dvorský také tvrdí, že smích vyvolaný pohledem na komickou situaci pochází ze stejných zdrojů jako smích vyvolaný četbou nebo poslechem jazykového vyjádření takové situace. Tím chceme říci, že mezi komickou situační a jazykovou není takový rozdíl, jak se někdy soudí. Vizualní vnímání je sice obvykle rychlejší a lapidárnější (už vzhledem k znakovosti jazyka, a také proto, že jazyková výstavba má podobu sledu, postupného řazení jazykových prostředků), ale tuto odlišnost nechápeme jako zásadní přednost. (Dvorský, 1984, s. 10)

Bečka udává, že komika zasahuje chování, gesta i mimiku, ať už se projevují v situacích jedinečných, anebo se stále vracejí jako zvyk nebo trvalý rys povahy a samy pak komické scény způsobují. Z toho plyne, že i řeč může být pramenem komiky, a to právě tak řeč mluvená, jako řeč psaná (Bečka, 1946, s. 71-78). Zároveň ale také píše, že každá nevhodná nepravidelnost se může cítit jako směšná právě tak jako kterákoliv jiná nepružnost těla nebo ducha. Je tedy vhodné, aby byly zde prostředky komiky mluvené zmíněny odděleně od psané (Bečka, 1946, s. 71-78). Více viz Prostředky komiky.

3.2 KOMIKA SITUAČNÍ A JAZYKOVÁ

Postupuje-li autor s úmyslem dosáhnout komického efektu bez pomoci jazyka i s pomocí jazyka v zásadě podle týchž principů, třebaže jinými výrazovými prostředky. Nejde jen o to, že je to možné. Rozmanitost prostředků tak zpřístupňuje komickému převedení společenské jevy různého typu a užití jazykových a mimojazykových prostředků (často také jejich spojování) umožňuje, že vlastně neexistují komické jevy, které by byly nesdílitelné (Dvorský, 1984, s. 11).

Lze odlišit projevy, v nichž se jazykovými prostředky vyjadřuje komická situace od jazykových projevů, které dosahují komického účinku už zvláštním, komicky zaměřeným výběrem těchto prostředků. Ani jazyková komika v užším slova smyslu nespočívá jen ve

výběru takových prostředků, které jsou schopny komického efektu dosáhnout samy o sobě nebo s přihlédnutím k minimálnímu kontextu. Takové pojetí by vedlo k tomu, že by se naše pozornost soustředila jen na slovník. Sledujeme-li však jazykovou výstavbu zejména humoristických a satirických žánrů, zjišťujeme, že tvůrci k vyjádření komického efektu využívají všech jazykových oblastí, celé struktury jazyka (slovníku, mluvnice, tvoření slov, zvykové stránky jazyka i grafiky). Sdělovat komický obsah bez použití komicky zaměřených prostředků je právě tak absurdní, jako sdělovat nekomický příběh komicky (Dvorský, 1984, s. 12).

Brouk uvádí, že je nutno zamítnout i dělení komiky proslovitelných jazykových projevů na komiku situační, myšlenkovou a jazykovou“...Zůstaneme proto při dělení komiky proslovitelných jazykových projevů na komiku na kvalitě výrazových prostředků nezávislou a závislou. (Brouk, 1941, s. 16)

3.3 KOMIKA CHTĚNÁ A NECHTĚNÁ

Situace nechtěné komiky mohou vzniknout různými způsoby. Jednou ze základních možností je, když máme o komický objekt citový zájem. Ten rušící cit bývá rozmanitý: soucit, láska, úcta, pocit vlastní škody, strach, hněv, závist, smutek. Záleží na druhu a na síle těchto rušících citů, zda dojem komiky vůbec nevznikne, ač by vzniknout mohl, nebo zda je zastaven hned v počátcích nebo je rušícím citem značně ztlumen, anebo sice trvá, ale nemůže se navenek projevit. Komika je tedy cit, který velmi snadno může být jiným citem buď úplně neutralizován, nebo aspoň zeslaben a potlačen. (Bečka, 1946, s. 71-78)

Některé city však komiku naopak podporují. Hlavním takovým citem je škodolibost nebo, lépe, vědomí vlastní nadřaděnosti a uspokojení z toho, že komická situace postihuje někoho jiného, a ne nás. Škodolibost jako podporovatelku komického dojmu pozorujeme hlavně u dětí a u lidí primitivních a málo kultivovaných. U lidí civilizovanějších podporují komický dojem spíše city jiné. Podle Bergsona výsměchem stíháme ty, kteří se nějak — ať už vědomě nebo nevědomky — odlišují od celku, od průměru, aniž v nás tím vzbuzují pocit úcty nebo obdivu. Mnohdy je v tom účasten pocit závisti, hlavně však tu působí cit pospolný, neboť ten budí v lidech nedůvěru ke všem, kdo se od společenské uniformity nějak nápadně oddělují. Tyto city jsou tedy stálými katalyzátory komiky, podporují ji a zesilují (Bečka, 1946, s. 71-78).

Vlastní příčinou komiky však tyto city nejsou, neboť tkví v pozorovatelných komické situace, nikoli v jejích objektech. Vlastní příčinu komiky lze jen těžko stanovit. Bergson ji důmyslně hledá v nepružnosti těla a ducha. Když někdo klopýtne, působí komicky, protože projevuje nepružnost těla. Když si profesor sedne na zašpiněnou židli, dává tím najevo nedostatek pozornosti, tedy opět nepružnost při vnímání. Když někdo při hovoru užívá nevhodných gest a nevhodné mimiky, je komický, protože dobře neovládá své tělo. Ješitný člověk je svým neskromným chováním i vychloubačnými řečmi lidem protivný, uráží je a podněcuje v nich závist bez úcty, tedy jeden z účinných katalyzátorů komiky. Je však i komický, poněvadž prozrazuje nedostatek duševní pohotovosti a pružnosti, aby své chování a svá slova dobře kontroloval. Neobratné pohyby jsou ve společnosti komické pro nepružnost těla, hloupé řeči nebo nemístné rozpaky jsou směšné pro nepružnost ducha. Z týchž důvodů směšný je lidem člověk roztržitý, protože nedovede své chování a myšlení uvést v soulad s vnější skutečností. Směšný je člověk, který se rozčiluje nad věcí nevýznamnou, protože jeho duch je nepružný, aby odhadl správnou míru svého rozladění (Bečka, 1946, s. 71-78).

Jisté je, že všechny komické případy nepružnosti tělesné a duševní nejsou projevem skutečné nepružnosti, nýbrž jen se tak pozorovatelům jeví. Některé z nich nevznikají ze

skutečné viny komického objektu. Ostatně je vůbec těžké vinit koho z většiny nepružností, neboť mnohé z nich jsou vrozené a jen těžko je lze překonávat. Často se přiházejí komické omyly, které zůstávají komickými, i když dobře chápeme jejich příčiny a víme, že mohou postihnout i člověka nejbystřejšího. Nejednou toto vědomí právě naopak zesiluje komický účinek situace. Komika je neúprosná a nikterak neposuzuje nepružnost těla a ducha podle skutečné viny postižené osoby, a proto tak snadno přímo hraničí s tragikou. Jiné případy, dobře známé z historie, vznikají zase z toho, že naopak společnost je duševně méně pružná než člověk, jemuž se lidé vysmívají; teprve v budoucnosti se leckdy ukáže, že člověk vysmíváný byl duševně mnohem pokročilejší než jeho okolí. Cit pospolný nebývá vždy spravedlivým rozhodčím komiky (Bečka, 1946, s. 71-78).

Všechny tyto případy duševní a tělesné nepružnosti, ať již jsou zaviněny nebo nezaviněny, ať jsou skutečné nebo jen domnělé, jeví se navenek jako nesrovnalost mezi tím, co je, a tím, co by podle mínění a zvyklostí lidí mělo být, jako nesrovnalost skutečnosti s jednáním, chováním a řečí jednotlivců. Komické by bylo vzít si na výlet frak, poněvadž není zvykem nosit frak na výlety. Komický se nám zdá koupací úbor žen ze začátku tohoto století, protože dnešní dámské plavky vypadají docela jinak. Tato nesrovnalost se jeví tak podstatnou složkou komického účinku, že ji mnozí badatelé pokládali přímo za podstatu komiky. Ale, jak vidíme z toho, co jsme pověděli, je tato nesrovnalost sama výsledkem oné nepružnosti, o níž mluví Bergson. To ovšem nevylučuje výklad, že teprve tato nesrovnalost je přímou příčinou komického účinku (Bečka, 1946, s. 71-78).

Doposud jsme probírali případy komiky nechtěné, tj. takové komiky, kterou komický objekt nechtěl způsobit. Komická osoba je tu skutečným objektem komiky. Smích takovou komikou vzbuzený je pro objekt značným ponížením, úhonou jeho postavení ve společnosti. (Bečka, 1946, s. 71-78).

Komika však může být i chtěná, úmyslná. V takovém případě komická osoba předstírá, hraje komické situace. Tak je tomu na divadle, ve filmu, v cirkuse a také v životě. Člověk takto hrající není objektem komiky, nýbrž jejím subjektem. Smích komikou vzbuzený není komickému subjektu pohanou, nýbrž naopak jeho odměnou. Smích zde totiž nepostihuje toho, kdo komiku hraje, ale to, co komik hraje. Je výsměchem nikoliv osobě, nýbrž komickým vadám a slabostem lidským, komickým typům lidí (Bečka, 1946, s. 71-78).

Mezi komikou nechtěnou a úmyslnou není ani takový rozdíl v podobě, jako spíše ve způsobu, jak ji přijímáme. Zdánlivou výhodou komiky nechtěné je to, že je nečekaná, kdežto na komiku úmyslnou býváme zpravidla předem připraveni. Překvapení sice může komiku značně zesílit, ale jen za příznivých okolností. Většinou je však pro účinnost komiky lepší, když už předem máme mysl připravenou k smíchu. Komika hraná má přemnohé možnosti, které nemá komika nechtěná. Mohou to být hlavně některé znaky společenského života, na př. dobový ústroj, některé společenské zvyklosti, které již pozbyly smyslu, ale stále se ve společnosti udržují. Na scéně však, jsou-li předvedeny ve vhodných situacích nebo jsou-li zveličeny, stává se jejich komičnost nápadnou (Bečka, 1946, s. 71-78).

4 PROSTŘEDKY KOMIKY

4.1 KOMIKA MLUVENÁ

Ačkoli někteří odborníci nerozlišují komiku psanou a mluvenou, existují aspekty, které z mluvené řeči do souvislého textu převedeme jen stěží, např. melodie nebo síla hlasu. Každá nevhodná nepravidelnost se může cítit jako směšná právě tak jako kterákoliv jiná nepružnost těla nebo ducha. Je tedy vhodné, aby byly zde prostředky komiky mluvené zmíněny odděleně od psané (Bečka, 1946, s. 71-78).

Komicky zní nadměrné opakování některých slov nebo obrátů a úsloví, jmenovitě opakování bezmyslenkovité, za nevhodných okolností. Komické bývá nedorozumění, když posluchač špatně slyší to, co říká druhý, nebo špatně pochopí smysl toho. Směšně zní i pokroucený tvar slova; to se zvláště stává u slov cizích (Bečka, 1946, s. 71-78).

Na tuto celkem dosti vnější komiku mluveného jazyka jsou lidé zpravidla velmi citliví. Posmívají se lidem šiřlavým, šeplavým, breptavým, lidem, kteří mluví překotně nebo zase nápadně pomalu. Smějí se ochotně každému přefeknutí, přeslechnutí, mají upřímnou švandu z každého nedorozumění a z každého možného dvojsmyslu. Ovšem vždy s tím omezením, které platí pro komiku vůbec, totiž že nesmí do dojmu směřících se lidí zasáhnout některý z oněch rušících nebo brzdících citů, hlavně nesmějí být při tom sami postiženi. Ale působení jazykové komiky nezasahuje jen jednotlivce, nýbrž i celé skupiny lidí, ba i celé národy. Tam, kde jsou větší rozdíly nářeční, posmívají se obyvatelé jedné vesnice obyvatelům vesnice druhé pro jejich dialektické zvláštnosti. Podobně se často posmívají příslušníci jednoho národa příslušníkům národa jiného pro způsob jejich mluvy, která se jim zdá směšná. Ale i vlastní jazyk spisovný se lidem zdá směšný, mluví-li jím někdo v prostém, všedním hovoru. Slova a tvary neběžné, zastaralé a vůbec obraty příliš knižní působí na lidi tu více, tu méně komicky i v mluveném jazyce vyššího společenského styku (Bečka, 1946, s. 71-78).

4.2 KOMIKA PSANÁ

Dosti odlišnou podobu má komika psaného jazyka spisovného. Je tu především něco, co se v mluveném jazyce vůbec nemůže uplatnit: Čistě optická komika psaní, zejména komika pravopisu. Pravopis je konvence, jež má leccos společného s konvencí společenských zvyklostí. Drobné odchylky od takové konvence buď vůbec nepostřehneme, nebo je přecházíme s jistou nevrlostí jako kazy na dobrém díle. Jsou-li však tyto odchylky nápadné nebo nehorázné, budí náš smích. Není to sice komika sama o sobě zvláště složitá a cenná, ale v úmyslném užití lze ji vhodně zesílit a stupňovat. Komiky nehorázného pravopisu využíval účinně I. Herrmann ve svých humoristických zprávách „*krytýgra*“ *Lebedy*. Komicky vypadá čeština psaná pravopisem francouzským nebo anglickým. Komicky působí i moderní český projev psaný starým pravopisem bratrským nebo ještě starším pravopisem spřežkovým, jak to známe z rozličných humorných skladeb, zejména z humorných gratulací, v nichž tato komická grafika zpravidla má za úkol zesilovat humorný ráz úmyslných archaismů (Bečka, 1946, s. 71-78).

Protože v písemném projevu je silně zastřena konkrétní situace, jež dovede v projevu mluveném vytvářet velmi často komický účinek, není psaný jazyk tak citlivý k oné komice, která je charakteristická pro jazyk mluvený a o níž jsme právě mluvili. Strach z nechtěné komiky tvarů neobvyklých a zastaralých nebo odumírajících je ve psaném jazyce mnohem slabší než v jazyce mluveném. Zato se však silněji ve psaných projevech jeví komický účinek rozličných nechtěných nelogičností, neboť v proudu mluveného jazyka se tyto nelogičnosti snáze a častěji ztratí než v projevu psaném, který po této stránce

posuzujeme vždy pečlivěji a přísněji. Krom toho lze v mluveném projevu nechtěný komický účinek nelogičnosti zeslabit nějakou vtipnou reakcí, kdežto v projevu vytištěném to možné už není (Bečka, 1946, s. 71-78).

Takovou nechtěnou komiku nejednou způsobuje nesprávná elipsa podmětu. Na př. *Marně se snažil lékař nemocnému zachránit život. Nazítří vydechl naposledy* (kdo? lékař?). — *Až bude lékařem, nebude nosit vousy jako jeho otec. Snad je to důstojnější, ale když otec vyšetřuje nemocné děti, obyčejně křičí. Táta se diví, ale já mu vždycky říkám, že jeho vousy děti píchají.* — Je zajímavé, že v mluvených projevech nelogičnosti tohoto druhu postřehneme jen málokdy (Bečka, 1946, s. 71-78).

Jiným častým pramenem nechtěné komiky jsou pomíchané metafory, katachrese. Objevují se sice hlavně u řečníků, ale nejvíce si jich všimáme v projevech tištěných, zejména v novinách, kde se vyskytují také často. Na př.: *Hledal chloupky, z nichž by se dala vykřesat nějaká aférka.* — *Když byl ještě mlád a nezkušený, hlavou chtěl prorazit zed', ale spálil se.* — *Nutno přistříhnout křídélka některým příliš horkým, hlavám.*

Ve psaném projevu konstruujeme věty složitější, s bohatším, uměleji členěným obsahem. Při tom se občas dostanou k sobě větné členy tak, že si jich vzájemnou závislost čtenář vykládá jinak, než autor projevu zamýšlel. Typickým příkladem komiky v tištěných projevech jsou tiskové chyby způsobující dvojsmysl (Bečka, 1946, s. 71-78).

5 VRSTVY SLOVNÍ ZÁSoby

5.1 BOHATOST A CHUDOST SLOVNÍKU

Souhrn slov užitých v určitém projevu nebo jeho části může na čtenáře nebo posluchače působit trojím způsobem – překvapuje rozpětím, šíří, překvapuje primitivností, nepropracovaností, nedokonalostí, nápadně malou pestrostí výběru, případně také nepřekvapuje ničím, tj. je v daném typu projevu obvyklý. K dosažení komického účinku může autorovi sloužit slovník výrazně bohatý (buď jako protiklad slovníku výrazně chudého, nebo jako soubor prostředků schopných pojmenovávat jevy v složitějších a skrytějších vztazích), slovník výrazně chudý (např. při zesměšnění postavy, která by vzhledem k svému věku nebo postavení měla disponovat slovníkem mnohem bohatším), a v některých případech i slovník „ani bohatý ani chudý“ (tehdy, da-li by se ze souvislosti předpokládat slovník bohatší nebo chudší) (Dvorský, 1984, s. 23).

Občas se setkáváme s tím, že někteří povrchnější posuzovatelé slohové záměry autora přehlížejí a dávají do přímé souvislosti bohatost slovníku a uměleckou (literární) kvalitu díla. Předpoklad takového hodnocení může méně zkušené autory neblaze ovlivnit; z praxe známe projevy, v nichž úsilí o „bohatost“ slovníku končí v bezděčné komice (Dvorský, 1984, s. 23).

Případy, kdy autor dosahuje komického účinku slovníkem chudým, nejsou příliš časté. Je to pochopitelné i z hlediska psychologického: prosté vyjadřování je běžné komunikaci častěji spojováno s kladnými povahovými rysy člověka, zatímco vyjadřování vyumělkované, záměrně rozpětím slovníku převyšující okolí, je pokládáno za příznakové v opačném smyslu. Proto také předmětem zesměšnění bývá častěji „bohatost“ slovníku projevující se negativně (jalovou zdobností, planým krasořečením, někdy až orgiemi výřečnosti) (Dvorský, 1984, s. 23).

Rozpor mezi výstavbou slovní (lexikální) a skladebnou (syntaktickou), pokud ho není užito se slohovým záměrem, je patrným a dosti častým kazem projevu. Syntaktické nedostatky patří mezi nejfrekventovanější. Žádoucím souladem není míněna jen podobnost z hlediska rozsahu (malý počet slov = málo rozvitě věty apod.). Projevy založené na chudém slovníku se sice často vyznačují i jednoduchou, až primitivní syntaktickou výstavbou, ale zdaleka to není pravidlem. Složitost tu bývá realizována paradoxně: z množství existujících syntaktických řešení se zvolí řešení nejnevhodnější. V humoristické a satirické literatuře je disproporce mezi stupněm lexikální a syntaktické propracovanosti častým zdrojem komiky (Dvorský, 1984, s. 24-25).

Bohatost a chudost slovníku nás může upoutat také v rámci projevu postavy nebo vypravěče. Tak např. v řeči postavy charakterizované bohatým slovníkem mohou nastat okamžiky, kdy slovník postupně nebo náhle „zchudne“ (nebo naopak). Takové výkyvy v bohatosti slovníku mohou být zdrojem komického účinku, pokud jsou zasazeny do patřičného kontextu a pokud jsou patřičně nadsazené (Dvorský, 1984, s. 25).

A nakonec se ještě zmiňme o tom případě, kdy projev sice obsahuje velké množství slov, ale jeho slovník zůstává chudý. Tento jev podle J. Swifta, „*vyplývá z toho, že se jim nedostává jak látky, tak slov*“ (Dvorský, 1984, s. 28).

5.1.1 Hovorová slova

Užijeme-li hovorová slova jinde než v běžně dorozumivací slohové oblasti, projeví se jeho slohová příznakovost. Této příznakovosti se využívá v publicistických projevech nejčastěji k dosažení přesvědčivosti a srozumitelnosti, v projevech z umělecké oblasti navíc i k účelům charakterizačním. Aby však pomocí hovorového slova bylo

dosaženo komického efektu, k tomu musí čtenář nebo posluchač předem nebo v průběhu sdělení poznat a pochopit autorův záměr (Dvorský, 1984, s. 29).

Model, kdy je knižní vyjádření náhle postaveno do kontrastu vyjádřením hovorovým, je z hlediska jazykové komiky produktivní jedině tehdy, když je čtenáři jasné, že jde o výňatek z humoristicky zaměřené soudničky, a jeho působivost se zvýší, když čtenář posoudí, jak takové vyjadřování souvisí s charakterem postavy. Jedině za předpokladu, že víme, z jakého díla úryvek pochází, je schopen čtenář rozeznat komický účinek sdělení. Pak teprve může ocenit i užití prostředků dalších, jako mj. pořádek slov (příznakově nejzřetelnější slova jsou umístěna na konci vět). Kontext rozhoduje i o komickém zabarvení hovorových slov užitých v přeneseném významu. Aktualizace v tomto směru je velice častá a ve výběru prostředků téměř nevyčerpatelná (Dvorský, 1984, s. 29-30).

Komický efekt může vyniknout i při hromadění synonym. Z dalších možností uvedme ještě hromadění slov formálně podobných, např. podstatných jmen se stejnou příponou. Ke komickému efektu je někdy užito odstupňovaného napětí mezi slovy slohově různě příznakovými (Dvorský, 1984, s. 31).

Někdy je užito hovorového slova jako členu rýmové dvojice, a komický efekt je pak způsoben buď zdůrazněním slova vlivem jeho postavení ve verši, nebo komickou souvislostí s rýmujícím se slovem (Dvorský, 1984, s. 32).

5.1.2 LEXÉMY S KNIŽNÍM ZABARVENÍM

Na rozdíl od slov hovorových jsou slova knižní slohově příznaková vždycky, v dnešním jazyce nemají svou přirozenou základnu v žádné stylové oblasti. Knižní slova – jednoslovná a víceslovná pojmenování a frazeologismy – nejsou obvyklá ani v mluvených ani v psaných projevech. Mají příznak výlučnosti, „papírovosti“ a příslušnosti k „vyššímu“ stylu. Intenzita jejich knižnosti může být různá a její hodnocení je v povědomí čtenáře nebo posluchače často spjato se znalostí synonyma slohovým zabarvením více méně odlišného. Užití knižních slov s komickým záměrem patří snad k nejfrekventovanějším prostředkům jazykové komiky (Dvorský, 1984, s. 33).

Komické zabarvení se nadměrnou frekvencí někdy mění, v některých případech i ztrácí. – V rámci běžně mluveného jazyka se cítí jako knižní i další četná slova, která jsou v projevech publicistických a odborných prostředky neutrálními. Způsobem svého aktualizovaného užití splývají se slovy výslovně knižními a v projevu obvykle vystupují vedle sebe (ponejvíce, netušeně, neutěšeně, chabý, ovšemže, zajisté, vskutku, už se to rýsuje, případně, eventuálně, s největší pravděpodobností, bezpochyby, vynikající, znamenitý, žalostný, sděluju ti, poněkud apod.). Komický účinek knižních slov je o to větší, čím větší je rozpor mezi předmětem a jeho pojmenováním. Popsat něco zcela obvyklého, banálního, „*slovníkem striktní respektability*“ (H. Bergson) se považuje za častý zdroj komického účinku (Dvorský, 1984, s. 34).

Knižní slova se někdy hromadí. Nejsou vzácné příklady, kdy se změní v základní materiál výstavby celého projevu. Pak je ovšem kontrast knižnost – neutrálnost nebo knižnost – hovorovost posunut mimo projev a komičnost projevu vyplyne ze srovnání daného projevu s projevy v jisté situaci obvyklými (Dvorský, 1984, s. 34).

Ke knižním slovům pak přistupují samozřejmě i knižní prostředky další, zvláště skladebné. Pokud jde o projevy mluvené, užívá se tu – stejně jako v případě předchozím – zvláštních zvukových prostředků ke zvýraznění knižnosti, např. hyperkorektní artikulace, zvolněného tempa a větších intervalů v melodii řeči. Nadužívání tohoto způsobu vyjadřování je běžné v projevech pokleslého humoru. „Ozvláštění“ řeči je křečovité, a

přestože autor v zásadě postupuje podle osvědčeného schématu, komický účinek se nedostaví – chybí dostatečně komický kontext (Dvorský, 1984, s. 34-35).

Někdy jsou knižními prostředky vyjádřena automatizovaná spojená nebo víceslovná pojmenování. Tak jako pro slova hovorová je příznačné, že často bývají výsledkem univerbizace, jako slova knižní často výsledkem multiverbizace. Komický efekt může nastat v případě, kdy se takového postupu užije v neobvyklém smyslu, např. u přeneseného významu slova (Dvorský, 1984, s. 35).

5.1.3 ODBORNÁ SLOVA

Projevy slohové oblasti odborné se vyznačují řadou znaků, které je odlišují od projevů jiných slohových oblastí. Poněvadž jde o znaky dosti nápadné, zvláště ve srovnání s projevy oblasti běžně dorozumivací, lze jich za jistých okolností využít jako prostředků jazykové komiky. Jde tu v podstatě o stejný směr aktualizace, s jakým jsme se setkali v případě vrstvy slov knižních (Dvorský, 1984, s. 36).

Ve výběru slov pozorujeme sklon k multiverbizačnímu vyjádření. Dalším typickým znakem je užití předložkových výrazů s přesnějším významem, než jakého je obvykle třeba v běžně dorozumivacích projevech. Pro odborné projevy je dále příznačné častější užití knižních spojovacích prostředků a užití zájmena „což“ (obvykle se věta s „což“ vztahuje k obsahu celé věty řídicí). Důsledky se ovšem projeví často na tvaru větné konstrukce. Z dalších typických znaků odborného projevu jmenujme ještě užití opisných trpných tvarů. Často zde můžeme vidět i tendence k jmennému vyjadřování se, které se projevuje častým užíváním podstatných jmen slovesných (Dvorský, 1984, s. 36-37).

Všechny tyto a další znaky odborných projevů se mohou stát komicky příznakovými o to spíš, že s jejich nevhodným užitím a hromaděním každý z nás přichází do styku velmi často. Předmětem zesměšnění bývá často nezdařilý projev odborně popularizační oblasti; zde se humoristům a satirikům nabízí bohatý a stálý zdroj inspirace. A zdá se, že ho využívají čím dál víc (Dvorský, 1984, s. 37-38).

Specifickým prostředkem odborných projevů jsou odborná slova (termíny). I jich je možno užít ke komickému záměru. V humoristické a satirické literatuře často slouží k podpoře charakteristiky postavy nebo k aktualizaci jazyka vypravěče. Tento druh komiky dosahuje značné hloubky, pokud neodhaluje jen profesionální návyk, ale i charakterové chyby. Nejjednodušším případem užití termínů k dosažení komického efektu je jeho uvedení jako doplňku k charakteristice postavy. Komický účinek termínu se však v některých případech dotýká i osoby vypravěče (Dvorský, 1984, s. 38-39).

5.1.4 SLOVA CIZÍHO PŮVODU

Odlišnosti ve zvukové a grafické stránce a zvláštnosti stránky významové způsobují, že se k účelům jazykové komiky užívá cizích slov už po celé generace. Poměr národní společnosti k přejatým slovům se proměňoval a měnily se ovšem i metody a způsoby zacházení s nimi (Dvorský, 1984, s. 42).

Velmi starou tradici má střídavé užití dvou jazyků v jednom projevu, střídání českých a cizojazyčných slov, frazeologismů, vět, nebo i nadvětných částí projevu (básně tímto způsobem psané se nazývají makarónskou poezií, komické střídání cizích a českých prvků v jiných projevech se označuje jako „makarónština“). V novější literatuře je zaměření tohoto prostředku zřetelně kritické (Dvorský, 1984, s. 42).

Velmi běžným a tradičním způsobem je také vkládání cizích slov do komolené češtiny. Svérázné míšení německých, anglických a českých prvků nacházíme v písemných i mluvených projevech hrdiny Rossovy knihy Pan Kaplan má třídu rád (Dvorský, 1984, s. 44).

Se satirickým záměrem se často užívá hromadění slangových slov cizího původu. Tento způsob komického využití cizích slov najdeme v Haškově Švejkovi (Dvorský, 1984, s. 44).

Jedním z nejčastěji využívaných prostředků jazykové komiky je komolení cizích slov. Od středověku po dnešek se někteří lidé snaží pomocí cizích slov demonstrovat sociální příslušnost, znalost módy, úroveň vzdělání, okruh zájmů apod. Nejednou se přitom stávají terčem vtipů a výsměchu, zvláště když jejich snaha je silnější než jejich jazykové schopnosti. Nejjednodušším způsobem komolení je deformace vzniklá přehozením, vynecháním nebo přisunutím některých hlásek nebo písmen. Zajímavé je, že takové zkomolení může vycházet z protikladných důvodů: uživatel slovo dobře nezná (to je běžný, dokonce nadužívaný případ), nebo ho naopak považuje za tak známé a běžné, že cítí potřebu ho tímto způsobem aktualizovat (takové zacházení s cizími slovy je časté v užším okruhu – v rodině, v zaměstnání, ve škole apod.) (Dvorský, 1984, s. 45).

Komický efekt je samozřejmě tím větší, čím spíš se zkomolené slovo podobá slovu s jiným významem. Někdy dojde přímo k tomu, že se zamění dvě různá cizí slova, zpravidla slova z okruhů nápadně odlišných, s protikladným významem, jindy se zkomolení projeví komickými asociacemi např. *hysterický* (= *historický*), *mongol* (= *monolog*), *aligátoři* (= *gladiátoři*) atd. V hrubší komice záměry někdy k vulgárnosti nebo k lascivnosti. Vzhledem ke snadnosti výběru vtipně nebo rádobyvtipně kontrastujících slov se s takovým komolením slov setkáváme často v projevech pokleslého humoru (Dvorský, 1984, s. 46-48).

Často se dosahuje komického efektu tak, že se cizí slovo vyslovuje podle zásad obvyklých v jiném jazyce, např. *školastyka*, *išijas*, *šéma* atd. Také opačný postup je častý – slovo se čte tak, jak se píše, bez ohledu na výslovnost přejatých slov: *enface*, *viktor hugo*, *makeup*, *jim*, *joe* aj. Českými slovy se také komicky imituje cizí jazyk (Dvorský, 1984, s. 48).

Dalším oblíbeným způsobem využití cizích slov ke komickému efektu je mylný etymologický výklad. Tento způsob je založen na známé zkušenosti, že ignorujeme-li cizí původ slova a hledáme v jeho hláskové struktuře základy českých slov, případně nepřibuzných slov cizích, objevíme – pokud na tuto hru přistoupíme – nečekaně vtipné souvislosti. Např.: *bojkot* = *kočičí zápas*, *akcent* = *označení nadměrné váhy* atd. V souvislosti s tímto způsobem lze najít i další možnosti založené na etymologickém nebo pseudoetymologickém výkladu (Dvorský, 1984, s. 49).

Podobně znějící slova mohou někdy inspirovat ke komické záměně v ustálených slovních spojeních nebo víceslovných pojmenováních (Dvorský, 1984, s. 50).

Komického účinku některých cizích slov se dosahuje jejich náhradou za slova domácí, pokud obě slova svůj význam sice zachovávají, ale liší se způsobem užití. V tomto případě se vracíme k jevu, o kterém jsme se zmínili už dříve: komičnost postupu spočívá v užití prostředku z jedné oblasti (odborné) namísto prostředků oblasti jiné (rozdíly ve stylové vrstvě jsou i výrazem rozdílů sociálních), tedy v aktualizovaném užití. Na tomto principu bývá většinou založen jeden z nejfrekventovanějších komických postupů, nápadné hromadění cizích slov, které obvykle mívá parodický ráz (Dvorský, 1984, s. 52).

Oblíbeným komickým prostředkem je vytváření nových cizích slov. Může k němu docházet trojím způsobem: vznikají slova s neexistujícím základem, nebo se k základům slov domácích (nebo zdomácnělých) připojují cizí přípony, případně se cizímu slovu připojují přípony domácí (Dvorský, 1984, s. 53-54).

5.1.5 SLOVA NESpISOVNÉ ČEŠTINY

Obecná čeština se v moderním dramatickém umění a v literárních dialozích stala vlastně výhradní reprezentantkou živé mluvené řeči každodenního života; posléze se objevuje v krásné literatuře nejen v pásmu postav, nýbrž dokonce i v pásmu autorském jako poetizační prostředek vypravování. Jednotlivé obecněčeské prostředky – nikoli vždy strukturální celek – přispívají značně k utváření komunikátu jako „živě mluveného“ a neveřejného, neoficiálního, privátního. (Čechová a kol., 2003, s. 51)

Pro využití slov obecné češtiny ke komickému efektu v projevu, je základem spisovná čeština. V projevech, jejichž základem je obecná čeština, se slova obecné češtiny projevují jako prostředky slohově bezpříznakové. Možnosti jejich komického efektu jsou dány výběrem využívajícím jejich citového zabarvení nebo komicky zaměřeného přenesení významu. Někdy je navíc expresivita podtržena jiným prostředkem (Dvorský, 1984, s. 55).

Komický příznak sice není obsažen ve slovech samých, mnohých z nich se však využívá s komickým zaměřením téměř vždy. I v projevech pronášených obecnou češtinou se často komické zaměření takových slov zvýrazňuje užitím pauz, melodicky a dynamicky (Dvorský, 1984, s. 55-56).

Tradiční dialekt představuje útvar národního jazyka vymezený teritoriálně, přísně normovaný stylově plochý, užívaný živelně a neprestižně pro běžné mluvené dorozumívání, daleko řídicěji a okrajově v ústní slovesnosti. Závislost jazykového prvku na vymezeném teritoriu pořád neúčinněji plní funkci vyjádření společenské solidarity, dále intimity komunikačního prostředí i privátnosti komunikačního cíle; intimní a bezprostředně působící ráz komunikátů bývá v řečové praxi přímo ztotožňován s „žádoucí“ neoficiální, s osobním zaujetím. (Čechová a kol., 2003, s. 49)

I mezi nimi je velké množství slov užívaných převážně s komickým záměrem. Některé dialektismy na pozadí spisovné češtiny nebo obecné češtiny mohou působit komicky svou podobností s jinými komicky příznakovými slovy (Dvorský, 1984, s. 56).

Původ slangu spočívá ve výrazové aktualizaci spojené s určitým zájmovým nebo pracovním prostředím. Slangové vyjadřování se tvoří a přijímá jako projevení společenské solidarity. Podstatou jeho vytváření je jazyková hra; to zároveň znamená, že se v něm mohou obměňovat i slova zcela běžná. Hlavním principem slangu je pojmenovací postup na základě podobnosti (metafora), někdy ovšem na první pohled ne zcela průhledný, z postupů slovtvorných hojně zkracování či univerbizace (Čechová a kol., 2003, s. 55)

Slangová slova mají k jazykové komice nejbližší ze všech vrstev slovní zásoby právě proto, že je velmi často provázen hravou tvořivostí, touhou po ozvláštňování a po vyjádření nových odstínů vztahu mluvčího se skutečností. Komicky příznaková pojmenování jsou většinou založena na přenášení slovního významu (Dvorský, 1984, s. 57).

Vedle slov slangových se občas objevují komicky příznaková pojmenování příležitostná a vzhledem k okruhu užívání omezená. S těmi se setkáváme všude tam, kde se vytváří nebo vytvořil kolektiv v pravém slova smyslu. Příznačné dále je, že tyto prostředky jazykové komiky jsou ve většině případů nepřenositelné nebo přenosné jen částečně (Dvorský, 1984, s. 57-58).

V stupni komického účinku si se slovy slangovými zajisté nezadají slova argotická. Co do počtu je jich sice mnohem méně, ale některá z nich jsou dokladem jazykové hravosti a nápaditosti jejich tvůrců. Původní princip, na němž byl založen vznik argotu (snaha o utajení srozumitelnosti) byl společenským vývojem potlačen. Argotická slova své tvůrce i původní určení přežila a stávají se aktualizacním prostředkem, zvláště v nespisovném

projevu, ale i v projevech spisovných. Mnohdy se argotická slova stala předlohou pro tvorbu slov nových nebo obměnu slov argotických (Dvorský, 1984, s. 59).

Hranice mezi vrstvami slov hovorových, slangových a argotických nejsou přesně vymezeny. Ve vývoji jazyka můžeme pozorovat komplikované dynamické prolínání obecné češtiny a slangu (Dvorský, 1984, s. 59).

5.1.6 ARCHAISMY A NEOLOGISMY

Také vrstva zastaralých slov se může za předpokladu slohového přehodnocení stát zdrojem prostředků jazykové komiky. Zvláště archaismů (jako příznakových synonym k synonymům bezpříznakovým) se užívá poměrně často; komického efektu se dosahuje jednak nezvyklou formální podobou slova, jednak napětím mezi starým pojmenováním a novou skutečností (Dvorský, 1984, s. 60).

Kromě stránky lexikální se archaizuje i stránka syntaktická, zvláště pořádek slov, a stránka tvaroslovná. Důležitější, než dodržení dobových norem je v takovém případě ovšem výběr všech prostředků; jde o to, aby byly co nejodlišnější od současného způsobu vyjadřování (Dvorský, 1984, s. 60).

Komické neologismy jsou poměrně málo frekventovaným, zato však velmi nápadným prostředkem. Jejich zvláštností ve srovnání s jinými neologismy je, že zpravidla nevznikají z potřeby označit dosud nepojmenovanou skutečnost, nýbrž z potřeby označit už pojmenovanou věc nově, a to tak, aby nově vzniklé slovo vyvolalo komický účinek. Proto také komické neologismy neaspirují na všeobecné rozšíření a ve většině případů žijí jen v díle jediného autora (Dvorský, 1984, s. 63).

Častým typem komických neologismů jsou slova tvořená skládáním. Vznikají většinou napodobením vžitých složených slov. Oblíbeným zdrojem komického efektu jsou dvouslovná nebo i víceslovná pojmenování napodobující odborné názvy. Mnohé komické neologismy jsou utvořeny i odvozováním, přičemž obvyklost či neobvyklost předpon nebo přípon někdy můžeme dost těžko objektivně posoudit – míra komického efektu pak je závislá na rozdílech v jazykovém povědomí. Jindy je zdrojem komiky i neústrojnost tvoření a komické překlady cizích jmen (Dvorský, 1984, s. 63-66).

5.1.7 EUFEMISMY A DYSFEMISMY

Eufemismy – výrazy zjemňující, zmírňující nebo potlačující drsnost, nepříjemnost či nevhodnost jistého jevu – mají citově pozitivní příznak. Jako prostředek jazykové komiky však začnou působit zpravidla teprve tehdy, je-li mezi jevem nahrazovaným a nahrazujícím výrazně příkrý rozdíl. Dále může komický účinek být posílen hromaděním nebo stupňováním eufemismů, jejich častým užitím, a zvláště jejich osobitým tvořením a uplatněním (Dvorský, 1984, s. 68).

Dysfemismy jsou opakem eufemismů. Vedle původního smyslu dysfemismů, vyjádření negativního vztahu k pojmenovanému jevu, existují i případy, kdy je užitím dysfemismu vyjádřena snaha vyhnout se přímému vyjádření vztahu pozitivního, např. např. při ostychu, odporu, před patosem, něžností, přecitlivělostí, lítostí apod. Výrazný sklon k vytváření dysfemismů a hromaděním dysfemismů může za jistých okolností působit výrazně komicky, zejména při jazykové charakteristice postavy. Časté je užití dysfemismů v dílech satirických (Dvorský, 1984, s. 70).

Hromaděním dysfemismů (a vulgarismům vůbec) patří stejně jako hromaděním eufemismů k častým prostředkům pokleslého humoru. O to více se drží spíše v projevech běžně mluvených (Dvorský, 1984, s. 71).

5.1.8 VULGARISMY

Slova zhrubělá a vulgární tvoří spolu se slovy hanlivými vrstvu slov expresivních se záporným citovým příznakem. Předmětem našeho zájmu jsou však případy, kdy je vulgarismů užito jako prostředků jazykové komiky, tj. kdy jejich hrubost je potlačena nebo usměrněna, kdy se jejich užití vysmíváme, případně kdy tvoří jednu ze složek, jimiž se dosahuje komické charakteristiky postavy nebo komického způsobu vyprávění.

K vulgarismům počítáme i rozmanité náznaky vulgárních pojmenování – vytečkování slova nebo jeho částí, pokud jde o zřejmé napovědění (Dvorský, 1984, s. 72-75).

5.1.9 SYNONYMA, ANTONYMA, HOMONYMA

Možnosti užití synonymních prostředků pro účely jazykové komiky jsou veliké. Hrubší jazyková komika volí zpravidla z existujících synonym taková, která mohou posloužit k dosažení co nejnápadnějšího slohového kontrastu, a to i tehdy, není-li tento postup zdůvodněn snahou charakterizovat jazykovými prostředky postavu. Je to způsob běžný v projevech pokleslého humoru (Dvorský, 1984, s. 85).

Jazyková komika jemnější vybírá ze synonymních prostředků ty, které obracejí čtenářovu nebo posluchačovu pozornost i na vnitřní nebo vnější vztahy mezi jednotlivými jazykovými prostředky. Komického efektu může být dosaženo vtipnou volbou synonym u sloves uvozujících přímou řeč. Dále je možností dosáhnout komického efektu, sáhne-li autor pro synonyma do vrstvy slov knižních a archaických, ale že tyto prostředky staví do těsného sousedství. Komická stránka jevu vystupuje do popředí zpravidla při takovém hromadění, při kterém posluchač nebo čtenář pocítí komický záměr ve formální stránce nebo v počtu synonym (Dvorský, 1984, s. 85-87).

Komický efekt založený na homonymii patří k velmi frekventovaným. V praxi jazykové komiky se někdy přehlíží i rozdíly v délce hlásek, případně i drobnější rozdíly v hláskovém uspořádání. Pochopitelně se nedělá rozdíl mezi polysémií a jednotlivými druhy homonym. Všechny tyto případy bývají častým zdrojem jazykových hříček zvaných kalambúry (Dvorský, 1984, s. 89-92).

Antonyma jsou také jedním z často využívaných prostředků, jimiž se dosahuje komického účinku. Vtipnost jejich použití je dána už známým komicky účinným dojmem kontrastu. Z tohoto důvodu jsou antonyma oblíbeným prostředkem už v lidové slovesnosti. Komicky může působit i takový postup, při němž se místo očekávaného členu antonymní dvojice užije pojmenování jiného. Podobný je i případ, kdy protějškem druhého členu dvojice je slovo jiné stylové vrstvy (Dvorský, 1984, s. 93-95).

5.2 UMĚLECKÉ JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY

5.2.1 METAFORY, METONYMIE, SYNEKDOCHY, PŘIROVNÁNÍ

Komický účinek metafory může vyplynout ze dvou příčin: buď je metaforické pojmenování zvoleno na základě komické podobnosti původní představy s přeneseným pojmenováním, nebo se přenesený význam chápe coby nepřenesený (Dvorský, 1984, s. 98).

Obtížnější než sledovat, jakých variantách se tyto prostředky realizují, je zaregistrovat a posoudit místo metafory v našem vyjadřování. Metafor totiž užíváme tak běžně, a tak samozřejmě, že nám jejich přítomnost často uniká (od metafor nápadnějších k nenápadným, lexikalizovaným, vede hranice dosti nezřetelná, nadto jsou v klasifikaci nápadnosti značně individuální rozdíly). Z hlediska komického účinku je rozhodující nejen

typ metafory, ale i míra vkusu, s níž byla zvolena, reálné povědomí o komickém účinku, a především zřetel k celkové výstavbě projevu, a tedy znalost kontextu při uplatňování metafory (Dvorský, 1984, s. 98).

Okruh, z něhož se metaforické pojmenování vybírá, je pro komický účinek rozhodující potud, pokud je schopen poskytnout výraz, odpovídající požadavku překvapivosti, nečekanosti, případně napětí, založeného na nejružnějších souvislostech mezi prostředkem přeneseným a původním. Míra vtipnosti je často závislá na velice jemných vztazích a okolnostech, často stěží pochopitelných, a tedy i obtížně objasnitelných. Může se tu projevovat jistá důslednost (např. volba metafor z jednoho okruhu věcného) naopak úmyslná nedůslednost. Komičnost metafory může spočívat v parodickém záměru, výrazném napětí mezi původním a přeneseným významem, snaze o originalitu, osobitost a neotřelost, ale také komické zaměření metafor více méně automatizovaných (Dvorský, 1984, s. 98-100).

Komického efektu u metonymie a synekdochy lze dosáhnout, stejně jako u metafory, i poukázáním na doslovné chápání přeneseného pojmenování. Všechny druhy metonymie se vyskytují i ve významech ustálených, lexikalizovaných. Pak ovšem žádným specificky komickým jazykovým prostředkem nejsou. Otřelost metonymií může způsobit, že se stávají součástí frází a klišé, které za určitých okolností mohou také působit komicky (Dvorský, 1984, s. 105).

Přirovnání je v jazykové komice snad nejfrekventovanější výrazový prostředek, skládající se ze tří členů: z toho, co se přirovnává (A), z toho, k čemu se přirovnává (B), a z toho, co je oběma členům společné (C). Komičnost přirovnání mívá základ v užití nadsázky, kdy A a B si ve skutečnosti nejsou nijak zvláště podobné. Dalším činitelem komického zabarvení je neotřelost přirovnání. Neotřelost nespočívá jen ve volbě členu B, ale i v pojetí vztahů mezi jednotlivými členy z různých hledisek. Důležitým rysem působícím na eventuální komičnost přirovnání je volba jednotlivých členů (zvláště B) na významových okruzích, které nenabízejí smutné, ponuré představy, nýbrž naopak souvisejí věcně se situacemi veselými, komickými. Stupně pocitů od tragických ke komickým je ovšem velmi jemně členěná a citové hodnocení slov je závislé na tolika okolnostech, že toto pravidlo platí jen ve velmi hrubých rysech (Dvorský, 1984, s. 122-123).

Posuzovat smysl a účinnost přirovnání je možné jedině tehdy, jsou-li v dostatečné míře známy všechny okolnosti, za nichž je jich užito (Dvorský, 1984, s. 123).

5.2.2 FRAZEOLISMUSY

Osvědčeným prostředkem k dosažení komického účinku je obměna frazeologismů. V našem případě nás zajímají ty frazeologismy a idiomy, které jsou čtenáři či divákovi natolik známé, že je schopen zásah do jejich struktury nejen poznat, ale i ocenit komický efekt (Dvorský, 1984, s. 113).

5.2.3 RÝMY

Rým je zdrojem komického účinku je odedávna, jak o tom svědčí jeho využití v lidových obratech. Takové obraty bývají často převzaty, obměňovány i napodobovány. Autoři využívali rýmu rozmanitým způsobem. Z hlediska jazykové komiky jde o prostředek velmi účinný, protože jeho nápadnost je značná. Nejčastějším typem užití rýmu s komickým záměrem je vytvoření rýmové dvojice, jejíž členy se nějakým znakem nápadně odlišují. Tak např. působí jedinečný význam vlastního jména a významové napětí mezi jím a druhým členem. Komický efekt tohoto postupu se uplatňuje v kontextu. Komicky působí v příslušném kontextu také tzv. absolutní rým. Z dalších produktivních

způsobů užití rýmu jako prostředku jazykové komiky je kumulace rýmu. Nápadným členem rýmové dvojice je vulgarismus. Je zde možno pozorovat napětí různého stupně a směru, podle slohového zabarvení jednotlivých členů. A konečně působí komicky i absence rýmu tam, kde by čtenář či posluchač jeho užití předpokládal (Dvorský, 1984, s. 152-160).

6 BLOG

Blog je webová stránka, která umožňuje registrovaným uživatelům publikovat své názory, myšlenky, poznatky, zkušenosti a webové odkazy k určitým tématům často v podobě krátkých vstupů, jež jsou nejčastěji uspořádány chronologicky od těch nejnovějších po nejstarší. Autor příspěvků, tzv. bloger, může editovat kdykoli a kdekoli, když má přístup k internetu, je zodpovědný za vzhled i obsah blogu, který musí respektovat zákony platné v zemi, kde byl blog vytvořen. Bloger nemusí svůj blog nikomu zpřístupnit nebo jej může zpřístupnit pouze určité skupině lidí či široké veřejnosti, přičemž ostatní mohou reagovat na jeho příspěvky (Havlová, 2019).

Každý bloger má k blogování vlastní motivaci. Mnozí z nich jej používají jako alternativu k vedení deníku nebo časopisu. Blogovací stránky jim poskytují prostor pro sdílení jejich kreativity a nápadů s širším publikem. Na webové stránky uživatelé publikují své příspěvky ve formě článků. Jeho téma a forma záleží čistě na autorovi. Blogy obvykle provozuje jednatel nebo malá skupina lidí.

Blogy se vyvinuly z online deníků a časopisů v polovině 90. let. V té době již uživatelé internetu provozovali osobní webové stránky, na kterých pravidelně zveřejňovali informace o svém osobním životě, myšlenky a společenské komentáře. Dnes existují jak tyto typy blogů, tak i firemní blogy, které jsou využívány k tomu, aby na své webové stránky přivedly více potenciálních zákazníků. Blogování užívají i neziskové organizace ke zvyšování povědomí atd. (WPlama.cz, 2022).

V dnešní době se trend blogů přesunul i na další platformy a zároveň s tím i mění své formy. Pro příklad můžeme uvést tzv. vlogy – videa, která jsou nejčastěji publikována na serveru www.youtube.cz. Tvůrci se zde, stejně jako u blogů, zaměřují na události z každodenního života, reagují na aktuální dění či ukazují svůj koníček. Další žánr, který se vyvinul právě z blogů je tzv. podcast. Podcast je online pořad v digitální podobě, dostupný buď na již zmíněném portálu www.youtube.cz, nebo na streamovacích službách. Opět tento žánr může být zaměřen na velké spektrum témat, která jsou realizována formou rozhovoru, monologu autora nebo dialogu či diskuse více autorů.

6.1 RELEVANTNÍ RYSY BLOGU

6.1.1 SLOHOVÉ ZAŘAZENÍ, TEMATIKA

Jak již výše bylo zmíněno, pojem blog zahrnuje velmi široké žánrové pole. Může jít o poezii i prózu, ačkoliv próza se na webových stránkách objevuje výrazně častěji. V současné době se na webových portálech nejvíce objevují politické komentáře, vyprávění ze života autora, filozofické úvahy či vymyšlené příběhy.

Zařadit blog do konkrétního funkčního stylu je poměrně obtížné. Jedno z možných zařazení části blogů představuje publicistický styl, konkrétně beletristický publicistický styl. Ve srovnání s ostatními poddruhy publicistického stylu publicistický styl beletristický nejvíce charakterizuje nárůst beletrizace vyjadřování a subjektivita. Záměrná snaha po aktualizaci formální stránky vede k ozvláštnění jazyka obrazným vyjádřením skutečnosti pomocí metafor, metonymií, personifikace apod. Častá bývá emocionalita výrazu, humor, alegorie a různé literární reminiscence. Do popředí vystupují individuální rysy původce projevu, který bezděčně odhaluje svůj subjektivní styl. Ke stylové vyhraněnosti přispívají autorské neologismy (Čechová a kol., 2003, s. 230).

Kompozice publicistických beletristických textů vychází ponejvíce ze slohového postupu vyprávěcího nebo popisného, jindy je uplatňován postup informační nebo úvahový. Autoři blogů si kladou za cíl upoutat čtenářovu pozornost, píšou tedy své blogy srozumitelně, přístupně pro co největší množství lidí. Jejich texty jsou přehledné, užívají bohatý jazyk a expresivní výrazy. Zároveň také každý blog obsahuje titulek (Minářová, 2017).

Jiné blogy lze také zařadit i do funkčního stylu prostěsdělovacího. Prostěsdělovací styl pokládá za konstituující faktor projevů tohoto stylu spontánnost; je to tedy styl projevů spontánních, často emocionálních, málo normovaných a málo kontrolovaných, které se vyznačují familiárností. Také se v rámci tohoto stylu uplatňuje nespisovná vrstva jazyka, univerbace a expresivita (Hoffmannová, 2017).

V některých případech odpovídá blog funkčnímu stylu uměleckému, jenž je založen na dominanci estetické funkce. Estetická funkce přitom není jedinou funkcí těchto textů; bývá doprovázena funkcí sdělnou (resp. poznávací), přesvědčovací, kontaktnou i funkcemi dalšími – musí však být funkcí dominantní. Takové texty jsou považovány za součást praktické komunikace a nejsou brány jako zdroj faktických informací o aktuální realitě (z tohoto hlediska pro ně není relevantní opozice pravdivost/nepravdivost). Texty tohoto typu jsou veřejné a mediálně šířené (především tiskem, nově i elektronicky), ale jejich percepce bývá soukromá až intimní. Umělecké texty tak vznikají a účastní se komunikace zpravidla v psané formě, sekundárně však získávají i mluvenou podobu (divadelní představení, rozhlasová četba, audioknihy apod.). Soubor textů považovaných za umělecké a spojovaných s dominancí estetické funkce se vyznačuje značnou heterogeností a že nelze počítat s existencí skupiny imanentních rysů, které by umožňovaly určitě texty jednoznačně přiřadit k uměleckému stylu. Využívá nejen národního jazyka v celé jeho šíři, ale také prostředky různých cizích jazyků i celé cizojazyčné výpovědi a promluvy (Mareš, 2017).

V uměleckých textech je zvláštnost v tom, že mnohost způsobů, jimiž se estetizace vyjádření dosahuje, je sama estetizujícím činitelem – jako „krásné“, „hodnotné“, „zajímavé“ je ceněno dílo psané svěbytným autorským stylem, zatímco práce využívající hotových vyjadřovacích modelů uspokojí spíše nenáročného čtenáře. To však neznamená, že by estetický prožitek nemohlo přinášet i dílo výrazově prosté, tvořené záměrně bez vnějších signálů uměleckosti. Estetizace totiž není součtem zvláštností autorského vyjádření (Čechová a kol., 2003, s. 257).

Jako kritérium prostředků typických pro jednotlivé funkční styly může sloužit na prvním místě šíře prostoru, který poskytuje mluvčímu (píšícímu) subjektu příslušná komunikační funkce. S tím souvisí např. propustnost pro výrazové prostředky nespisovné a propracovanost textové a syntaktické výstavby. Důležitá je také otevřenost či uzavřenost textů daného funkčního stylu pro výrazové prostředky aktualizované, míra terminologičnosti výraziva, užívání prostředků expresivních, podíl frazémů a idiomů na vyjádření. Z těchto důvodů by námi analyzované blogy odpovídaly nejvíce stylu publicistickému beletristickému, ačkoliv lze pozorovat přesah zejména do stylu prostěsdělovacího (Krčmová, 2017).

6.1.2 ČTENOST

Čtenost udává počet čtenářů, kteří si článek zobrazili. Čtenost ovlivňuje několik faktorů jako zobrazení článku na titulní straně portálu, ale vzhledem k vysoké produktivitě blogerů články na titulní straně blogu často nevydrží ani několik hodin. Pokud chtějí mít

blogeri vysokou čtenost, mohou ji zvýšit vlastními silami jako např. odesláním odkazu na blog známým, diskusí se svými čtenáři a samozřejmě i pravidelným psaním a vydáváním článků ([IDNES.cz](#), 2007).

6.1.3 KARMA

Článků na blogovém portále je velké množství. Vyšší karma znamená, že bloger/ka a jeho/její články jsou oblíbené a líbí se velkému množství čtenářů. Karma slouží k tomu, aby čtenáře nasměrovala na ty blogy a články, které se již jako dobré či zajímavé jevíly ostatním čtenářům. Karma se pohybuje přibližně v rozpětí od 2 do 50 - čím větší číslo, tím lepší karma.

Čtenáři mají možnost vždy po přečtení článku kliknout na tlačítko "Líbil se vám článek? Podpořte autora!" (které je pod každým článkem), čímž dají najevo, že se jim článek líbil. Pro každý článek lze hlasovat jen jednou.

Karmu mají i sami autoři článků na blogovém portále. Karma blogera se vypočítává aritmetickým průměrem karem všech jeho článků, s výjimkou těch s karmou 0, zveřejněných v průběhu stanoveného období, momentálně za posledních 70 dní. Blogger však musí v tomto období mít minimálně 3 články s karmou vyšší než 0. Jinak bude mít karmu nula.

Karma článku je součtem dvou čísel, první číslo vychází z počtu čtenářů, kteří si článek zobrazili, druhé číslo vychází z počtu udělených hlasů. Obě karmy se poté vynásobí koeficientem, který může být různý. U karmy za čtenáře je to 5, u karmy za hlasy je to 45. Z toho lze vidět, že hlasy od čtenářů mají mnohem větší váhu ([IDNES.cz](#), 2007).

6.1.4 DISKUSE

Diskuse vznikají pod každým článkem. Čtenáři zde mají možnost se vyjádřit k obsahu článku, přikládat své zkušenosti, nabídnout autorovi své rady a typy a také se autora na cokoli zeptat. Čtenáři na sebe poté mohou vzájemně reagovat a vyjadřovat své názory. Autor se do diskuse může a nemusí zapojit.

Diskuse mají svá pravidla, která se na jednotlivých portálech mírně liší. Na portále iDnes.cz, ze kterého budeme čerpat při analýze, požadují po diskutujících skutečná jména. K registraci a připojení se do diskusí je tedy potřeba reálné jméno a příjmení, ideálně podložené registrací z věrohodné e-mailové adresy. V prvních 24 hodinách má možnost nový diskutér vložit celkem tři diskusní příspěvky, po jednom do každé diskuse. Po uplynutí 24 hodin již lze diskutovat bez omezení.

Server zároveň každému uživateli přiřazuje číslo, které je automaticky generované systémem, nelze ho změnit ani ovlivnit. Slouží k odlišení diskutérů se stejným jménem.

Administrátoři portálu mohou také nevhodné příspěvky v diskusi smazat, případně i diskutujícího zablokovat. Za každý smazaný příspěvek následuje dočasná blokace profilu, v případě smazání deseti diskusních příspěvků potom blokace trvalá (Banga, Janků, 2019).

7 PRAKTICKÁ ČÁST – ANALÝZA

7.1 ANALÝZA AUTORA JAROSLAVA MÜLLNERA

Jak je nebezpečné práť

Všechno jednou končí. Tak ukončila svůj aktivní život moje letitá pračka, a tak nezbylo, než koupit novou. Nový spotřebič mi přinesl řadu překvapení.

Při koupi nové pračky jsem neměl žádné preference, pokud jde o značku, funkce, vzhled nebo jiné parametry. Jediným určujícím ukazatelem byly rozměry, prostě proto, aby se mi nový stroj vešel na místo jemu v koupelně vyhrazené. Neočekával jsem také žádné převratné novinky. Šlo jen a pouze o to, aby ta věc prala alespoň tak, jako pračka minulá. Se starým strojem jsem se loučil s jistou dávkou dojetí. Pračka anglické provenience mi sloužila spolehlivě od počátku let devadesátých. Byla vyrobena v době, kdy se zřejmě ještě do spotřebičů neinstalovala kurvítka, která spolehlivě vyřadí stroj z provozu krátce po uplynutí záruční lhůty.

Angličtí gentlemani, kteří ji navrhovali, již vzali v plné míře na vědomí rozvoj rovnoprávnosti žen a mužů a správně předpokládali, že práť budou i muži. To se projevilo jednak ve velmi jednoduché obsluze zařízení, ale hlavně v délce základního pracovního cyklu, který trval zhruba tři čtvrtě hodiny. Takovéto nastavení umožňovalo plánovat praní na dobu, kdy je v televizi zajímavý fotbalový zápas. V průběhu prvního poločasu se vypralo bílé, v druhém barevné, a to včetně věšení mokrého prádla, které osvobodilo diváka od náročných filozofických debat komentátorů v poločase a po ukončení zápasu.

Nový stroj byl úspěšně nainstalován a při nejbližším fotbalovém přenosu z mistrovství Evropy jsem nacpal do pračky bílé prádlo, neboť za chvíli začínal první poločas, a navolil dle pečlivě nastudovaného návodu základní program. Ani mi nevadilo, že ke zvolení programu je nutno učinit asi třikrát více operací, než dvojitým otočením kotoučem a stisknutím „Start“, jak stačilo u pračky staré. Pokrok je pokrok. Na displeji se objevila řada zcela zbytečných informací, které mě vůbec nezajímaly, a stejně se s nimi nedalo moc dělat. Ale displej je displej a něčím se nakrmit musí.

Ale vtom jsem zkoprněl! Na displeji se kromě jiného objevil čas praní, který, jak pravila příručka, vestavěný systém určí optimálně podle množství vloženého prádla. Nevěřil jsem svým očím. Na displeji svítilo 3:15. I když na Euru docházelo často k prodloužení a často došlo i na penalty, takovou dobu žádný zápas netrval. Napadlo mě, že pračku konstruoval nějaký fanda golfu nebo finálových utkání tenisových grandslamů. Jiným důvodem by mohlo být, že před třiceti lety jednoduchá opatření, týkající se rovných práv mužů a žen, již nestačí a jde dnes o problém mnohem složitější. Pračka je totiž skandinávské provenience, kde, pokud vím, dosud nenastal definitivní konsensus o tom, kolik je vlastně pohlaví a jak zajistit jejich rovnoprávnost. Do časového intervalu 3:15 se totiž vejde prakticky každý sport a nehrozí tak nebezpečí, že bude výrobce vystaven kritice, že pominul třeba sportovní preference transsexuálů nebo osob nebinárních. První poločas jsem se ukájel nadějí, že jde o nějakou chybu a pračka bude fungovat normálně a nikoliv zpomaleně. Marně. Časomíra poctivě ukrajovala minutu po minutě své tři a čtvrt hodiny. Zrušil jsem plánovaný odchod za kamarády do místní hospůdky, kde jsme měli na vysoké odborné úrovni probrat průběh skončeného zápasu, a z dlouhé chvíle začal znovu listovat v příručce. A tu jsem si uvědomil, že konstruktéři stroje jen flexibilně reagují na rychlý vývoj civilizace.

Konstruktérům a programátorům se nejspíše dostaly do rukou poslední objevy z oblasti paleoantropologie, které ukazují, že předchůdce moderního člověka, Homo sapiens, takzvaný kromaňonec, měl objem mozkovny asi o 200 až 300 cm krychlových větší než

člověk moderní, označovaný jako Homo sapiens sapiens, tedy dvakrát moudrý. Nejspíše o stejné věci přemýšlí dvakrát tak dlouho.

Konkrétně se tento posun projevil v podstatně podrobnějším návodu k použití. Zatímco ke zvládnutí provozu staré pračky dostačoval návod o objemu 7 stran, nová příručka má poctivých 42 stran popsaných drobným písmem; obojí samozřejmě v jednom jazyce. Text příručky ve všech použitých jazycích tvoří několika set stránkový svazek. Přitom základních programů (mimo regulační funkce) měla stará pračka 18, zatímco nová jen 14. Výrobce tak plně vychází vstříc zákazníkovi, o němž dle vědeckých poznatků zřejmě předpokládá, že kontinuálně blbne. Příručka může také sloužit ke smysluplnému vyplnění volného času důchodců, pro něž je četba tohoto svazčku ne zcela jednoduchým úkolem, protože bez lupy se mnozí neobejdou.

Nová pračka by měla být úspornější, máme přece ekologii jako evropskou prioritu. No, příkon má sice o 20% nižší, ale pracuje čtyřikrát déle. Tady je někde skryté tajemství úsporného režimu.

Obzvláštní potěšení vyvolává bezpochyby pračka u eurooptimistů a politiků, kteří se již těší, že se rozplyneme v Evropské unii coby provincie nebo něco podobného. Zatímco návod k použití staré pračky se odvolává pouze na to, že mašinka plní evropské nařízení 87/308 z roku 1989, je u nového stroje situace mnohem pokrokovější.

Zjistí-li takový eurooptimista, že stroj vyhovuje nařízení EU 106/2010 i postupnému přechodu na nařízení EU 2019/2023, normě 1061/2010, a dále 1015/2010 a 2009/125/ES, zachvěje se jistě blahem a zaplaven endorfiny prožívá zasloužené uspokojení z toho, že pouhým praním dokáže plnit tolik evropských norem najednou. Navíc lze dobře předpokládat, že s rostoucím počtem nařízení EU se jistě významně snížil počet zranění a úmrtí občanů EU, jejichž příčinou bylo praní, které se tak stává stále méně a méně nebezpečnou činností.

Za tři a půl hodiny bylo konečně dopráno a pověšeno. Prádlo bylo stejně dobře vyprané, jako ve staré pračce, tak vlastně o nic nejde. Jen jedna věc mi zůstává záhadou – co s tím prádlem dělá nová mašinka ty dvě a půl hodiny, které potřebuje navíc. Třeba počítá slipy a vyhodnocuje, zda je moje oblečení v souladu s nějakou směrnicí EU. Při koupi nové pračky je tak třeba být obezřetný. Nějak se mi zdá, že čím starší, tím lepší. (Müllner, 2021)

karma článku: 35.94, přečteno: 983x

Čtenáři tohoto blogu velmi oceňují zejména aktualizaci textu, který pojednává o běžných životních událostech. Aktualizace spočívá v propojení se současnými tématy, která jsou ve společnosti často diskutována – Evropská unie a její předpisy, v tomto případě předpisy o udržitelnosti a ekologii. Dále také dává do souvislosti způsob užívání pračky s pohlavím a pohlavní identitou uživatele. Tato problematika je v současnosti také hojně probírané téma ve společnosti. Dále také propojuje onu pohlavní identitu člověka s jeho sportovními preferencemi. Toto propojení užívání pračky, sportovní preference a pohlavní identity působí na čtenáře poněkud absurdním dojmem, viz absurdita. Autor tedy komičnosti dosahuje zasazením svého příběhu do socio-kulturního kontextu, viz sociálně kulturní kontext, a zároveň i užítými jazykovými prostředky. Z toho vyplývá, že se jedná převážně o komiku chtěnou, jazykovou. Tento způsob aktualizace textů lze nalézt i v dalších autorových povídkách.

Objevuje se zde i nechtěná situační komika, která se projevuje zejména v situaci, kdy autor očekává, že nová pračka bude jednodušší na ovládání a stejně rychlá jako ta stará. Následně ovšem zjišťuje, že opak je pravdou. Celá tato situace působí paradoxně a komicky, viz náhoda a překvapení.

Pro tohoto autora je typický způsob dosahování komična užíváním společenských stereotypů, převážně rozdílů mezi muži a ženami, například muži se rádi dívají na sport v televizi a ženy rády nakupují. Často se v povídkách tohoto autora objevuje také hyperbola, ironie, absurdita, nelogičnost a nechtěná situační komika vycházející z neporozumění dané situaci. V této povídce se také objevují příklady těchto komických prostředků. Například výraz „filozofické debaty moderátorů“ a „odchod za kamarády do místní hospůdky, kde jsme měli na vysoké odborné úrovni probrat průběh skončeného zápasu“ považují za nadsázku a v daném kontextu působí až ironicky, viz ironie. Zároveň zde autor úspěšně pracuje s nelogičností jako v případě „příkon má sice o 20% nižší, ale pracuje čtyřikrát déle.“ Komický efekt je o to účinnější v kontextu, kdy autor komentuje úspornost pračky.

Komicky také působí autorovo uvedení odborných informací a objevů o vývoji člověka a následný autorův záměrně špatný úsudek, že „Homo sapiens sapiens, tedy člověk dvakrát moudrý. Nejspíše o stejné věci přemýšlí dvakrát tak dlouho.“

V textu dále lze najít personifikaci – „ukončila život má letitá pračka,“ viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání. Čtenáře také zaujme novotvar „kurvítko,“ který je zároveň také vulgarismem, viz vulgarismy, archaismy a neologismy. O to komičtěji pak působí v kontrastu s jinak spisovnou mluvou autora, viz slovník chudý a bohatý.

V souladu s čtenáři v diskusi oceňujeme již výše zmiňované propojení se současným děním a autorovu znalost nových směrnic EU. Zároveň musíme také vyzdvihnout autorovo užití ironie a nesprávných dedukcí z daných informací. Dále si lidé v diskusi navzájem sdílí své humorné příběhy a zkušenosti s koupí a užíváním nových spotřebičů. Někteří se také autorovi píší své typy pro snadnější užívání nové pračky. Podle diskuse a statistik čtenosti a karmy, lze usoudit, že tato povídka sklidila mezi čtenáři úspěch.

Následující dvě ukázky blogů od Jaroslava Müllnera jsou zahrnuté v přílohách. V povídce „Jak je nebezpečné umět počítat“ vypráví svůj zážitek z nakupování. Jednotlivě nakupující zde rozděluje do skupin podle charakteristického chování během nákupu. Celá tato charakteristika silně připomíná popis chování zvířat v přírodopisných dokumentech, což působí komickým dojmem. Zároveň v textu použil místo slova „přírodopis“ svůj vlastní novotvar „živočichopis,“ což v souvislosti s charakteristikou jednotlivých skupin lidí působí komicky, viz archaismy a neologismy. V tomto vyprávění autor opět zmiňuje stereotypy, týkající se rozdílů mezi muži a ženami. Mezitím, co si ženy nakupování užívají, mužům se „skelný pohled trochu rozzáří jen při cestě kolem etanolem obohacených nápojů a mechanicky přikyvuují dámě po jeho boku“, zde také můžeme vidět příklad použití odborných lexémů, kdy autor místo sousloví „alkoholických nápojů“ využívá odborné označení „etanolem obohacených nápojů,“ viz odborná slova. Následně také ke komice využívá stereotyp, že ženy chtějí jíst zdravě, zatímco muži ani neznají zdravé potraviny jako například cizrnu. Toto opět můžeme zařadit ke komice chtěné a jazykové.

Vyprávění zakončuje komickou situací plynoucí z nedorozumění u pokladny, což lze zařadit ke komice situační, nechtěné. Komiku zde vytváří vzájemné nepochopení slečny pokladní a nakupující při placení. Aby tento komický efekt ještě znásobil, zakomponoval autor do vyprávění další rozšířený stereotyp, že studenti humanitních oborů neumějí správně počítat. Dále nacházíme v textu neobratné vyjadřování slečny pokladní, zahrnující vycpávková slova, viz hovorová slova. Právě tato neobratnost ve vyjadřování působí komicky, zvláště v kontrastu se spisovně mluvící nakupující, nejspíše profesorkou,

viz bohatost a chudost slovníku. Komickou situaci zde ještě dotváří střet mezi starší a mladší generací.

Celou povídku autor zakončuje tvrzením, že umění počítat je nebezpečný „hendikep.“ Komičnost tkví jak v nesmyslnosti a nadsázce tohoto tvrzení.

V diskusi si čtenáři opět sdílí své zážitky a příběhy z obchodů a stěžují si při tom na chování obchodních řetězců. Úspěšnost tohoto blogu tkví mimo jiné v tom, že se s tímto vyprávěním lidé poměrně snadno ztotožní, což se v této diskusi potvrzuje.

V poslední ukázce blogu tohoto autora se opět ukazuje střet starší a mladší generace. Rozdíl se zde prezentují zejména v oblasti komunikace. Autor zde humorně zachytil konverzaci dvou mladých mužů, ve které hojně užívají slova převzatá z angličtiny, což je v dnešní době u mladé generace velmi běžné, viz cizí slova. Tento trend může sám o sobě na čtenáře působit komicky. Autor tomuto ještě přidává na komičnosti tím, že anglicismy přepisuje podle fonetických pravidel českého jazyka. Části konverzace mladých mužů následně autor sám pro sebe komentuje, což ještě více zdůrazňuje kontrast mezi generacemi. V jedné své reakci například odkazuje na hru Lucerna, uvedenou v roce 1905, kde cituje postavu muzikanta Zímy „Jak bych čet’ a četů...“, jelikož ho srovnává s podobně znějícím anglicismem „četovat.“ Těchto nesprávných interpretací anglicismů se v textu objevuje mnoho, což působí značně komicky, ovšem pouze pro čtenáře, který zná jejich pravý význam. Následně na tuto nesprávnou interpretaci navazuje dalšími komentáři. Dále si také autor hraje s významy dalších anglicismů, jako například v případě, kdy ve slově „zabukovat“ sice uvedl správný význam, a sice „zamluvit.“ Zároveň ale také uvádí výraz „zaknihovat“, což chápeme jako doslovný překlad slova „book“, tedy kniha. V některých případech tedy význam užitých anglicismů chápe, navazuje na jejich konverzaci, nicméně s lehkou ironií. Další podobný případ nacházíme v případě slova „autdórový“ (= venkovní, na ven, do terénu), které doslovně přeložil jako „ze dveří“ (out door). Následně koupí outdoorových bot okomentovává slovy: Věřme, že se v nich dostane nejen ze dveří, ale i třeba do lesa nebo na louku,“ tedy ironickým komentářem založeným právě a této mylné domněnce plynoucí z doslovného překladu, viz ironie. Takové hraní s překladem a nepochopením ale funguje pouze u čtenářů, kteří angličtině rozumí nebo alespoň slovům, která byla v konverzaci dvou mladých mužů užitá. Tuto myšlenku podporují i statistiky, o karmě a četnosti, které jsou ze všech tří analyzovaných blogů nejnižší. Nicméně osobně považují tuto jazykovou hru za originální a humornou.

Komiku zde ale autor tvoří i dalšími prostředky, například sloveso „propašovat“ v souvislosti s převzetím slova do cizího jazyka, ačkoliv tento výraz se užívá ve významu *propašovat zboží, zbraně (přes hranice)*; *propašovat zprávy vězňům* (Internetová jazyková příručka, 2008–2023), jde tedy o přenesení významu, viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání. Komicky působí i české hovorové výrazy a nespisovná mluva, kterou hovoří dva mladí muži v kontrastu s autorovou spisovnou češtinou, viz slovník chudý a bohatý, hovorová slova. V jedné své průpovídce autor uvádí také české přísloví „Kdo hledá, najde,“ které opět působí velmi kontrastním a komickým způsobem s mluvou mladší generace, viz frazeologismy. Zároveň v textu lze najít i oxymóron „protáhl se nevyžehlený obličej.“

V celé této povídce převažuje jazyková komika chtěná. Ovšem celé téma této povídky, střet mladší a starší generace a jejich vzájemné nepochopení, bych zařadila spíše do komiky situační, hraje zde roli tedy i sociálně-kulturní kontext. Do komiky situační spadá i autorovo nepochopení anglicismů a následné komentáře. Na to navazuje konec povídky, kde autor dochází k závěru, že při takovém vývoji jazyka se brzy již možná nebude moci dorozumět ani při běžných činnostech, což považují za humornou nadsázku, která právě vychází z této komické situace.

V diskusi někteří uživatelé navzájem sdílí své vtipy a komentují současný vývoj českého jazyka. Diskutují mezi sebou o slangu a mluvě různých skupin lidí. Také vzpomínají na dlouhé fronty na některé druhy zboží a sdílí si své zážitky z té doby.

7.2 ANALÝZA AUTORA DANIELA TOMÁŠE:

Ve frontě číslo tři klid

6. 10. 2016 14:24:26

Dříve jsem se vždy divil, proč někteří lidé opouštějí super hyper markety s pěti narvanými nákupními košíky. Myslel jsem si, že to je jejich nenažraností. Teď už vím, že vše je jinak a těmto lidem tisknu pravice a říkám jim...

A říkám jim, že dělají dobře.

Já již pochopil, že udělat si doma pořádnou zásobu potravin a vyhnout se tak častému nakupování, je ta správná cesta. Předtím jsem chodil nakupovat denně, nebo minimálně ob den. Abych si naplánoval jídelníček na týden dopředu a vše potřebné nakoupil v jeden den, tak to ne... Já si vždy během práce rozmyslel, na co mám chuť, a to šel ihned nakoupit, jakmile padla. Stejně tak minulý čtvrtek. To jsem ale vůbec netušil, že je v Kaufláči nová akce...

A netušil jsem to ani ve chvíli, kdy už jsem procházel regály. Nic moc extra jsem nebral, jen nějaký pečivo, maso, samozřejmě vínko a taky zmrzlinu. Na tu mám občas chuť. Přítelkyně do mě neustále šije, že mám jíst i zeleninu, tak jsem si vzal nějaký třešňový rajčata. Během tohoto naplňování košíku jsem si všimnul, že je kolem mne docela dost lidí, ale to jsem nepovažoval za nic zvláštního, vzhledem k tomu, že bylo kolem půl šesté odpoledne a spousta lidí přišla rovnou z práce nakupovat. Pak jsem čuměl jak chleba z tašky, když jsem přišel ke kase.

Sorry, teď kecám! Ke kase jsem nepřišel, poněvadž jsem se zařadil na konec fronty, a ten byl od kasy vzdálen dobrých třicet metrů a zrovna u mražených výrobků, takže teplota vzduchu kolem mne neměla více jak pět stupňů. Nemohl jsem uvěřit svým očím. Napočítal jsem šestnáct pokladen! Otevřených jich bylo... Pět! To není ani třetina! Koho tohle napadlo? Mezi pátou a šestou odpoledne, když je narváno, a ještě když (jak jsem se později dozvěděl) je nová slevová akce!

Z mého nadávání v duchu mne vyrušil lehký šťouchanec do zadku od nákupního vozíčku. Otočil jsem se a o něco starší muž, který se zařadil za mne, se mi omlouval. Fialovými rty jsem zamumlal, že se nic neděje, přitom mi ukápla slina, která zazvonila o podlahu. Naštěstí jsme se za chvíli o něco posunuli, tentokrát do oddělení se psím žrádlem. Sice bylo tepleji, ale za to smrad. Pán, který stál za mnou, mi poklepal na rameno a řekl, že bych tu zmrzlinu měl jít vrátit. Podíval jsem se na zmrzlinu, která již moc zmrzlá nebyla a zeptal jsem se toho dobráka, jestli mi tedy podrží místo ve frontě. "Jasně mladej! Kreju ti záda!" řekl mi a já tedy šel.

Vrátil jsem se, chlápek dodržel slib a pustil mne zase před sebe. Představil se mi jako Roman. "Poprvé ve frontě?" zeptal se mě. Řekl jsem, že ano. "Já už prošel kdejakou frontou," pokračoval. "Zpočátku to na tebe sedne a je těžký se s tím srovnat, ale postupem času se otupíš. Věř mi, taky jsem byl zelenáč." Pak zalovil v kapse a vytáhnul fotografii. "Vidíš? To je moje milá. Myslím na ní každou vteřinou. Čeká na mě doma. Až se vrátím, požádám jí o ruku! Neustále si píšeme," vytáhnul mobilní telefon a začal něco t'ukat.

Čím blíže jsme byli k pokladnám, tím více na mne doléhala odporná kakofonie zvuků. Pokladny pípaly, lidé se mezi sebou bavili, jiní pokřikovali. Děti řvaly a brečely. Z rádia hrála podivná muzika. Některým lidem padalo zboží z rukou na zem. Dokonce se našli i slabší jedinci, kteří se ke kasám plazili a hlasitě u toho naříkali. Jeden pán seděl na

zemi a byl opřen zády o regál. Nad ním stála jeho žena, řvala na něj: "Vstávej ty prašivče líná! Neopouštěj řadu! Zpátky!" a přitom ho mlátila bagetou. Nebohý pán mi věnoval pohled, a já v jeho očích spatřil šílenství. Chytil mne za ruku a prosil mě, abych ho raději zabil, že už nechce jít do fronty.

Najednou se ozvala siréna. Noční můra všech zákazníků. Nějaká paní v naší frontě zapomenula vyndat z kapsy čokoládovou tyčinku a při odchodu od kasy se rozezvucheli elektronické hlídače. Celá naše řada se zastavila a sledovali jsme, jak se k rozklepané paní blíží oficiři od securitáků. Při šacování byla nalezena ta tyčinka a paní se rozplakala, že prý na ní dočista zapomněla. My s Romanem jsme si sedli na zem a vše pozorovali. "Za starých časů by šla rovnou ke zdi," říkal Roman. "Ale od té doby, co konkurence postavila naproti ten obchod, si svých zákazníků váží. Tohle bude tak za pět vestrejš." Sledoval jsem, jak Reihepolizei odvádí uplakanou paní. "A co ty, čeká na tebe někdo doma?" zeptal se mne Roman a šikovnými prsty ubalil dvě cigarety, z nichž mi jednu podal, ale než jsem ji stačil zapálit, ozval se pronikavý zvuk píšťalky a naše fronta se opět pohnula dopředu. Začala se mi z toho všeho motat hlava. Také jsem byl dehydratovaný. Mžítka před očima a pískot v uších. Cítil jsem, že se mi podlamují kolena. Roman si toho všimnul a zachytil mne v pádu. "Teď ne, chlape!" řekl mi. "Teď to nesmíš vzdát."

"Já už ale fakt nemůžu," vzlykal jsem. "Já uteču!"

Roman mi podal svoji čutoru. Prý mu již ve frontách zachránila několikrát život. "Napij se!" nabádal mě. Přiložil jsem polní lahev k ústům a již první lok mne vystřelil zpět na nohy. "Pane bože! Co to je?" ptal jsem se. "Líh," odpověděl mi Roman. "Bez toho se tady neobejdeš."

Lehce omámený jsem konečně došel až ke kase, a tam jsem spatřil tu nejnasranější osobu pod sluncem – pokladní. V duchu jsem se ptal, proč tomu tak je, vždyť ona je za tuto činnost ve frontě placená, narozdíl od nás. My tu jen ztrácíme kus našich životů. Na pozdrav mi neodpověděla. Jediné, co jsem od ní slyšel byla konečná cifra za nákup. Zaplatil jsem a naposled se obrátil na Romana. Objali jsme se a plácali se po zádech. Přežili jsme!

Miláčku, má drahá, vracím se z fronty domů! (Tomáš, 2016)

| karma článku: 33.01 | přečteno: 2392x

Tento autor tvoří komiku v textech svým charakteristickým způsobem. Typicky užívá hyperbolu, nespisovnou vrstvu českého jazyka. Domýšlením a přibarvováním svých každodenních zážitků z nich vytváří nové absurdní situace.

První ukázka blogů tohoto autora se nazývá „Ve frontě číslo tři klid.“ Ihned si lze povšimnout podobnosti s názvem známého historického románu „Na západní frontě klid“ autora Ericha Maria Remarqua. Autor využil homonymie slova „fronta,“ které může mít význam jak *bitevní čára*, *bojiště*, tak i *zástup čekajících lidí*. (SSJČ, 2008–2023)

Jak již bylo řečeno, autor se sám vyjadřuje v nespisovné obecné češtině. Zároveň i parafrázuje další lidi, kteří se v jeho příbězích objevují, a ti také užívají obecnou nespisovnou češtinu, která v některých situacích také působí komickým dojmem, viz slova nespisovné češtiny.

Na začátku textu také popisuje nakupující v obchodě expresivními výrazy např. s narvanými nákupními košíky, nenažraností. Místo názvu obchodu Kaufland užívá nespisovný zkrácený výraz „Kaufláč“ a dále také nespisovné „šťouchnout do zadku.“ Komicky také působí přirovnání „čuměl jak chleba z tašky,“ což je způsobeno jak neobvyklostí tohoto přirovnání, tak obecné a expresivní slovo „čumět.“ S dalším obecným výrazem lze vidět i dále, např. ve větě „Sorry, teď kecám!“ Zde se vyskytuje také anglický

výraz „sorry“ (pardon, omlouvám se), které je v současné běžné mluvě poměrně časté, viz slova nespisovné češtiny, cizí slova.

Kontrastním dojmem k obecné mluvě působí odborný výraz „kakofonie zvuků,“ což také působí komicky, viz odborná slova.

Jak bylo již výše zmíněno, typickým způsobem tvoření komiky pro tohoto autora je využívání hyperboly a domýšlení. Toto lze vidět v části, kdy autor popisuje stání ve frontě nedaleko mrazáků. Píše zde, že „teplota vzduchu kolem mne neměla více jak pět stupňů“ a také, že měl fialové rty, což je značně přehnané tvrzení, které působí komicky.

V této ukázce velmi oceňuji využití právě homonymie slova fronta, kterou autor zpracoval tak, že své čekání ve frontě v supermarketu přirovnal k boji na frontě ve válce. Tento popis začíná ve chvíli, kdy se ho muž stojící ve frontě za ním, jakýsi Roman, zeptá: "Poprvé ve frontě?" Roman je v textu zobrazen jako člověk, který již má s frontami zkušenosti a vypravěče oslovuje „zelenáči,“ viz synonyma, antonyma, homonyma. Dále Roman například ukazuje autorovi telefon s fotografiemi své ženy a pokračuje s tím, že si ji chce vzít až se vrátí a že si neustále píšou. Toto působí vzhledem k situaci v supermarketu značně přehnaně, je to tedy další příklad hyperboly a zároveň také autor buduje atmosféru vojáků ve válce. Tuto válečnou atmosféru autor rozvíjí dále tím, že zmiňuje slabší jedince, kteří se plazí a nařikají, což zní skutečně jako scéna z války. Také stylizuje ženu, která řve a mlátí sedícího pána na zemi bagetou, do role velitelky v armádě. Komická je také nadávka, se kterou žena na sedícího muže uhodí., To je zároveň s autorovým popisem, že spatřil šílenství v mužově pohledu, situaci v armádě při válce dokresluje.

Autor pokračuje s vytvářením válečné situace v supermarketu tím, že vypráví o incidentu jedné nakupující, která zapoměla v kapse tyčinku a aktivovala tak alarm. O security službě mluví jako o oficírech (důstojnících), kteří ji přišli „prošacovat.“ Chování paní nakupující působí vzhledem k situaci přehnaně, jelikož zde autor popisuje, že se rozplakala, opět tedy autor užívá hyperbolu. Tuto situaci dále komentuje druhý nakupující ve frontě, že „za starejch časů by šla rovnou ke zdi,“ což na čtenáře působí jako situace po zajetí gestapem za druhé světové války, pokračuje tím, že to „dnes bude tak za pět vestřejch.“ Zároveň zde také užívá slova z nespisovné vrstvy českého jazyka, viz slova nespisovné češtiny. Poněkud absurdně, překvapivě a tím pádem komicky zní vysvětlení, že dnes již zákazníci nemohou vzít ke zdi, kvůli konkurenci naproti, takže si svých zákazníků musí vážit, viz absurdita. Dále také přirovnává strážné od security služby k Reihepolizei, což potvrzuje domněnku, že má celá tato situace vypadat jako v době nacistického Německa, viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání.

Poté se vypravěči začne motat hlava, je dehydrovaný, má mžitky před očima, podlamují se mu kolena a píská mu v uších, což je opět nadsázka vzhledem k tomu, že jen čeká ve frontě v supermarketu. Opět to spíše jen přidává k atmosféře války, zvláště když poté začíná vzlykat, že už nemůže a uteče jako kdyby chtěl zběhnout z armády. Zároveň také Roman ve frontě balí cigarety a má u sebe čutoru s lihem.

Na konci textu se již autor dostává k pokladně, kde označil prodavačku za „tu nejnasranější osobu pod sluncem, což lze považovat za hyperbolu a zároveň užívá vulgarismus, viz vulgarismy. Ke komickému efektu přispívá i fakt, že mnoho lidí má podobný zážitek s pokladními v obchodech, takže se s tím čtenáři snadno ztotožní.

Následně se ještě rozloučí s mužem z fronty obejmutím a s tím, že to zvládli a přežili. Toto opět vypadá jako kdyby přežili válku a vraceli se z fronty domů. Na závěr již jen autor pronese „Miláčku, má drahá, vracím se z fronty domů!“, kde si opět hraje s homonymií slova fronta a zároveň to také zní, že byl autor ve frontě velmi dlouho, což také považují za hyperbolu, viz synonyma, antonyma, homonyma.

Celý tento text působí komicky právě přirovnáním účasti bojů na frontě, což je značně traumatický zážitek, ze kterého si odnáší lidé nepříjemné vzpomínky na celý život, a běžný nákup potravin, který je pro většinu lidí naprosto rutinním a nezajímavým zážitkem. Autor toto vyprávění přizpůsobil svému subjektivnímu vnímání a vykreslil chování lidí, své pocity a celou atmosféru tak, jak ji obvykle znázorňují ve válečných filmech. Toto nicméně působí celkově absurdně a chování zákazníků by se dalo považovat za značně přehnané, díky čemuž působí celé vyprávění komicky.

V tomto blogu oceňujeme samotný nápad využití homonymie a přizpůsobení tomu celé vyprávění příběhu. Dle našeho názoru to je velmi originální a neotřelý způsob vylíčení každodenní činnosti. Tuto aktualizaci textu oceňují i čtenáři, což lze doložit na vysoké karmě, čtenosti i ohlasech v komentářích. V diskusi čtenáři, stejně jako autor, vnímají nakupování jako pobyt na frontě ve válce a sdílí své zkušenosti a zážitky, které se jim staly při nákupu. Na rozdíl od předchozího autora se zde autor sám zapojuje do diskuse a odpovídá lidem na jejich dotazy, přičemž zůstává v roli vojáka z fronty, například v případě, kdy se jeden z uživatelů zeptal, zda kouří v obchodě cigarety, načež autor odpovídá, že „jen pokud se neřívá Reihopolizei.“

V druhé ukázce blogů tohoto autora opět využívá zmiňované hyperboly a domýšlení si či přibarvování určitých situací. Na rozdíl od ostatních dvou blogů ale děj v této povídce postupem děje graduje a příběh nabývá na bizarnosti a absurditě.

Povídka začíná tím, že se autor rozhodl jít běhat, jelikož běhání se stalo v současnosti trendem. Zmiňuje zde, že podlehl módnímu trendu a skoro i zraněním, čímž opět využívá více významů tohoto slovesa, což působí komicky, viz synonyma, antonyma, homonyma. Zároveň uvádí své obavy, že nezvládne udržet krok se svým přítelem, jelikož „poslední rychlejší pohyb provedl při akutním onemocnění průjmem,“ což je pro čtenáře komické zejména tím, že se s tím někteří ztotožňují, a také tím, že humor související se stolicí je také u mnoha lidí oblíbený, ačkoli obecně je považován spíše za pokleslý, viz pokleslost.

V této ukázce autor využívá také ironii. Například když kamarád oznámí, že uběhnou jeden kilometr za každou hodinu u počítače, ironicky okomentuje, že na to jim park stačit nebude. Dále například zmiňuje i „mateřskými pudy nasáklé matky,“ viz ironie.

Začátek povídky je popisován poměrně idealisticky – autor popisuje slunečné počasí, děti hrající si v parku, ptáky v korunách stromů a psy na procházce. To vše se však pokazí ve chvíli, kdy autor usmívajíc se proběhne kolem starší paní s holí. Ta mu bezdůvodně začala nadávat a přetáhla ho již zmíněnou holí. Tento náhlý obrat působí komicky, viz náhoda a překvapení. Dále autor popisuje, že jeho obličej po vyražení dechu začal modrat, což je opět příklad hyperboly. K tomu měl také na sobě bílou čepici, takže dětem, hrajícím si na hřišti, připomíná šmoulu. Ty se za ním tedy rozběhly a za nimi zákonitě i zmiňované „mateřskými pudy nasáklé matky,“ děj tedy postupně graduje a situace se stává pro vypravěče čím dál nepříjemnější a pro čtenáře čím dál komičtější. Zároveň také zmiňuje, že děti opustily mateřské okovy, což spolu s mateřskými pudy naznačuje možná až přehnanou starostlivost matek, což také působí komicky. Autor také nazývá děti, které ho pronásledují „blbečkové,“ tedy značně hanlivým a zároveň zdrobnělým výrazem, viz hovorová slova, a také poněkud kontrastním výrazem uslintané a urvané poklady, což je pejorativní a lichotivé zároveň.

Děj dále graduje tím, že se ke skupince běžců přidávají i psi a za nimi i jejich majitelé. Autor tuto situaci shrnul „já, děti volající na šmoulu, matky volající na děti, psi štěkající na matky a páníčci, kteří křičí,“ což zní absurdně a komicky, viz absurdita. Autor ještě přidává gradaci tím, že k této podivné skupině běžců se přidávají ještě důchodci, kteří seděli na lavičkách. Objevuje se zde náznak stereotypizace důchodců jako našťvaných,

podezřívavých a jak je autor nazval „samozvanými strážci pořádku.“ Ti jsou okamžitě přesvědčeni o tom, že vypravěč musí být nějaký zločinec, jelikož „je-li člověk nevinný, nemá důvod utíkat,“ což je naprosto mylná a nesmyslná domněnka jako „ozbrojená pěst veřejného prostranství“ se ho vydali dostihnout, což je komické a absurdní, viz absurdita.

Příběh vygraduje ve chvíli, kdy vypravěč již nemůže dále pokračovat v běhu, upadne a celý dav ho dostihne. V tu chvíli se na něj sesypou a začnou mu nadávat a bít ho, i když za nic z toho nemůže a někteří z nich ani neví proč, viz absurdita.

Ačkoliv celý příběh začal idealisticky, nakonec vypravěč odchází domů za tmy, bez čepice a s brekem, což je naprosto opačný výsledek, než čtenář očekává, viz náhoda a překvapení. Tento zvrat v kombinaci s neustálou gradací a narůstající bizarností a absurditou působí komický efekt celého textu.

Pod tímto příspěvkem není žádná diskuse.

Poslední ukázka od tohoto autora má název „Šéf mi přidal!“, což na první přečtení zní pozitivně, nicméně dále v textu se můžeme dočíst, že nadřizený přidal autorovi jak peníze, tak také i práci, což už tak pozitivní zpráva není, jde tedy o překvapení, viz náhoda a překvapení.

Vypravěč se po zvýšení platu chce žít „na vysoké úrovni,“ nicméně z textu je patrné, že svou roli „člověka z vyšší společnosti“ pouze předstírá, z čehož pramení komika v této ukázce. Po příchodu do obchodu se tedy chová nadřazeně a ušklíbá se nad zbožím ve slevě a lituje lidí, kteří se přehrabují obyčejnými houskami a rohlíky, ačkoli před nedávnou dobou byl nespíše jedním z nich. V kontrastu s tím ale poté zmiňuje, že tolik přidáno zase nedostal, takže stejně musí pořádku šetřit. V tuto chvíli ze své role bohatého člověka vypadl, což také působí komicky.

Poté zde také popisuje prodavačku z oddělení lahůdek tak, že měla „hubu mastnou od gothaje.“ Tento pejorativní popis také vytváří komiku, viz slova nespisovné češtiny. Reakce prodavačky na to, že si autor nekoupí to, co obvykle, je značně přehnaná a vzhledem k situaci komická. Autor zde opět využívá hyperbolu. Na prodavačku reaguje slovy: „Věděli jsme oba, že tohle jednou skončí. Je čas otočit list a začít novou kapitolu“ což je také neadekvátní reakce, jelikož se tato fráze užívá spíše v souvislosti s ukončením vztahu s jiným člověkem. Chování prodavačky poté graduje tak, že se pokusila si ublížit nožem kvůli tomu, že nekoupil salát rumcajs, salám gothaj ani vlašák, což také považujeme za hyperbolu. V celé této části se oba, vypravěč i prodavačka, chovají vzhledem k situaci neadekvátně, přehnaně. Autor využívá hyperbolu a část děje si domýšlí, díky čemuž je tento úsek textu komický a absurdní, viz absurdita.

Dále si vypravěč snaží vybrat luxusní věci, které si kupují bohatí lidé. Jako luxusní sýr si vybral hermelín, jelikož žádný jiný dražší sýr nezná. Lze tedy poznat, že nadřazenost, se kterou se prezentoval na začátku povídky, je pouze předstíraná. Potom si chce vybrat i nějaké luxusní víno, ačkoli se ve vínech nevyzná. S domněnkou, že „modré víno“ je druh vína stejně tak jako bílé, červené a růžové s rozdílem, že modré víno je jen pro úspěšné lidi, si tedy vezme Modrý Portugal. Ten je ale ve skutečnosti pouze odrůdou vína červeného. Opět se zde projevuje vypravěčova neznalost, kterou prozrazuje čtenářům, že jeho chování je pouze předstírané a v luxusních produktech se vůbec nevyzná.

Po příchodu domů si nalije víno do püllitru, jelikož sklenice na víno „ještě nemá.“ K jídlu si také chce pustit hudbu, která se k jeho „luxusní večeři“ hodí. Snaží si tedy vzpomenout na nějakou vážnou hudbu. Poté o sobě mluví jako o člověku, který podlehl umění, i když jím na základě předchozího popisu rozhodně není, takže výrok v tomto kontextu zní až ironicky, což má také komický efekt, viz ironie. Vypravěč také vzpomíná na doby, kdy se díval pouze na sportovní přenosy, tedy na doby, kdy ještě neměl zvýšený

plat. Komický efekt také vyvolává jeho shrnutí programu kanálu ČT2: „dvojka je pro ty, co si neustále onanují nad druhou světovou válkou,“ což lze také považovat za hyperbolu.

Na základě výše platu se tedy vypravěč snaží vybudovat si novou osobnost, která je naprosto odlišná od skutečné. Povyšuje se nad lidmi, kteří se chovají stejně jako on sám před tím, než mu byl zvýšen plat. Samotná tato změna působí v povídce komicky, nicméně komický efekt se ještě znásobí, když z této role vypadne nebo se řídí naprosto mylnou domněnkou o tom, co bohatí lidé dělají nebo jaké produkty si kupují. Jeho chování v průběhu povídky působí absurdně, viz absurdita.

Druhý den nicméně vypravěč další předstírání této role vzdává a vrací se do své obvyklé rutiny – koupí si pět rohlíků, vysočinu a pivo, pustí si fotbal a pořad ČT2 o dobytí Berlína. Toto působí kontrastně vůči jeho předchozímu chování a zároveň si tím protičeří, jelikož dělá přesně to, čímž po celou dobu opovrhoval. Takové zakončení činí povídku ještě humornější a zároveň jí dodává i ironický podtext, viz ironie.

Ve všech třech těchto povídkách převažuje komika chtěná, jelikož většina děje je značně domyšlená, aby bylo dosaženo komického efektu. Vzhledem k tomu, že nelze s určitostí říci, zda se alespoň část děje zakládá na reálných situacích, nelze tedy ani říci, jestli a jakou měrou se zde vyskytuje i komika nechtěná. Z větší části se také objevuje komika jazyková, v menší míře i komika situační – v částech, kde autor využívá náhody a překvapení.

7.3 ANALÝZA AUTORA JANA VAVŘÍKA

Jak můj pes zničil už čtvrtý koberec

4. 03. 2022 23:49:42

Zbožňuji svého psa. Je prostě úžasný. Je to plemeno, které svou rodinu miluje víc než sebe. Tolik věrnosti a lásky, které se vám od boxera dostává, vyváží i ty poškozené věci, které dokáže zlikvidovat.

Zbožňuji svého psa. Je prostě úžasný. To musí uznat kdokoliv, kdo měl někdy tu čest s německým boxerem. Je to plemeno, které svou rodinu miluje víc než sebe. Kohokoliv jiného, kdo na vás zvedne hlas, nebo vám chce ublížit, je schopen zlikvidovat na počkání. A umí poznat člověka, který to s vámi nemyslí dobře. Jednoho doručovatele by byl schopen zulíbat, dalšího, který má zjevně psy v nelibosti, by sežral i s pošťáckým autem. Tolik věrnosti a lásky, které se vám od boxera dostává, vyváží i ty poškozené věci, které dokáže zlikvidovat v době, kdy je doma sám..., a prostě jen čeká na vás. No jo, ale vysvětlujte to manželce. Jinak je to primárně zlaté psisko.

„Říkals, že určitě nebude divoký, když jsme si ho brali,“ neopomněla mi připomenout má úžasná žena. Ano říkal, ale ta energie, která je v něm, by dokázala rozchodit dva parní válce. Na druhou stranu je to plemeno, které je dosti choulostivé. Proto kupříkladu trefit délku vycházky, z níž se nebude celý večer vzpamatovávat, dá opravdu fušku. Jednou se na procházce chová zcela způsobile, vypadá, že je držitel několika trofejí za poslušnost a aristokratické vychování. Druhý den běhá dokola po louce, jako by jej píchlo do zadku tisíce včel, nereaguje na povely, zavolání a chová se jako totální debil. Jinak je to primárně zlaté psisko.

Totěž je i v situacích, kdy je nucen zůstat chvíli sám doma. Proto jsme museli vyměnit naše auto za větší a boxera vozíme vlastně pořád v kufru. Jak je totiž doma sám, většinou nám to vyčte. A to způsobem sobě vlastním. Na chodbě máme okousanou a oškrábanou stěnu. Přišli jsme o šité dekorace, obrázky na stěnách (nevím, proč je má drahá polovička stále větší zpátky), stříbrný náramek na ruku s perličkami (nalezen zcela neporušený v exkrementu, šperk už doma nechce nikdo nosit). Bundy máme všechny bez

poutek na pověšení (nějak se ani nevyplatí je dokola přišívat). Vypínač v chodbě bude třeba vyměnit (psovi asi vadí tma a prostě si pořád rozsvěcuje). Jinak je to primárně zlaté psisko.

Když jsem si psa po několika letech vymodlil, slíbil jsem, že cokoliv zničí, tak to koupím obratem nové. Měl bych si asi najít přivýdělek, protože už jsem jel pro háčkovaný taburet, povlak na sedačku, novou komodu, lopatku na smetí, dámskou kabelku, obal na mobil, proutěný koš, pantofle, boty, dětské boty a čtvrtý koberec do obývacího pokoje. Všechny tři předchozí koberce (rozměr dva krát dva metry) zničil kousáním. Poslední, čtvrtý, ovšem sejmul velmi kuriózně. Lehl si pod stůl na záda, natáhl packy do vzduchu s tím, že se protáhne. Na koberec vylil vázu, dvě turecké kávy a zelený čaj. Jinak je to primárně zlaté psisko.

Vydal jsem se tedy směrem do prodejny v Bruntále, kde mě s úsměvem na líci přivítala prodavačka se slovy: „...tak co to bude tentokrát, pane Vavříku?“ Ironické, ale je fakt, že použila správně vokativ. „Potřebuji nový koberec,“ řekl jsem zcela automaticky. „Už zase? A opět (divný skandinávský název), nebo dáme nějaký nový typ? Jestli by to nechtělo vyměnit psa!“ Když jsem si to spočítal, měl bych už za ty koberce novou plovoucí podlahu do celého obýváku. Ale jak říkám, jinak je to primárně zlaté psisko, v životě ho nevyměním! Spíše začnu nakupovat koberce někde úplně jinde! (Vavřík, 2022)

| karma článku: 29.56 | přečteno: 1345x

Bez komentářů

První ukázka je nazvána „Jak mi můj pes zničil už čtvrtý koberec.“ V průběhu celé povídky charakterizuje autor chování svého psa. Například vypráví, že jeho německý boxer by jednoho z pošťáků zulíbal, ale jakmile se mu nějaký znelíbí, sežral by ho i pošťáckým autem. V tomto případě autor využívá ke komickému efektu hyperbolu. Dále popisuje, že jeho pes „běhá jakoby jej píchlo do zadku tisíce včel,“ přičemž zde užívá přirovnání zároveň s hyperbolou, jelikož k takovému výsledku by zřejmě stačila i jedna včela, viz přirovnání. Dále se pes podle něj chová jako „totální debil,“ což je další přirovnání společně s hovorovým expresivním výrazem, viz přirovnání. Poté autor popisuje, co všechno pes v jejich domácnosti zničil. Náramek autorovy manželky byl nalezen v psím exkrementu. Na to autor poznamenává, že ho v domácnosti už nikdo nosit nechce, ačkoliv je to logické, je to tu zmíněno s lehkou ironií, viz ironie. Pokaždé, když pes shodí všechny dekorace ze zdi, manželka se snaží je vždy pověsit zpátky, což autor nechápe a považuje za zbytečné, poukazuje tedy na nesmyslnost jejího jednání, která působí komickým dojmem. Také zmiňuje, že už se ani nevyplatí přišívat si zpět poutka na kalhoty, přičemž také užívá ironii, viz ironie. Zároveň uvádí, že psovi nejspíše vadí tma, protože si sám rozsvěcuje světla. Samotné chování psa také tvoří komiku v tomto textu. Po vylíčení všeho toho, co jeho pes zničil, ještě zmíní, že když si psa pořizovali, autor slíbil, že cokoli, co pes zničí, obratem to nahradí. K tomu přidává ironickou poznámku, že by si měl najít přivýdělek, viz ironie.

V závěru autor vypráví, jak jeho pes zničil už čtvrtý koberec. Autor tedy vyrazil do obchodu, aby koupil nový. Místo názvu koberce uvedl popis „divný skandinávský název,“ což také působí komicky. Poté, co zjistil, že si ho už prodavačka v obchodě pamatuje, a navíc mu navrhla, že by bylo lepší vyměnit spíše psa než koberec, konstatuje, že „než by vyměnil psa, spíše začne nakupovat koberce někde úplně jinde, aby ho nepoznávali. Komičnost tkví v nelogičnosti tohoto jednání. To si navíc autor sám uvědomuje, jelikož před tím v textu zmiňuje, že by za cenu koberců mohl mít novou plovoucí podlahu v celém obýváku.

V této povídce vytváří komický efekt hlavně fakt, že v každém odstavci autor

popisuje, co vše jeho pes doma zničil, jak neposlouchá a špatně se chová. Na konci odstavce, ale vždy opakuje frázi „jinak je to primárně zlaté psisko.“ Právě tato protichůdná tvrzení tvoří kontrast a komiku.

Dále také autor využívá ke komice reduplikaci, viz reduplikace, právě fráze „jinak je to primárně zlaté psisko“ na konci každého odstavce. V tomto textu se vyskytuje jak komika chtěná, v případech, kdy užívá hyperbolu, ironii, reduplikaci atd., tak komika nechtěná, v situacích, kde popisuje chování psa. Také se zde kombinuje komika situační i jazyková. Situační komika se projevuje opět v případech, kdy vypráví o incidentech se svým psem. Jazykovou komiku autor využívá při přirovnání, ironii, reduplikaci, hyperbole atd.

Druhá ukázka od tohoto autora se nazývá „Jak jsem reklamoval boty.“ Na začátku autor hovoří o současném trendu nenosit boty „moderní chodit bosky, což nám různé celebrity demonstrují společně s výkřiky o návratu k přírodě, čímž uvádí i sociálně-kulturní kontext k této povídce, viz sociálně-kulturní kontext. Tento trend dále komentuje, že se stydí za to, že on a jeho rodina nepatří k těmto pokrokovým inovátorům, což považují za ironii, viz ironie. Dále také užívá hyperbolu v případě, kdy píše, že patří k lidem, kteří jsou s botami srostlí. Také sebe a svou rodinu označil hovorovým slovem „tuctovky,“ viz hovorová slova. Svoji manželku zařadil k běžnému typu ženského pokolení, přičemž využívá multiverbizované sousloví „ženské pokolení“ místo jednoslovného pojmenování „žen,“ také zde lze vidět náznak stereotypizace žen. Také užívá místo názvu společnosti Apple, označení „jablečný výrobce,“ což si lze vyložit i jako někoho, kdo dělá výrobky z jablek.

Dále popisuje počasí, kvůli kterému se boty zničily a autor je musel jít reklamovat „sněhových vloček bylo více než kovidových případů ve městě“, což je přirovnání společně se sociálně-kulturním kontextem, viz sociálně-kulturní kontext a metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání. Také uvádí, že „člověk už bláznil ze všudypřítomné bílé barvy okolo,“ přičemž opět ke komickému efektu využívá hyperbolu. Označuje sních za bílý sajrajt, užívá tedy ke komickému efektu obecnou vrstvu českého jazyka, viz slova nespisovné češtiny. Tento „bílý sajrajt“ údajně čvachtal už jen při pohledu na něj, což je opět hyperbola. Autor pokračuje tím, že bota jeho manželce nedala příležitost k láskyplné péči, užívá tedy personifikaci a dále ji označuje za „šmejď“, tedy opět obecným slovem, viz obecná slova. Autor také poznamenává, že za výkladem bylo napsáno „pocitivá česká bota,“ ačkoli na krabici zase „vyrobena v Itálii,“ což zní až ironicky, viz ironie, a také poukazuje na nekalé praktiky některých výrobců, viz sociálně-kulturní kontext.

Po zničení bot se autor rozhodl jít je reklamovat, „drapnul“ účtenku a odešel do obchodu. Komiku tvoří neobvyklost slova „drapnul“ a zároveň i jeho expresivita. Dále místo „kyvné dveře“ užívá slangový výraz „lítačky,“ viz slova nespisovné češtiny. Poté si také hraje s homonymií slova košík, když upřesňuje, že dostal vynadáno za to, že si nevzal košík – nákupní, ne psí, viz synonyma, homonyma, antonyma. Jelikož se povídka odehrává v době covidové pandemie, musel si „omýt ruce až po uši,“ v tomto případě opět užívá hyperbolu a zároveň se také přirovnává k poslušnému psovi, tedy majiteli druhého košíku. Opět tak naráží na homonymii slova „košík“ v přirovnání, viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání. Při samotné reklamaci a vyplňování dotazníku, který byl k tomu potřeba, poukazuje na nesmyslnost některých GDPR nařízení „při vstupu do restaurace vás kontroluje kdokoliv, ale při reklamaci bot s tím musíte vyslovit souhlas,“ opět tedy udává sociálně-kulturní kontext, viz sociálně-kulturní kontext. Po vyplnění přišla vedoucí prodavačka, což autor popsal tak, že se „vyvalil přírodní úkaz,“ to je označení v souvislosti s člověkem neobvyklé a pejorativní. Dále ji také popisuje jako „dobře napěchovanou jitrnici,“ hanlivým a zesměšňujícím způsobem tedy poukazuje na její nadváhu. Vedoucí si

boty prohlédla jako „vlas od Zlatovlásky,“ používá tedy ke komickému efektu přirovnání s referencí na český film, viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání. Prodavačka si tedy boty nejspíše prohlížela dlouho a důkladně. Autor se poté snaží boty vyreklamovat a prodavačka mu udává nesmyslné důvody, proč mu reklamaci chce zamítnout. Prodavačka několikrát opakuje, že boty byly zničeny nesprávným nošením, což je nelogické, jelikož boty jsou určeny k nošení a konkrétně zimní kozačky by měly být vyrobeny k nošení do zimního počasí. Právě tato nelogičnost působí komicky a také se s tímto příběhem čtenáři mohou ztotožnit, jelikož toto je poměrně častá taktika prodejců. Po chvíli dohadování se autor naštvál a řekl, že už ho v tomto obchodě nikdy neuvidí, nicméně za pár dní se do obchodu musel vrátit zpět, což také působí komicky, viz náhoda a překvapení. V dopisu stálo, že autor musí zaplatit poplatek za úschovu bot, jelikož je tam předtím nechal, což je naprosto absurdní situace, viz absurdita.

Příběh končí tím, že autor oznámil prodavačkám, že nic platit nebude a nechal boty u popelnic. V tomto příběhu převažuje komika nechtěná, která plyne z neočekávaných situací, které autor doplňuje komikou chtěnou, tedy jejich zesměšňováním. Objevuje se tedy komika jazyková, např. použití personifikace, ironie, obecné češtiny, přirovnání atd. a zároveň i komika situační při zničení bot a průběhu reklamace v obchodě. Oceňujeme zde zejména propojení se sociálně-kulturním kontextem, kdy autor zmiňuje současný trend nenosení bot, poukazuje na nesmyslnost některých nařízení GDPR atd.

Poslední ukázka se jmenuje „Jak jsem po zahradě chytal slepice.“ Autor na začátku zdůvodňuje, proč si slepice pořídil. Opět uvádí sociálně-kulturní kontext, že v současnosti se objevuje trend kupovat bio výrobky nebo si produkty vyrábět doma, aby měly bio složení, viz sociálně-kulturní kontext. Konkrétně uvádí, že „dnes jsou bio i zubní pasty,“ čímž tento trend za pomoci hyperboly zesměšňuje.

Autor s dobrým záměrem, že nechá slepice proběhnout se po zahradě, je pustí ven z ohrady. Nicméně poté začal „boj o holý život,“ což považuji za hyperbolu. Slepice nazývá slovem nadřazeným „opeřenci“ a také „pitomá stvoření“ a „opeřené bestie,“ tedy expresivními slovy s hanlivým příznakem. Při popisu boje slepic o žízlu ho přirovnal k „souboji gladiátorů v aréně.“ Komika tohoto přirovnání tkví v jeho nečekanosti a hyperbole, viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání. Hluk, který slepice vytvářely pojmenoval hovorovým výrazem „kravál,“ který následně přirovnává k boji o poslední kus zlevněného zboží v supermarketu, což také působí komicky viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání. Užívá v tomto textu také personifikaci, když popisuje svoji zahradu tak, že „tráva vykoukla na svět.“

Ačkoliv měl autor dobrý úmysl, že slepice pustí ven a poskytne jim na chvíli svobodu, tak se mu to vymstilo, když se mu slepice rozutekly, viz náhoda a překvapení. Když se jeho pes rozběhl za slepicemi a rozehnal je, autor popisuje, že slepice „zakdákaly tak hlasitě, že všem v ulici zazvonilo v uších a on málem zvedl telefon,“ užívá tedy hyperbolu, která působí značně komicky. Poté se je autor „s výkřiky babičky Boženy Němcové“ snažil nalákat zpátky, udává tedy, stejně jako v minulé ukázce, referenci, tentokrát na nejznámější dílo autorky Boženy Němcové. Při nahánění slepic zpět do ohrady se cítí jako kriminalista, který se snaží tiše přepadnout gang drogových dealerů, což je značně hyperbolické přirovnání, které působí komicky, viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání. Jednu ze slepic se autorovi povedlo chytit, ale nadávala víc, než haleká senior po důchodové valorizaci, lze tedy vidět přirovnání společně se sociálně-kulturním kontextem a zároveň v něm i užívá hovorovou češtinu, viz hovorová slova, viz metafory, metonymie, synekdochy, přirovnání a viz sociálně-kulturní kontext. Autor si také vymyslel svůj vlastní novotvar „slepicevražda,“ při popisu toho, jak slepice křičely, když polapil jednu z nich, viz archaismy a neologismy. Komicky také působí fakt, že si

autor pojmenoval kosa na zahradě. Vyprávění uzavírá s tím, že si zneprátelil vše živé v okolí kromě právě kosa Karla.

Stejně jako i v minulé povídce užívá ke komickému efektu autor reduplikaci. Vždy po popisu toho, jak složitě nahání slepice po zahradě, opakuje frázi „je to prostě bio trend mít slepice, viz reduplikace.“ Komiku tvoří jak samotná reduplikace, tak i fakt, že toto neustálé opakování působí, že si autor přes veškeré komplikace snaží vyrovnat s tím, že pořídit si slepice nebyl dobrý nápad.

Povídka založená na situační komice, tedy útěku slepic, doplněná o jazykovou komiku autora. Objevuje se zde tedy komika jazyková, např. personifikace, hyperbola, přirovnání atd. i komika situační, převážně nechtěná.

Tento autor využívá ve svých povídkách rozmanité jazykové prostředky, pravidelně hyperbolu a přirovnání i užití hovorové a nespisovné vrstvy jazyka, které se objevují ve všech třech ukázkách. Užívá také často reduplikaci, kontrast a reference také zařazuje své příběhy do sociálně-kulturního kontextu. Právě zařazení do sociálně kulturního kontextu a reference na klasické knihy nebo filmy na autorově stylu oceňujeme, jelikož právě to text ozvláštňuje a přidává mu na originalitě.

ZÁVĚR

Pojem jazyková komika znamená způsob volby, využití a organizace jazykových prostředků ke konkrétnímu záměru a v souladu s konkrétními okolnostmi projevu tak, aby bylo dosaženo požadovaného výsledku – smíchu a pobavení. Pro potřeby jazykové komiky je využíváno prostředků z oblasti slovní zásoby, tvarosloví, tvoření slov, syntaxe, grafiky a zvukové stránky jazyka, které jsme v práci popsali. Rozebrali jsme jednotlivé druhy komiky, tedy rozdíl v povaze jazykových prostředků komiky psané a mluvené, situační a jazykové, chtěné a nechtěné.

Blog se vymezuje jako útvar, který podle jeho zaměření lze zařadit do funkčního stylu publicistického, prostěsdělovacího a uměleckého, přičemž vybrané ukázky jsme zařadili do stylu publicistického beletristického. V teoretické části jsme také přiblížili a popsali relevantní rysy blogu (druhy, tematika, faktory úspěšnosti a čtenosti, karma, povaha diskusí).

Pro analýzu s důrazem na (jazykovou) komiku jsme zvolili tři autory, publikující na webové stránce www.IDNES.cz, a od každého jsme vybrali tři ukázky jejich blogů. Ty jsme dále s důrazem na komiku zanalyzovali.

Úvodní naše předpoklady, t.j. dominance ironie, naivity za použití nespisovné slovní zásoby, se potvrdil pouze částečně. Zcela se nepotvrdil ani předpoklad, že v ukázkách bude hrát roli i sociálně-kulturní kontext, jelikož se neuplatnil ve všech ukázkách.

Prvním analyzovaným autorem je Jaroslav Müllner. Tento autor využívá pro tvoření komického efektu z jazykových prostředků hyperbolu a ironii. Své texty aktualizuje tak, že své vyprávění o běžných životních situacích propojuje tématy, která jsou v současné společnosti hojně probírána. Vytváří komiku také tím, že z daných informací záměrně vyvozuje chybné a nelogické závěry, které následně komentuje. V ukázkách lze také najít uplatnění rozšířených stereotypů zejména o ženách za účelem dosažení komického efektu. Autor píše spisovnou češtinou, pouze v parafrázích se objevuje vrstva nespisovné češtiny.

Pro druhého autora, Daniela Tomáše, je typická zejména absurdita, které dosahuje tak, že si část svého příběhu domýšlí. K tomuto účelu často využívá hyperbolu a expresivitu. V jedné z ukázek popisuje obyčejný nákup jako zážitek z války, v čemž lze najít podobnost s autorem Jaroslavem Müllnerem, který v jedné z ukázek zase při nákupu v obchodě popisoval zákazníky jako zvířata v přírodopisném dokumentu. Oba autoři propojili každodenní situaci s naprosto odlišným zážitkem za účelem ozvláštnění textu a vytvoření komiky. Tento autor také odkazuje na klasické dílo světové literatury. Dalším společným znakem s Jaroslavem Müllnerem je užití stereotypů, ačkoli Daniel Tomáš jich využívá méně často a také spíše v náznaku. Jako jediný užívá ve svém vyprávění nespisovnou češtinu.

Specifický styl má i poslední analyzovaný autor Jan Vavřík. Jako jediný z analyzovaných autorů užívá k tvoření komiky reduplikaci. Také se u něj často objevuje hyperbola, ironie a expresivita. Stejně jako Jaroslav Müllner, zakomponoval i tento autor do svých blogů sociálně-kulturní kontext tak, že komentuje aktuální témata. Dále také, stejně jako u předchozích dvou autorů, lze najít stereotypizaci, ale opět pouze v náznaku, podobně jako u autora Daniela Tomáše. Společným rysem s Danielem Tomášem je i využití homonymie slov, ačkoli v mnohem menším rozsahu. Zároveň také odkazuje na jiná známá díla, konkrétně české literární dílo a známý český film. Jan Vavřík užívá jak spisovnou češtinu, tak i výrazy z hovorové vrstvy a nespisovné vrstvy např. slangu.

Díky svému originálnímu způsobu převyprávění oceňujeme nejvíce styl autora Daniela Tomáše. Ačkoli je v počtu přečtení i výšce karmy až druhý po Jaroslavem

---

Müllnerovi, kvůli nevšední aktualizaci a možnosti převyprávění neobvyklých zážitků čtenářům ho hodnotíme jako nejvíce čtivého.

RESUMÉ

Pojem jazyková komika znamená způsob volby, využití a organizace jazykových prostředků ke konkrétnímu záměru a v souladu s konkrétními okolnostmi projevu tak, aby bylo dosaženo požadovaného výsledku – smíchu a pobavení. Pro potřeby jazykové komiky je využíváno prostředků z oblasti slovní zásoby, tvarosloví, tvoření slov, syntaxe, grafiky a zvukové stránky jazyka, které jsme v práci popsali. Rozebrali jsme jednotlivé druhy komiky, tedy rozdíl v povaze jazykových prostředků komiky psané a mluvené, situační a jazykové, chtěné a nechtěné.

Blog se vymezuje jako útvar, který, podle jeho zaměření, lze zařadit do funkčního stylu publicistického, prostěsdělovacího a uměleckého, přičemž vybrané ukázky jsme zařadili do stylu publicistického beletristického. V teoretické části jsme také přiblížili a popsali relevantní rysy blogu (druhy, tematika, faktory úspěšnosti a čtenosti, karma, povaha diskusí).

Nutno také říci, že úvodní náš předpoklad, tj. dominance ironie, naivity, hovorových slov, nespisovné vrstvy slovní zásoby a eufemismů a dysfemismů, se potvrdil pouze částečně. Zcela se nepotvrdil ani předpoklad, že v ukázkách bude hrát roli i sociálně-kulturní kontext, jelikož se neuplatnil v ukázkách všech.

The term linguistic comedy refers to the way language resources are selected, utilized, and organized to achieve a specific intention and, in accordance with specific circumstances of expression, to achieve the desired outcome – laughter and amusement. Language comedy utilizes resources from the areas of vocabulary, morphology, word formation, syntax, graphics, and the sound aspect of language, which we have described in our work. We have analyzed various types of comedy, including differences in the nature of language resources used in written and spoken comedy, situational and linguistic comedy, as well as intentional and unintentional comedy.

Blog is defined as a form that, depending on its focus, can be classified into functional styles such as informal or conversational, journalistic, and poetic or literary style, with selected examples included in the style of journalistic fiction. In the theoretical part, we also presented and described relevant features of blogs (types, topics, factors of success and popularity, karma, nature of discussions).

It must also be mentioned that our initial assumption of the dominance of irony, naivety, colloquial words, unscriptural layers of the national language, euphemisms, and dysphemisms was only partially confirmed. The assumption that the sociocultural context would also play a role in the examples was not fully confirmed, as it did not manifest in all of the provided samples.

SEZNAM LITERATURY

BORECKÝ, Vladimír. *Teorie komiky*. Praha: Hynek, 2000. ISBN 80-86202-65-8.

DVORSKÝ, Ladislav. *Repetitorium jazykové komiky*. Praha: Novinář, 1984. ISBN 59-007-83.

ČECHOVÁ, Marie, CHLOUPEK Jan, KRČMOVÁ Marie a MINÁŘOVÁ Eva. *Současná česká stylistika*. Praha: ISV nakladatelství, 2003. ISBN 80-86642-00-3.

BROUK, Bohuslav. *Jazyková komika: (Estetická studie)*. Praha: Václav Petr, 1941, 120 s.

BEČKA, Josef. Komika a humor v jazyce. *Naše řeč* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 1946, 1916-, **30**(4-5), 71-78 [cit. 2023-06-08]. ISSN 2571-0893. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3959>

BEČKA, Josef. Komika a humor v jazyce. *Naše řeč* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 1946, 1916-, **30**(6-7), 111-120 [cit. 2023-06-08]. ISSN 2571-0893. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3967>

KRČMOVÁ, Marie (2017): FUNKČNÍ STYL. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny. URL: https://www.czechency.org/slovník/FUNKČNÍ_STYL

MINÁŘOVÁ, Eva (2017): ŽURNALISTICKÝ STYL. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny. URL: https://www.czechency.org/slovník/ŽURNALISTICKÝ_STYL

HOFFMANNOVÁ, Jana (2017): PROSTĚSDĚLOVACÍ STYL. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny. URL: https://www.czechency.org/slovník/PROSTĚSDĚLOVACÍ_STYL

MAREŠ, Petr (2017): UMĚLECKÝ STYL. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny. URL: https://www.czechency.org/slovník/UMĚLECKÝ_STYL

VAVŘÍK, Jan. Jak můj pes zničil už čtvrtý koberec. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2022, 4. 3. 2022 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://janvavrik.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=784429>

VAVŘÍK, Jan. Jak jsem po zahradě chytal slepice. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2022, 15. 5. 2022 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://janvavrik.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=787268>

VAVŘÍK, Jan. Jak jsem reklamoval boty. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2021, 7. 6. 2021 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://janvavrik.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=771734>

TOMÁŠ, Daniel. Šéf mi přidal!. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2016, 30. 8. 2016 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://danieltomas.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=548051>

TOMÁŠ, Daniel. Zabít ho je málo!. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2016, 12. 7. 2016 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://danieltomas.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=535883>

TOMÁŠ, Daniel. Ve frontě číslo tři klid. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2016, 6. 10. 2016 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://danieltomas.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=557337>

MÜLLNER, Jaroslav. Jak je nebezpečné (ne)umět česky. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2021, 9. 1. 2021 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://mullner.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=764205>

MÜLLNER, Jaroslav. Jak je nebezpečné umět počítat. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2020, 29. 12. 2020 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://mullner.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=763055>

MÜLLNER, Jaroslav. Jak je nebezpečné prát. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2021, 17. 8. 2021 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://mullner.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=774506>

Fronta. *Slovník spisovného jazyka českého* [online] (2008–2023). Praha: Ústav pro jazyk český, AV ČR, v. v. i. [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=fronta&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>

Propašovat. *Internetová jazyková příručka* [online] (2008–2023). Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=propa%C5%A1ovat>

BANGA, Patrik a JANKŮ, Tereza. *IDNES.cz* upravuje pravidla diskusí, přečtěte si jak. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2019, 21. 6. 2019 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://info.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=705508>

Co je karma?. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2007, 2. 5. 2007 [cit. 2023-06-09].
Dostupné z: <https://info.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=56569>

Čtenost a karma. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2007, 3. 5. 2007 [cit. 2023-06-09].
Dostupné z: <https://info.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=30941&setver=touch>

Co je to blog a jak se liší od webových stránek?. *WPlama.cz* [online]. 2022, 6. 6. 2022 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.wplama.cz/co-je-to-blog-a-jak-se-lisi-od-webovych-stranek/>

HAVLOVÁ, Jaroslava. Blog. In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000014546&local_base=KTD

PŘÍLOHY

7.4 AUTOR JAROSLAV MÜLLNER

Jak je nebezpečné práť

Všechno jednou končí. Tak ukončila svůj aktivní život moje letitá pračka, a tak nezbylo, než koupit novou. Nový spotřebič mi přinesl řadu překvapení.

Při koupi nové pračky jsem neměl žádné preference, pokud jde o značku, funkce, vzhled nebo jiné parametry. Jediným určujícím ukazatelem byly rozměry, prostě proto, aby se mi nový stroj vešel na místo jemu v koupelně vyhrazené. Neočekával jsem také žádné převratné novinky. Šlo jen a pouze o to, aby ta věc prala alespoň tak, jako pračka minulá. Se starým strojem jsem se loučil s jistou dávkou dojetí. Pračka anglické provenience mi sloužila spolehlivě od počátku let devadesátých. Byla vyrobena v době, kdy se zřejmě ještě do spotřebičů neinstalovala kurvítka, která spolehlivě vyřadí stroj z provozu krátce po uplynutí záruční lhůty.

Angličtí gentlemani, kteří ji navrhovali, již vzali v plné míře na vědomí rozvoj rovnoprávnosti žen a mužů a správně předpokládali, že práť budou i muži. To se projevilo jednak ve velmi jednoduché obsluze zařízení, ale hlavně v délce základního pracovního cyklu, který trval zhruba tři čtvrtě hodiny. Takovéto nastavení umožňovalo plánovat praní na dobu, kdy je v televizi zajímavý fotbalový zápas. V průběhu prvního poločasu se vypralo bílé, v druhém barevné, a to včetně věšení mokrého prádla, které osvobodilo diváka od náročných filozofických debat komentátorů v poločase a po ukončení zápasu.

Nový stroj byl úspěšně nainstalován a při nejbližším fotbalovém přenosu z mistrovství Evropy jsem nacpal do pračky bílé prádlo, neboť za chvíli začínal první poločas, a navolil dle pečlivě nastudovaného návodu základní program. Ani mi nevadilo, že ke zvolení programu je nutno učinit asi třikrát více operací, než dvojitým otočením kotoučem a stisknutím „Start“, jak stačilo u pračky staré. Pokrok je pokrok. Na displeji se objevila řada zcela zbytečných informací, které mě vůbec nezajímaly, a stejně se s nimi nedalo moc dělat. Ale displej je displej a něčím se nakrmit musí.

Ale vtom jsem zkoprněl! Na displeji se kromě jiného objevil čas praní, který, jak pravila příručka, vestavěný systém určí optimálně podle množství vloženého prádla. Nevěřil jsem svým očím. Na displeji svítilo 3:15. I když na Euru docházelo často k prodloužení a často došlo i na penalty, takovou dobu žádný zápas netrval. Napadlo mě, že pračku konstruoval nějaký fanda golfu nebo finálových utkání tenisových grandslamů. Jiným důvodem by mohlo být, že před třiceti lety jednoduchá opatření, týkající se rovných práv mužů a žen, již nestačí a jde dnes o problém mnohem složitější. Pračka je totiž skandinávské provenience, kde, pokud vím, dosud nenastal definitivní konsensus o tom, kolik je vlastně pohlaví a jak zajistit jejich rovnoprávnost. Do časového intervalu 3:15 se totiž vejde prakticky každý sport a nehrozí tak nebezpečí, že bude výrobce vystaven kritice, že pominul třeba sportovní preference transsexuálů nebo osob nebinárních. První poločas jsem se ukájel nadějí, že jde o nějakou chybu a pračka bude fungovat normálně a nikoliv zpomaleně. Marně. Časomíra poctivě ukrajovala minutu po minutě své tři a čtvrt hodiny. Zrušil jsem plánovaný odchod za kamarády do místní hospůdky, kde jsme měli na vysoké odborné úrovni probrat průběh skončeného zápasu, a z dlouhé chvíle začal znovu listovat v příručce. A tu jsem si uvědomil, že konstruktéři stroje jen flexibilně reagují na rychlý vývoj civilizace.

Konstruktérům a programátorům se nejspíše dostaly do rukou poslední objevy z oblasti paleoantropologie, které ukazují, že předchůdce moderního člověka, Homo sapiens, takzvaný kromaňonec, měl objem mozkovny asi o 200 až 300 cm krychlových větší, než

člověk moderní, označovaný jako Homo sapiens sapiens, tedy dvakrát moudrý. Nejspíše o stejné věci přemýšlí dvakrát tak dlouho.

Konkrétně se tento posun projevil v podstatně podrobnějším návodu k použití. Zatímco ke zvládnutí provozu staré pračky dostačoval návod o objemu 7 stran, nová příručka má poctivých 42 stran popsaných drobným písmem; obojí samozřejmě v jednom jazyce. Text příručky ve všech použitých jazycích tvoří několika set stránkový svazek. Přitom základních programů (mimo regulační funkce) měla stará pračka 18, zatímco nová jen 14. Výrobce tak plně vychází vstříc zákazníkovi, o němž dle vědeckých poznatků zřejmě předpokládá, že kontinuálně blbne. Příručka může také sloužit ke smysluplnému vyplnění volného času důchodců, pro něž je četba tohoto svazčku ne zcela jednoduchým úkolem, protože bez lupy se mnozí neobejdou.

Nová pračka by měla být úspornější, máme přece ekologii jako evropskou prioritu. No, příkon má sice o 20% nižší, ale pracuje čtyřikrát déle. Tady je někde skryté tajemství úsporného režimu.

Obzvláštní potěšení vyvolává bezpochyby pračka u eurooptimistů a politiků, kteří se již těší, že se rozplyneme v Evropské unii coby provincie nebo něco podobného. Zatímco návod k použití staré pračky se odvolává pouze na to, že mašinka plní evropské nařízení 87/308 z roku 1989, je u nového stroje situace mnohem pokrokovější.

Zjistí-li takový eurooptimista, že stroj vyhovuje nařízení EU 106/2010 i postupnému přechodu na nařízení EU 2019/2023, normě 1061/2010, a dále 1015/2010 a 2009/125/ES, zachvěje se jistě blahem a zaplaven endorfiny prožívá zasloužené uspokojení z toho, že pouhým praním dokáže plnit tolik evropských norem najednou. Navíc lze dobře předpokládat, že s rostoucím počtem nařízení EU se jistě významně snížil počet zranění a úmrtí občanů EU, jejichž příčinou bylo praní, které se tak stává stále méně a méně nebezpečnou činností.

Za tři a půl hodiny bylo konečně dopráno a pověšeno. Prádlo bylo stejně dobře vyprané, jako ve staré pračce, tak vlastně o nic nejde. Jen jedna věc mi zůstává záhadou – co s tím prádlem dělá nová mašinka ty dvě a půl hodiny, které potřebuje navíc. Třeba počítá slipy a vyhodnocuje, zda je moje oblečení v souladu s nějakou směrnicí EU. Při koupi nové pračky je tak třeba být obezřetný. Nějak se mi zdá, že čím starší, tím lepší (Müllner, 2021)

karma článku: 35.94, přečteno: 983x

Příspěvky:

Vokoun Vladimír 82898:

Obe nase racky z roku 1990 a 2001 porad jeste slouzi. Sice ne zrpva ekonomicky a ekologicky, ale slouzi. Ovsem za posledni leta se s nami rozlucilo nekolik mycek, protoze zena moje ze vseh nejlepsi je dusledne nechavala myt na ten nejkratsi cas a vubec ji nevadilo, ze pri 35 nebo 40 ° se ten tuk z nadobi nerozpusti. Vyrobci, vlastne jen jeden mnou preferovany ted ty teploty o 5° zvyсили, ale casy myti take podstatne prodlouzili. A po porizovani 3 mycky se ta moje ze vseh nejlepsi nechala presvedcit, ze je lepsi nechat tu mycku dele pracovat, nez kazdych par let kupovat novou.

Petr Burian 41648:

;-D

Zdenek Horner 44123:

Tomu říkám pravý konzervatismus :-)R^

Vladimíra Bošková 37943:

Výborná humorná mikropovídka podložená širokou škálou různých zajímavých znalostí lidské společnosti a tak podobně. Já zatím zažívám nudné poznání, že poměrně nový

elektrospotřebič či i jiné záležitosti (vodovodní baterie) je nutné vyměnit za zcela nový výrobek, protože opravář nemá malilinkou náhradní součástku nebo není ochotný přijít řešit problém kvůli "prkotině".

Nad'a Dubcová:

Možná jste si nevšiml, že i nová pračka má různé programy s různou dobou praní :-)

Inu ještě jste se asi nezkamarádili :-)

Josef Havránek:

Like

Jak je nebezpečné umět počítat

29. 12. 2020 13:10:05

Zralý muž, podobně jako jiní živočichové, přijímá občas potravu, aby udržel svou fyzickou existenci. Z té příčiny musí tu a tam navštívit nějaký ten supermarket, aby doplnil zásoby.

Nákup potravin, případně některých dalších produktů naší vyspělé civilizace, bez nichž se už ani neumíme obejít, nepatří zpravidla mezi oblíbené činnosti mužů. Není tedy divu, že zásobování velmi často zajišťují ženy. A osobně mám pocit, že nakupování patří u většiny žen spíše k oblíbeným volnočasovým aktivitám.

Nakupující osamělé muže ovšem v supermarketu potkáváme. Jsou v zásadě dvojího druhu a lze je snadno rozeznat, zejména v předvánočním čase. Jedni, ti bez žen zásobovatelek, procházejí bludištěm regálů poměrně svižným krokem, často po své tradiční trase, která zahrnuje zcela jistě nápoje, pečivo, lahůdky a maso, případně zeleninu. V ruce mají pouze malý košík, případně malý kousek papíru s poznámkami, co je třeba obstarat. Druhá skupina, vesměs s velkým nákupním vozíkem a výrazem maximálního soustředění, kráčí volně s častými zastávkami. Zachmuřeně hledí na velký, hustě popsaný list papíru, zpravidla formátu A4, a pozorně sledují orientační tabule. To jsou muži – pověřenci, kterým byl dán úkol zajistit zásoby na svátky, neboť jejich drahá polovička je aktuálně zaneprázdněna jinými povinnostmi, jako je pečení cukroví, péče o děti či nakupování dárků. Jejich úděl je těžký. Stává se, že dostali za úkol nakoupit například proso, cizrnu a další nezbytnosti, o nichž si jejich drahá polovička přečetla na internetu, že zásadním způsobem zlepší zdravotní stav celé rodiny. Problém bývá, že nevědí, co to je, a tím méně, jak to vypadá a kde se to dá koupit.

Tím není živočichopis nakupujících zdaleka ukončen. Jsou tu samozřejmě páry. Muž vedoucí vozík, jehož skelný pohled se trochu rozzáří jen při cestě kolem etanolem obohacených nápojů, mechanicky přikyvující dámě po jeho boku, která je evidentně ve svém živlu. Kráčí pevným krokem od regálu k regálu a vkládá do vozíku další a další zboží, a doprovází celou akci bohatým slovním výkladem.

Svébytnou skupinou jsou ženy nakupující samostatně nebo s další dámou. V jejich zářících očích čteme, že žijí právě tady a teď. Připomínají baletky, jak lehce a s úsměvem se proplétají davem. Nemají žádné taháky. Není mi úplně jasné, zda si vše, co je třeba nakoupit, pamatují, nebo zda spontánně reagují na nabídku trhu, a ono to nakonec nějak vyjde.

Podobně lze identifikovat skupinu nakupujících seniorů. Nikoliv podle věku či vzhledu, ale spíše podle toho, jak urputně studují ceny jednotlivých produktů, zejména zlevněných. Zde na ně číhá řada protivenství. Slevy jsou sice označeny výraznou žlutou či oranžovou barvou na cenovce, ale klíčový údaj o ceně produktu, totiž cena za jednotku, například za jeden kilogram, je uveden v dolním rohu cenovky. Použité písmo je tak malé, že je nemají v testovacích materiálech snad ani oční lékaři. Který důchodce si zapomene brýle na čtení nebo lupu, má prostě smůlu.

Prošel jsem se svým malým košíkem pravidelnou trasu a spokojen hledal výhodnou pozici u pokladen. Je jich čím dál tím méně. Obchodníci šetří na pokladních a rozšiřují samoobslužné pokladny. Nic proti nim, ale v případě, že kupuji vážené zboží, nechce se mi druhy zeleniny lovit na obrazovce samoobslužné pokladny a volím raději tradiční pokladnu, kde to za mě udělá rychleji pokladní. Měl jsem štěstí. U jedné pokladny stála jen jedna starší dáma s evidentně malým nákupem. Tady budu rychle odbaven.

Dáma přistoupila k pokladní, mladé půvabné a usměvavé slečně, jak jsem později zjistil brigádnici, která vmžiku provedla potřebné úkony a sdělila nakupující: „Stojedenáct korun, prosím!“, pravila se zářivým úsměvem.

Nakupující, podle mého odhadu nejspíše paní profesorka češtiny nebo cizích jazyků z gymnázia v důchodu, se též usmála a vylovila z peněženky dvousetkorunovou bankovku. Ve snaze pomoci pokladní s vrácením našla ještě nějaké drobné a položila je na misku u pokladny. Později vyšlo najevo, že přidala ještě 12 korun. Měla v úmyslu přidat 11 korun, ale měla jen dvoukorunu. I tak byla přesvědčená, že slečně pokladní usnadní práci, a až ta jí vrátí stovku, korunu nechá od cesty.

Usměvavá slečna brigádnice, v civilu nejspíše studentka nějakého společenského oboru na jedné z mnoha vysokých škol, zadala všechny údaje do pokladny. Stalo se však něco nečekaného. Na pokladním displeji se objevil nápis: Vrátit 98,- Kč. Slečna pokladní strnula. Takovou číslovku v žádném případě nečekala. Popadla kalkulačku a jala se vykonávat nějaké početní výkony. Bez výsledku.

Paní nakupující však neztratila hlavu a znovu si pozorně prohlédla údaje na displeji. A ihned objevila problém. Slečna se přehlédla a špatně přečetla cenu nákupu. Nestál 111 korun, které požadovala, ale 114 korun. Dáma se usmála, upozornila slečnu na chybu, a přihodila na misku další 2 koruny, aby jí slečna mohla vrátit rovnou stovku.

To neměla dělat. Slečna pokladní vytřeštila oči, zrudla a vypnula pokladnu. Následně se opět chopila kalkulačky a jala se vykonávat nějaké další a další početní operace, ovšem opět bez výsledku. Za mnou se mezitím vytvořila několikahlavá fronta. Další kupující totiž usoudili stejně chybně, jako já sám, že za jedním či dvěma malými nákupy přijdou brzy na řadu. Již se začalo ozývat nespokojené mručení, které bylo slyšitelné bez ohledu na dvoumetrové rozestupy a tlumení rouškami. Napětí stoupalo. Celý kolaps se podařilo ukončit až po příchodu jakési vedoucí, která celou transakci anulovala a nákup namarkovala znova. Slečna se trochu zhroutila a osočila paní profesorku, že nemístně komplikovala pokladní operaci: „Kdybyste mi sem jako necpala ty drobné, bylo by to jakoby oukej!“.

Dalším účastníkům stoupl tlak natolik, že bylo ohroženo jejich zdraví. Muži – pověřenci temně mručeli a do tohoto dramatického zvuku zaznívaly jedovaté poznámky ve vyšší tónině z úst netrpělivých nakupovatelek. Ani senioři, sledující celou akci červenýma uszlzenýma očima, nezůstali stranou.

Ve frontě shromážděný dav se postavil k situaci jednoznačně. Viníkem této blamáže byla v očích všech drobná paní profesorka. Na uštěpačné poznámky nereagovala, schoulila se do sebe a spěšně si balila svůj skromný nákup. Když drobnými kroky odcházela, zdála se být ještě menší, než dříve. Mohla si za to ovšem sama. Nedokázala zakrýt svůj nákupní hendikep, totiž že umí počítat.

Nedocenila dostatečně nutnost zařadit se nenápadně do davu nastupujících generací, které přece nepotřebují něco umět, ale stačí jim vědět, kde se co dá najít. Patříte-li tedy k těm, kteří tak úplně nepodlehli novým progresivním metodám ve vzdělávání, buďte ostražití a nedávejte to příliš najevo. Nemusí se vám to vyplatit a dokonce to může být i nebezpečné (Müllner, 2020).

| karma článku: 44.47 | přečteno: 6897x

Diskuse:

Zdeněk Malčánek:

Moc pěkné R^

Jiří Řezník:

Kde se nachází vaše sídlo? V jakých patriarchálních rodinách, kde muž byl živitelem, to žijete? Dnes je to všechno jinak, muži své lovecké instinkty uspokojují nakupováním v supermarketech. 0/0

Petr Šindelář:

Kdo má slabší nervy, "neměl by činit až příliš časté pokusy chodit do obchodů nakupovat zboží ve slevách" - protože nikoliv pokaždé, co mají uvedené v reklamních novinách jako akce, se shodně nachází také v prodejních regálech či chladicích a mrazicích pultech"!! Jednou nemají levnou inzerovanou vánočku, jindy levné nástěnné hodiny, případně mraženou tresku apod. Úkolem podvodných řetězcových obchodníků je na na něco pěkného lidi do obchodů zkrátka obvykle nalákat a potom věřit, že si tam nakonec koupí úplně něco jiného než to, kvůli čemu původně do obchodu přišli.;-)!! 0/0

Radim Polášek:

Proto taky je můj oblíbený supermarket Kaufland. Tam je většinovým zvykem, že číslo zboží na cenovce v regálu je stejné jako číslo toho zboží pod čárovým kódem na obalu toho zboží (ve většině jiných supermarketů nejspíš nevědí, co číslo zboží je a pokud tam něco mají, tak hausnumero sebrané kdovíodkud) a že zboží ve slevě je obvykle přeštitkováno na nižší cenu. Je pak velmi vzácné, že cena nákupu na pokladně se odchyluje od ceny spočtené. :-)

A na bezobslužné pokladně je plno času kontrolovat, že se namarkovala skutečně taková cena, jaká na tom zboží je.:-) 0/0

Hana Dostálová:

A vy napíšete článek, ve kterém mi chybí to zásadní - jak jste se zastal paní profesorky. Nebo jste sraab? 0/0

Jan Kadeřábek:

Já bych to asi nevydržel a mávnul svou kartou a bylo by zapláceno. To kilo je dneska stejně jako dříve 10 kaček. Pakatel i pro důchodce. 0/0

Jan Kozák:

To o důchodcích jste si mohl odpustit. Jsem ve věku, kdy mám MHD zdarma, stejně jezdím všude autem a v obchodech platím přiložením hodinek. +1/0

Dalibor Moravanský:

Jak tedy kdo.... Jsem ve věku, kdy "ještě těsně" v MHD platím (i když ji užívám dost zřídka, zvláště nyní); převážně ale také jezdím autem. Jinak jsem "přesvědčený konzervativec" vyznávající zásadu "jednoúčelovosti věcí". Hodinky mám (jen) ke sledování času, telefon (jen) k hovorům a SMS-kám (fotím svým letitým Nikonem), "samopokladny" v supermarketech neuvžívám, protože to neumím (nehodlám se zaučovat a časovou úsporu v nich nevidím) ... Nakupování není mou zábavou, byť je občas nevyhnutelné: ač matematik, přece jen se cítím povznesen nad sčítáním přirozených čísel nízkých řádů, takže věřím tomu, co mně pokladní předhodí. Přirozeně, řídké zřetelné disproporce ve vyúčtování si reklamovat dovolím; k tomu mne přece jen "profesní čest" nutí...Protože je mně ale líto těch pokladních, zpravidla je nabádám – v případě vícenásobných položek ponechaných v košíku - k uplatnění násobení. Ne vždy se ale setkám s pochopením ..... +1/0

Jan Richter:

Samopokladnám jsem se taky dost dlouho vyhýbal, ale nakonec jsem musel uznat, že je to opravdu pohodlnější (a obvykle i rychlejší). Doporučuji to zkusit, není to zase tak těžké (kromě Billy, kde ten krám nezváží zeleninu – tu si musíte zvážit přímo na oddělení a přilípnout si na sáček cenovku s kódem). Když zapomenete, musíte si tam odběhnout, přičemž již namarkované zboží přirozeně musíte nechat na pokladně.

Ale všude jinde to jde jednoduše:-) 0/0

Jaromír Král:

Proč? Jakožto důchodce a ať'ák platím kartou jen větší nákupy a mám tak větší přehled.

Možná proto, že vidím, co znamená stát se otrokem techniky. :-) +1/0

Radka Johnová:

Autore, máte dobré postřehy.R^ My důchodci ještě umíme počítat z dob, kdy váha ukazovala jen ručičkou a bylo záhodno řezníka nebo zelináře kontrolovat a v případě nesrovnalosti se naivně zeptat "kolik jste říkal?" a hned to bylo levnější.

Dnes se hodí si občas přepočítat i jednotkovou cenu, i když je malými písmeny, tak někdy není správně. A daleko častější trik je, že neodpovídá cena ve slevě uvedená na regále ceně, kterou namarkuje pokladna. To je jen rada ženy, u které "nakupování nepatří k oblíbeným volnočasovým aktivitám" :-) +4/0

Tomáš Veselý:

Ono to vypadá jednoduše, když má člověk jeden nákup, zhruba tuší, kolik by to mohlo stát a pokladní mu vrací na jednu částku. Ale sedět u té pokladny celý den, to je člověk asi za výpočet částky k vrácení na pokladně vděčnej.

Pár let zpátky se mi stalo u Lidlu – platil jsem asi 300 (budu zaokrouhlovat, smysl se neztratí), dal jsem paní pětistovku. Vrátila mi 400, tak jí říkám že to asi nebude ono.

Zamyslela se, omluvila a dala mi 700. Tak jí říkám ať si poposedne, uklidní se a spočítá si to ještě jednou. To už trefila, úplně rudá a děkovala... Nechci vidět, kolik si tam s hmotkou za den v tomhle stavu vydělala. +3/0

Ivan Veselý:

Jsem z těch, co si musí nakupovat sám - teď v důchodu na to mám vyhrazený čas ve středu před polednem a nakupuji na týden. Letos jsem již druhý rok v prosinci zvolil on-line nákupy abych se vyhnul tomu nejhorsímu před Vánoci. Doporučuji všem, kdo žijí v dosahu takových služeb a nakupují tak strašně neradi jako já. Za těch pár korun navíc to stojí. +2/0

Ivan Veselý:

Nějak jsem opomenul ty počty – sice mi jde to spočítat bez problémů, ale já platím tam kde to jde už hodně dlouho výhradně kartou a teď kartou nahranou v mobilu, takže ani PIN nemusím zadávat (stačí otiskem prstu odemknutý telefon). 0/0

Václav Fischer:

Dobrý den. Pěkná slohová práce o nákupním chaosu a dělení jednotlivých nakupujících do standardně charakteristických skupin. Nakonec vše krásně vyvrcholí excesem u pokladny a typickým antagonismem staří – mladí. Častokrát jsem podléhal pokušení popsat takové ministry, které se dějí ve frontách před pokladnou i za pokladnou. Někde jsem četl, že dokonce existuje jakási teorie, která říká, že zrovna "já" si vždy vyberu tu frontu a tu pokladní, kde dojde k zádrhelu. Mezi krásné paradoxy nákupního cirkusu také patří, mimo jiné, ryk místních tlampačů s reklamami a veškerou podbízivostí a k tomu z deseti pokladen otevřená a přístupná jen dvě nebo tři, u kterých se cpou fronty netrpělivého davu. To je prostě ten zářivý nový svět, jak nás o tom masírují den, co den stříbrné obrazovky a všechny ostatní vymoženosti elektronického šrotu. Není úniku, dobře nám tak. +4/0

Dalibor Moravanský:

Snažím se – jako osoba vysloveně nesympatizující s ideami Brave new world a pohrdající stupidní podbízivostí reklamních sloganů (Albert je v tom těžko překonatelný) - o ignorování výtvarníků "moderního" komerčního světa. Leč, někdy je to zatraceně těžké
....0/0

Nad'a Dubcová:

Přesně a názorně zaznamenaný problém doby... Já jsem měla štěstí na vlídné kupující, platila jsem kartou a tu náhle dutá hlava, šješ PIN... No na potřetí jsem to dala, kupující ani nehlesli, trpělivě čekali, jak já jim byla omlouvající se, vděčná :-)+2/0

Jak je nebezpečné (ne)umět česky

19. 01. 2021 13:10:08

Fronty na cokoli bere zralý muž jako nutnou součást společenského života. Dříve na banány nebo na maso, dnes na úřadech nebo na testování na covid. Časy se mění a s ním i preference cílů.

Frontám na cokoli je kromě ztráty času, nepříjemného postávání ve vedru nebo chladu a aktuálně zvýšeného rizika nákazy, nutno přiznat významnou sociální funkci. Je to jedno z mála míst, kde se setkávají zcela náhodně úplně neznámí lidé všeho věku, všech pohlaví a všech možných názorů, aniž by přišli za zábavou nebo chtěli vyjádřit svůj souhlas nebo nesouhlas s politikou nebo čímkoliv jiným. Jediným společným jmenovatelem jejich setkání je získání toho, co se v cíli fronty nachází.

V dnešní uspěchané době je to jedno z mála míst, kde je nutno se zastavit a posečkat, až na vás přijde řada. Zde se potkávají neznámí lidé a z dlouhé chvíle, bez ohledu na dostatek dat v mobilu, se spolu tu a tam dají do řeči. Někdy se dokonce čirou náhodou setkají ve frontě známí a mají najednou možnost si popovídat, aniž by se museli stále dívat na hodinky. Tady je to totiž bezpředmětné, chcete-li se dostat až do cíle fronty. K takové situaci jsem se nachomýtl. Bez ohledu na vzorné dodržování odstupů jsem chtěl nechtě vyslechl část rozhovoru, který vedli dva pánové přede mnou.

„Má to nověj fejslift, tak jsem uvažoval, že to líznu, vypadalo to na dobrej dýl, ale nakonec jsem to skrečoval, bylo by to moc drahý.“

Trochu se mi protáhl můj nevyžehlený obličej, ale vstup do debaty jsem nakonec zavrhl. Inu ne každý obchod či pronájem vždy vyjde.

„Tak jsem si něco vygúglil a trochu o tom četoval s kámošema. Vypadalo to jako dobrá nabídka.“

Kdo hledá, najde, praví české přísloví. Vzpomněl jsem si na muzikanta Zímu ze hry „Lucerna“ od Aloise Jiráska, uvedenou v roce 1905. Zímova věta: „Jak bych čet' a četů...“ zdobí snad každou jeho repliku ve slavné hře. Jak se ovšem tohle podivné sloveso ze staré češtiny dostalo do angličtiny a pak zpět, je mi velkou záhadou. Možná se je do Anglie podařilo propašovat s Čapkovými roboty.

„Nákej chlápek nabízel oktávku za slušný peníze. Pak jsem ale zjistil, že to stará šunka a za ty peníze to nestojí. Tak jsem ho vyfakoval.“

No, jestli k tomu opravdu došlo, je mi jich obou upřímně líto. Obchod se dá zrušit i ve vší slušnosti a bezbolestně.

„Ale už jsem si zabukoval jiný, od kámoše, to vykešujeme, bude to levnější.“

No, v naší mateřtině býval rozdíl mezi slovy zamluvit a zaknihovat. Asi už není. Hlavně, že peníze se vysází na dřevo.

Jeho společník se zájmem poslouchal a také přispěl svou trochou do mlýna.

„No, taky bych potřeboval nový vozidlo. Ale teď to nejde. To víš, kluk roste a potřebuje spoustu věcí. Tou pubertou je celej naspídovanej. Tak jsem mu tudle sháněl

nějaký outfit na lyže. Ale mám apku s bazarem, tam seženeš dobrý zboží a levně. Poustli mě to a vypadalo to dobře. Teď je super vystajlovaný.“

Jenom aby ta puberta neproběhla moc vysokou rychlostí, to se zpravidla na vnějším vzhladu mladých chlapců nepříjemně projeví, napadlo mě. Ale horský vzduch pleti prospívá. Poslané obrázky ze sjezdovky jistě dosvědčí, že chlapec vypadá výborně. „Ještě jsem přibral nějaký autdórový boty, rostou mu nohy a na jaro budou oukej. Tak jsem ten šop volajkoval.“

Věřme, že se v nich dostane nejen ze dveří, ale i třeba do lesa nebo na louku. A pochvala potěší každého obchodníka.

A pak jsme se už dostali na řadu a bylo po debatě.

Výsledky fronty byly pro mě osobně dvakrát negativní. Jednak pokud jde o covid, jednak pokud jde o češtinu. Tak jsem si dosud myslel, že česky docela umím. Život ukazuje, že nikoliv tak, jak je dnes potřebné, tak, abych zvládal různé běžné situace, třeba si něco koupit. A to může být nebezpečné. Proto sleduji veškerá vyjádření a povídání svých známých a přátel se zvýšenou ostražitostí, abych včas pochytil, kudy se to vlastně naše mateřština ubírá. A jak bych čet' a čet'u, je to cesta křivolaká, klopotná a plná výmolů (Müllner, 2021).

| karma článku: 25.22 | přečteno: 754x

Diskuse:

Vokoun Vladimír:

Take se tam vypravely vtipy. Například jaký je rozdíl mezi Narodnim divadlem a Československem. Odpověď jednoho byla no preci Narodni divadlo ma vychod z nouze a Československo nouzi z vychodu. A do toho se ozval z další rady muz v kozenem kabate. A jestlipak víte, jaký je rozdíl mezi Narodnim divadlem a vámi? No Narodni divadlo zustane stat tam kde je, ale vy pujdete se mnou. 0/0

Blanka Šikulová:

To má poračování: A jestlipak víte, jaký je rozdíl mezi vámi a mnou? Vůbec žádný. - a otočil levou klopou na kabátě. 0/0

Vokoun Vladimír:

Občas někdy někde vysílá ta osklivá, prolhaná a zlá CT porad Retro a tam ty stametrove fronty (bez rozestupu) na pracky, lednický, auta, ale i maso ryzi a jiné. Tam se toho jistě dalo vyslechnout. 0/0

Václav Fischer:

S aktuálním žargonem různých vrstev, skupin a klanů nic nenaděláte. Každá vrstva v každé době má své výrazivo – vzpomeňte například, že lékaři mají "kulichy". Z dávných dob je známá průpovídka germanismů, jak hausmajstrová pucovala hauserovi na konku šláfrůk. Krásné jsou také povídačky v brněnském hantecu a tak pořád dokola. A fronty? Viz lékárny, pošty a paláce konzumu s deseti pokladnami ale jen dvěma otevřenými. Tak se točí svět. 0/0

Horst Anton Haslbauer:

Jaroslave, a bude hůř, aspoň co se TEJKÁ češtiny R^ 0/0

Petr Korecky:

To jsou jen malinký frontičky, ty pravé byly za socky a byly samozřejmě přes noc, jako ta moje na pračku Philco, a tam se nacházeli kamarádi, a nikoliv jen vyslechly hovory, jo ještě ty časy jsou už jen v hlavách...; -DR^ +1/0

Petr Burian:

Kdo nezažil socík, neví, co je to fronta :-)) 0/0

Jan Marek:

Mýlíte se pane, socík jsem zažil od roku 48 až do roku 68, kdy jsem se zapomněl vrátit zpět z Kanady. Jak vím, máte tam ve Staré vlasti také ta známá kuřata KFC. Někdy před 50 lety, kdy zakladatel KFC Colonel Sanders slavil 80tiny servíroval vše zdarma asi po dvě hodiny. Tehdy tam v Calgary v Kanadě před jedním KFC stála skoro půlkilometrová fronta 0/0

7.5 AUTOR DANIEL TOMÁŠ

Ve frontě číslo tři klid

6. 10. 2016 14:24:26

Dříve jsem se vždy divil, proč někteří lidé opouštějí super hyper markety s pěti narvanými nákupními košíky. Myslel jsem si, že to je jejich nenažraností. Ted' už vím, že vše je jinak a těmto lidem tisknu pravice a říkám jim...

A říkám jim, že dělají dobře.

Já již pochopil, že udělat si doma pořádnou zásobu potravin a vyhnout se tak častému nakupování, je ta správná cesta. Předtím jsem chodil nakupovat denně, nebo minimálně ob den. Abych si naplánoval jídelníček na týden dopředu a vše potřebné nakoupil v jeden den, tak to ne... Já si vždy během práce rozmyslel na co mám chuť a to šel ihned nakoupit, jakmile padla. Stejně tak minulý čtvrtek. To jsem ale vůbec netušil, že je v Kaufláči nová akce...

A netušil jsem to ani ve chvíli, kdy už jsem procházel regály. Nic moc extra jsem nebral, jen nějaký pečivo, maso, samozřejmě vínko a taky zmrzlinu. Na tu mám občas chuť. Přítelkyně do mě neustále šije, že mám jíst i zeleninu, tak jsem si vzal nějaký třešňový rajčata. Během tohoto naplňování košíku jsem si všimnul, že je kolem mne docela dost lidí, ale to jsem nepovažoval za nic zvláštního, vzhledem k tomu, že bylo kolem půl šesté odpoledne a spousta lidí přišla rovnou z práce nakupovat. Pak jsem čuměl jak chleba z tašky, když jsem přišel ke kase.

Sorry, ted' kecám! Ke kase jsem nepřišel, poněvadž jsem se zařadil na konec fronty, a ten byl od kasy vzdálen dobrých třicet metrů a zrovna u mražených výrobků, takže teplota vzduchu kolem mne neměla více jak pět stupňů. Nemohl jsem uvěřit svým očím. Napočítal jsem šestnáct pokladen! Otevřených jich bylo... Pět! To není ani třetina! Koho tohle napadlo? Mezi pátou a šestou odpoledne, když je narváno, a ještě když (jak jsem se později dozvěděl) je nová slevová akce!

Z mého nadávání v duchu mne vyrušil lehký šťouchanec do zadku od nákupního vozíčku. Otočil jsem se a o něco starší muž, který se zařadil za mne, se mi omlouval. Fialovými rty jsem zamumlal, že se nic neděje, přitom mi ukápla slina, která zazvonila o podlahu. Naštěstí jsme se za chvíli o něco posunuli, tentokrát do oddělení se psím žrádlem. Sice bylo tepleji, ale za to smrad. Pán, který stál za mnou, mi poklepal na rameno a řekl, že bych tu zmrzlinu měl jít vrátit. Podíval jsem se na zmrzlinu, která již moc zmrzlá nebyla a zeptal jsem se toho dobráka, jestli mi tedy podrží místo ve frontě. "Jasně mladej! Kreju ti záda!" řekl mi a já tedy šel.

Vrátil jsem se, chlápek dodržel slib a pustil mne zase před sebe. Představil se mi jako Roman. "Poprvé ve frontě?" zeptal se mě. Řekl jsem, že ano. "Já už prošel kdejakou frontou," pokračoval. "Zpočátku to na tebe sedne a je těžký se s tím srovnat, ale postupem času se otupíš. Věř mi, taky jsem byl zelenáč." Pak zalovil v kapse a vytáhnul fotografii. "Vidíš? To je moje milá. Myslím na ní každou vteřinou. Čeká na mě doma. Až se vrátím, požádám jí o ruku! Neustále si píšeme," vytáhnul mobilní telefon a začal něco ťukat.

Čím blíže jsme byli k pokladnám, tím více na mne doléhala odporná kakofonie zvuků. Pokladny pípaly, lidé se mezi sebou bavili, jiní pokřikovali. Děti řvaly a brečely. Z

rádía hrála podivná muzika. Některým lidem padalo zboží z rukou na zem. Dokonce se našli i slabší jedinci, kteří se ke kasám plazili a hlasitě u toho nařikali. Jeden pán seděl na zemi a byl opřen zády o regál. Nad ním stála jeho žena, řvala na něj: "Vstávej ty prašivče líná! Neopouštěj řadu! Zpátky!" a přitom ho mlátila bagetou. Nebohý pán mi věnoval pohled, a já v jeho očích spatřil šílenství. Chytil mne za ruku a prosil mě, abych ho raději zabil, že už nechce jít do fronty.

Najednou se ozvala siréna. Noční můra všech zákazníků. Nějaká paní v naší frontě zapomenula vyndat z kapsy čokoládovou tyčinku a při odchodu od kasy se rozezvučeli elektronické hlídače. Celá naše řada se zastavila a sledovali jsme, jak se k rozklepané paní blíží oficiři od securitáků. Při šacování byla nalezena ta tyčinka a paní se rozplakala, že prý na ní dočista zapomněla. My s Romanem jsme si sedli na zem a vše pozorovali. "Za starejch časů by šla rovnou ke zdi," říkal Roman. "Ale od té doby, co konkurence postavila naproti ten obchod, si svých zákazníků váží. Tohle bude tak za pět vstrejch." Sledoval jsem, jak Reihopolizei odvádí uplakanou paní. "A co ty, čeká na tebe někdo doma?" zeptal se mne Roman a šikovnými prsty ubalil dvě cigarety, z nichž mi jednu podal, ale než jsem ji stačil zapálit, ozval se pronikavý zvuk píšťalky a naše fronta se opět pohnula dopředu. Začala se mi z toho všeho motat hlava. Také jsem byl dehydratovaný. Mžítka před očima a pískot v uších. Cítil jsem, že se mi podlamují kolena. Roman si toho všimnul a zachytil mne v pádu. "Teď ne, chlape!" řekl mi. "Teď to nesmíš vzdát."

"Já už ale fakt nemůžu," vzlykal jsem. "Já uteču!"

Roman mi podal svoji čutoru. Prý mu již ve frontách zachránila několikrát život. "Napij se!" nabádal mě. Přiložil jsem polní lahev k ústům a již první lok mne vystřelil zpět na nohy. "Pane bože! Co to je?" ptal jsem se. "Líh," odpověděl mi Roman. "Bez toho se tady neobejdeš."

Lehce omámený jsem konečně došel až ke kase, a tam jsem spatřil tu nejnasranější osobu pod sluncem – pokladní. V duchu jsem se ptal, proč tomu tak je, vždyť ona je za tuto činnost ve frontě placená, narozdíl od nás. My tu jen ztrácíme kus našich životů. Na pozdrav mi neodpověděla. Jediné, co jsem od ní slyšel byla konečná cifra za nákup. Zaplatil jsem a naposled se obrátil na Romana. Objali jsme se a plácali se po zádech. Přežili jsme!

Miláčku, má drahá, vracím se z fronty domů! (Tomáš, 2016)

| karma článku: 33.01 | přečteno: 2392x

Diskuse:

Eva Sádecká:

Jo, jo, tohle prostředí znám. z fronty domů, to máte ještě dobrý! 0/0

Věra Foltýnová:

Celou šichtu čučet na nasštvané obličej, to je fuška. :-(Když se na paní pokladní usmějete jak tady, moc jí usnadníte práci u kasy.:-D 0/0

Marie Šípková:

Danieli, nezklamal jste. Moc jsem se pobavila. Tím vic, že na nákupy nechodím, nakupuje manžel. Ale taky mi někdy vypráví "veselé historky z natáčení":-D Jste rozený frontový bojovník! :-)))) 0/0

Vilém Barák:

Já to řeším tak, že začnu organizovat chod tzv. supermarketu a nestojím jak beran. Např. v Penny v Hustopečích je to vždy když tam jdu. Začněte buď povykovat nebo odchytněte někoho ať zavolá šéfa a další kolegy do pokladen. 0/0

Václav Šíma:

S frontou jsem se rozloučil. Jednou týdně dělám velký nákup skrze internet. 0/0

Milena Kloučková:

Vy v obchodě kouríte? 0/0

Daniel Tomáš:

Jen když se nedívá Reihopolizei... +1/0

Pavel Verner:

Takova nezvazena zelenina je proti pipani bezpečnostního ramu daleko větší pohroma. :-
DR^ +8/0

Daniel Tomáš:

No jo;-D To je pravda!R^ 0/0

Michaela Klímová:

... Nebo neidentifikovatelný zrníčkový rohlík...;-) (běda, když si nepamatujete, jak se
jmenuje...! ;-O) 0/0

Zabít ho je málo!

12. 07. 2016 18:49:42

Dnes je běhání tak módní záležitostí, že já, člověk dodržující módní trendy, jsem také podlehl. Nečekal jsem, že nakonec málem podlehnu i svým zraněním!

Co na tom, že poslední rychlý pohyb jsem provedl při akutním onemocnění průjmem.

Nazouvám zcela nové běžecké obutí, beru si bílou čapku, protože počasí je přeci jen ještě chladné a jdu směrem k parku, kde mám sraz s kamarádem Standa, velkým sportovcem. Standa už od mládí hraje hokej, chodí plavat, rekreaci tráví tenisem či nohejbalem a také chodí rád běhat.

Už na mě čeká. Přátelsky se přivítáme a pak už se Standa ptá: "Jdeme na to?"

"Jdeme kámo," říkám dost rozhodně.

Tak jsme do toho šlápli. Mě tedy hned od začátku přišlo, že jsme zvolili poněkud více svižné tempo. Kolena prvních sto metrů hlasitě protestovala, ale pak marný souboj s rozumem vzdala. "Za každou hodinu u počítače uběhneme jeden kilometr," zvolá Standa a mě napadá, že mi tento park asi stačit nebude. Po pár set metrech si začínám zvykat, a dokonce si běh trochu užívám. Ono sice nebylo příliš teplo, ale jasná obloha a sluneční svít mne nabíjel energií. Rozrážel jsem hrudí čerstvý vzduch a nasával ho do plic plnými doušky. Za běhu jsem se rozhlížel kolem sebe a viděl spoustu dětí, hrajících si ve slunečném odpoledni, staré pány, diskutující na lavičkách pod stromy, nad hlavou zpívali ptáci a kolem pobíhali psi, které páníčci vzali na procházku. Na cestě, po které jsme opravdu svižně běželi, šla proti nám starší paní o holi. Zvedla hlavu, když okolo ní proběhl Standa a já, v závěsu za kamarádem, jsem stařenku obdaroval milým úsměvem.

"Holoto! Chcete se zabít?", zakřičela stařenka a udeřila mne holí přes záda tak, až mi vyrazila dech, což běh značně ztížilo. Začal jsem modrat v obličeji, ale běžel jsem dál a zrovna okolo hrajících si dětí, jejichž pozornost jsem upoutal svým zmodralým a přidušeným zjevem. A bílou čepicí.

"Šmoula! To je Šmoula!", ukazovali si malí blbečkové na mě. Utrhli se z mateřských okovů a utíkali za mnou. To však nešlo pozornosti jejich, mateřským pudem nasáklým, matkám a začali své uslintané a uřvané poklady stíhat. Zatím jsem měl síl dost, ale nedařilo se mi mezeru mezi mnou a pronásledovateli zvětšit, snažil jsem se ji tedy alespoň udržet.

Jenže, jak se rozrostla naše běžecká skupina, začala na sebe poutat víc pozornosti. Tentokrát parta pejskařů doplatila na absenci vodítek a sledovala, jak se jejich, na volno puštění, čtyřnozí mazlíčci vzdalují. Teď náš běžecký peloton vypadal následovně: Standa, já, děti volající na šmoulu, matky volající na děti, psi štěkající na matky a páníčci, kteří různě křičeli: "Stůj!", "K noze!", "Azore"....

A to neuniklo pozornosti seniorům, do té doby rokujících na lavičkách. Po krátké a logické úvaze se tito samozvaní strážci pořádku a ozbrojená pěst veřejného prostranství usnesli, že je-li člověk nevinný, nemá důvod utíkat. Ti, co se do té doby opírali o hole, s nimi začali mávat nad hlavou a dali se k pronásledování, a ti, kteří hole neměli, natrhali ze stromů haluze a za výkřiků: "Hurá, hurá", se připojili na chvost.

Do údolí, k řece Radbuze, doběhlo 57 lidí a 9 psů. Trasa, kterou Standa na začátku naplánoval, vedla přes lávku nad řekou, a pak dál do kopce a mezi chatky, ale já už věděl, že kopec nezdolám. Neustále mne o tom přesvědčovala šílená bolest pod pravým žebrem, jenž se neustále zvyšovala. V půlce lávky jsem padnul na kolena. Volám na Standu: "Běž dál, nezastavuj se! Uteč!", ale je to zcela zbytečné. Kamarád se totiž při mém pádu ani neotočil a brzy zmizel v lesním porostu. To už ke mně dobíhají děti. Stojí kolem mne a ty odvážnější si mne hladí a osahávají. Silný dupot na lávce a výkřiky zoufalství daly tušit, že matky svůj boj nevzdaly. Strhávají své ratolesti ode mne, některé je bijí a některé na mě křičí, co si to dovoluju. Do toho všeho se k nám prodrali psi, rvou mi nohavice a boty a jeden si mne označoval. Jejich páníčci mlátí je a mne na střídačku. A nakonec to nejhorší. Zástupci domova klidného stáří a jejich svištěcí hole dorazili na scénu.

"Co jsem provedl?", ptám se a jeden ze starých pánů ke mne přišel a řekl: "Tak ty nevíš?", a golfovým úderem zredukoval počet mých zubů na dvacet a půl.

"Chtěl jsem si jen zaběhat a potýrat své tělo", snažím se vysvětlit a nepolknout při tom krev.

"Tak už jsi doběhl, mladej. Teď potýráme tvé tělo!". Pak už si nic nepamatuju. Víím, že domů jsem šel za tmy, bez čepice, ale s brekem (Tomáš, 2016).

| karma článku: 22.87 | přečteno: 1357x

Žádné komentáře

Šéf mi přidal!

30. 08. 2016 15:48:24

Sice práci, ale i peníze! A tak jsem se rozhodl, že s vyššími finančními možnostmi začnu žít i na vyšší životní úrovni.

Procházím se mezi regály v Kauflandu. S mírným úšklebkem míjím vystavené zboží ve slevě. To není nic pro mě. Jdu až k pečivu, kde lituji těch cizích, špinavých rukou přehrabujících se mezi obyčejnými rohlíky a houskami. Rozhlížím se po celozrnném pečivu. Nacházím housky se sezamem, dýňový chléb a rohlíky, co nejsou ani vidět pod nánosem toho všeho zrní. Beru si dva. Zas o tolik jsem přidáno nedostal.

Pokračuji směrem k uzeninám a lahůdkám. Z dálky už na mne mává prodavačka tohoto úseku, slečna Eržika. "Pane Tomáš, pojd'te, máme dobrou vysočinu," volá na mne, hubu mastnou od gothaje. Nesouhlasně krouším hlavou a říkám: "Dnes ne, milá Eržo, dnes si jdu pro lososa a nejlepší sýr jaký máte!" Eržika si leknutím zakryla otevřená ústa. "Mohu Vám alespoň nabídnout rumcajse? Nebo vlašák, pan Tomáš, čerstvý, dobrý vlašák!" Pohládl jsem ji po buclaté tváři, která se pomalu začala mačet slzami, a řekl: "Věděli jsme oba, že tohle jednou skončí. Je čas otočit list a začít novou kapitolu." Otočil jsem se k odchodu. Eržika vytáhla nůž a snad by i dokonala svoji sebevraždu, kdyby jí nezastavili kolegyně, přitom jí šeptali: "Nestojí za to! On za to nestojí!"

Do košíku se k rohlíkům přidaly i na tenko nakrájené plátky lososa. V sýrech se bohužel tolik nevyznám, tak jsem si vzal jen hermelín s tím, že ten nic nezkaží. Vybrat si na tento výjimečný večer dobré pití nebyl žádný problém. Pivo jsem zavrhl hned na začátku. Ba ne, to chce něco lepšího! Krabicové víno? Dobré, ale ne pro muže mého postavení. Hle, tu je! Modrý Portugal! To musí být skutečně zvláštní víno. Já znám bílé,

červené, někde jsem četl i o růžovém, ale modré? To jistě pijí jen úspěšní lidé. Tomu by odpovídala i cena.

Doma jsem veškeré pochutiny položil na stůl. Víno se klasickým "Plonk" nadechlo vzduchu a rozlilo se do půlitříku (skleničky na víno ještě nemám). Zapínám notebook s tím, že si k jídlu pustím nějakou hezkou muziku. A nastal problém. Totiž, jakou muziku? Copak se hodí k takovýmto hodům Iron Maiden? Nezkazí dojem z jídla Rammstein? Jde snad víno dohromady se System of a down? Ne ne, takhle to nepůjde. Snažím se rozpomenout na nějakou vážnou hudbu, na to skutečné umění. Jasně, Vivaldi a jeho čtyři roční období! Na youtube jsem našel osmihodinovou verzi a dal se do poslechu. Musím říct, že to byla skutečně nádhera, ale po třech hodinách jsem vycítil čas na změnu. Chtělo by to něco kratšího. Přemýšlím, a pak jsem si vzpomněl. Ještě v mých chudých dobách jsem koukal na sportovní přenosy vysílané Českou televizí. Vždy o přestávkách běžela upoutávka na jiné kanály této televize a mezi nimi byl i kanál ČT Art. No jasně! Na jedničce dávají pohádky a kriminálky, dvojka je pro ty, co neustále onanují nad druhou světovou válkou, čtyřka je pro sportovce, Děčko pro děti a důchodce a Art? Ten je přece pro nás, pro ty, kteří podleli umění! A nemusí ani vstávat od notebooku, protože na YT jsou nahrány jednotlivé pořady tohoto kanálu. Tak si hned jeden pouštím a záhy lituji. Pustil jsem se ho ještě několikrát, protože jsme stále nemohl uvěřit.

Druhý den jsem si zašel pro pět rohlíků a dvacet deka vysočiny. Doma jsem to spláchnul několika dvanáctkami a koukal na Viktorku jak se snaží s Razgradem. Před spaním jsem ještě prostřednictvím dvojky dobyl Berlín a šel spát (Tomáš, 2016)

| karma článku: 17.41 | přečteno: 1020x

Bez komentářů

7.6 AUTOR JAN VAVŘÍK

Jak můj pes zničil už čtvrtý koberec

4. 03. 2022 23:49:42

Zbožňuji svého psa. Je prostě úžasný. Je to plemeno, které svou rodinu miluje víc než sebe. Tolik věrnosti a lásky, které se vám od boxera dostává, vyváží i ty poškozené věci, které dokáže zlikvidovat.

Zbožňuji svého psa. Je prostě úžasný. To musí uznat kdokoliv, kdo měl někdy tu čest s německým boxerem. Je to plemeno, které svou rodinu miluje víc než sebe. Kohokoliv jiného, kdo na vás zvedne hlas, nebo vám chce ublížit, je schopen zlikvidovat na počkání. A umí poznat člověka, který to s vámi nemyslí dobře. Jednoho doručovatele by byl schopen zulíbat, dalšího, který má zjevně psy v nelibosti, by sežral i s pošťáckým autem. Tolik věrnosti a lásky, které se vám od boxera dostává, vyváží i ty poškozené věci, které dokáže zlikvidovat v době, kdy je doma sám..., a prostě jen čeká na vás. No jo, ale vysvětluje to manželce. Jinak je to primárně zlaté psisko.

„Říkals, že určitě nebude divoký, když jsme si ho brali,“ neopomněla mi připomenout má úžasná žena. Ano říkal, ale ta energie, která je v něm, by dokázala rozchodit dva parní válce. Na druhou stranu je to plemeno, které je dosti choulostivé. Proto kupříkladu trefit délku vycházky, z níž se nebude celý večer vzpamatovávat, dá opravdu fušku. Jednou se na procházce chová zcela způsobilé, vypadá, že je držitel několika trofejí za poslušnost a aristokratické vychování. Druhý den běhá dokola po louce, jako by jej píchlo do zadku tisíce včel, nereaguje na povely, zavolání a chová se jako totální debil. Jinak je to primárně zlaté psisko.

Totéž je i v situacích, kdy je nucen zůstat chvíli sám doma. Proto jsme museli vyměnit naše auto za větší a boxera vozíme vlastně pořád v kufříku. Jak je totiž doma sám,

většinou nám to vyčte. A to způsobem sobě vlastním. Na chodbě máme okousanou a oškrábanou stěnu. Přišli jsme o šité dekorace, obrázky na stěnách (nevím, proč je má drahá polovička stále větší zpátky), stříbrný náramek na ruku s perličkami (nalezen zcela neporušený v exkrementu, šperk už doma nechce nikdo nosit). Bundy máme všechny bez poutek na pověšení (nějak se ani nevyplatí je dokola přišívát). Vypínač v chodbě bude třeba vyměnit (psovi asi vadí tma a prostě si pořád rozsvěcuje). Jinak je to primárně zlaté psisko.

Když jsem si psa po několika letech vymodlil, slíbil jsem, že cokoliv zničí, tak to koupím obratem nové. Měl bych si asi najít přivýdělek, protože už jsem jel pro háčkovaný taburet, povlak na sedačku, novou komodu, lopatku na smetí, dámskou kabelku, obal na mobil, proutěný koš, pantofle, boty, dětské boty a čtvrtý koberec do obývacího pokoje. Všechny tři předchozí koberce (rozměr dva krát dva metry) zničil kousáním. Poslední, čtvrtý, ovšem sejmul velmi kuriózně. Lehl si pod stůl na záda, natáhl packy do vzduchu s tím, že se protáhne. Na koberec vylil vázu, dvě turecké kávy a zelený čaj. Jinak je to primárně zlaté psisko.

Vydal jsem se tedy směrem do prodejny v Bruntále, kde mě s úsměvem na líci přivítala prodavačka se slovy: „...tak co to bude tentokrát, pane Vavříku?“ Ironické, ale je fakt, že použila správně vokativ. „Potřebuji nový koberec,“ řekl jsem zcela automaticky. „Už zase? A opět (divný skandinávský název), nebo dáme nějaký nový typ? Jestli by to nechtělo vyměnit psa!“ Když jsem si to spočítal, měl bych už za ty koberce novou plovoucí podlahu do celého obýváku. Ale jak říkám, jinak je to primárně zlaté psisko, v životě ho nevyměním! Spíše začnu nakupovat koberce někde úplně jinde! (Vavřík, 2022)

| karma článku: 29.56 | přečteno: 1345x

Bez komentářů

Jak jsem reklamoval boty

Boty v této části kontinentu patří k něčemu, co je normální. Nosíme je od narození, v počátcích jistě nedobrovolně, ale i tak si na ně tak nějak zvykneme. V poslední době je sice moderní chodit bosky, což nám různé celebrity demonstrují společně s výkřiky o návratu k přírodě. Stydím se za to, že já a moje rodina nepatříme k těmto pokrokovým inovátorům, jsme prostě obyčejné tuctovky, které jsou s obuví srostlé už nějaký ten pátek.

Moje paní patří rovněž k běžnému typu ženského pokolení, pro které je typické, že pestrobarevná botka za výkladem obchodu způsobí zašimrání a touhu očkem spočinout na tomto typu společenského outfitu. Já to tak mám s počítači, elektronikou či telefony jednoho jablečného výrobce. Moje žena to se mnou umí. Její pomrkávání, šibalské úsměvy a uhrančivý pohled jsou zbraněmi, s nimiž už šestnáct let umí mistrně zacházet. A tak se další zimní kozačky, které společně s kopou dalších párů nutně potřebuje, objevily u nás doma v botníku rychleji, než jsem očekával.

Zima byla letos delší, než jsme všichni čekali. Sněhových vloček bylo více než kovidových případů ve městě, člověk už bláznil ze všudypřítomné bílé barvy okolo. Když se objevilo sluníčko, člověka to táhlo ven. Při jednom takovém menším slunečním záchvěvu jsme se rozhodli k procházce po městě, nové boty se prostě musí využít.

Na cestě byl všude přítomný bílý sajrajt (rozumějte rozbředlý sníh), který čvachtal už jen při pohledu na něj. No, v naší rodině vydrží mojí ženě obuv téměř desetiletí. O své botky se rádně stará s grácií péče o živého tvora..., to já to až tak moc neřeším. Ale u zmíněných nových kozaček za téměř dva tisíce se rozloučila s podrážkou levé boty po půlhodině běžné procházky městem, bota jí ani nedala příležitost k její láskyplné péči. V první chvíli mě ten šmejd, který byl za výkladem popsán jako „pocitivá česká bota“ (mj. na krabici stálo, že byla vyrobená v Itálii), pekelně dopálil. Pak jsem začal přemýšlet. Měl

bys být tolerantní a shovívavý, pomyslel jsem si. Obchody jsou v tomto roce otevřeny vlastně jen občas, nereklamuj, chop se lepidla a vyřeš to chlapsky. Brzy jsem však pochopil, že vzhledem k tomu, že veškeré mé předešlé kutilské pokusy skončily katastrofou, bylo by vhodné se do obchodu vydat a reklamaci vyřešit na místě. Drapnul jsem účtenku, krabici, respirátor a hurá do obchodu. Tam pro mě drama teprve začalo. Hned za lítačkama jsem dostal vynadáno, že nemám košík, rozumějte nákupní, nikoliv psí. Prodavačka se na mě ihned obořila, že je nutné, abych si vykoupal ruce v dezinfekci. Hodno vlastníka druhého typu košíku, tedy poslušného psa, jsem si omyl ruce až k uším a přistoupil jsem k pultu.

„Tak, teď už je to v pořádku..., co potřebujete?“ vznesla dotaz zjevně unavená mladá prodavačka. Jistě si uvědomila, že s krabicí od bot je mou touhou reklamace. Mlčky mi předala kartičku, kde jsem vyplnil veškeré osobní údaje včetně prohlášení, že osobní údaje vyplňuji dobrovolně. Při vstupu do restaurace vás kontroluje kdokoliv, ale při reklamaci bot s tím musíte vyslovit souhlas..., dodnes to GDPR tak nějak nechápu. „Hm,“ prohlédla si mé údaje, „tak já vám zavolám vedoucí..., paní Marto!“

Ze dveří v zadní části prodejny s nápisem „jen pro personál“ se vyvalil doslova přírodní úkaz. Zavalitá postava v tmavě zeleném tričku mi připomínala nedobře napěchovanou jitrnici. Standardní papírová rouška byla oproti jejímu obličejí směšně maličká. Přistoupila k pultu, dala si ruce v bok se slovy: „tak co je jako za problém?“

„Madam,“ otevřel jsem krabici, „tyto boty..., tady je účtenka..., jsme koupili před Vánoci, po jedné vycházce je levá v pytli. Takže tady je vracím.“

Uchopila je svými obtloustlými prsty a dodala: „...a... proč je jako reklamujete až teď?“

„No..., a jako kdy jsem to měl vyřešit, když byly obchody zavřené? Před časem jsem byl u vás pro ponožky a vyrazili jste mě ze dveří.“

„No...,“ prohlížela si boty pořád dokola, jako kdyby měla před sebou vlas od Zlatovlásky, „to jste si ale způsobil sám..., nevhodným nošením v nevhodném terénu!“

„Při vši úctě,“ nevydržel jsem a smíchy si poprskal respirátor a zarosil si brýle, „vypadám snad jako někdo, kdo nosí dámské kozačky? To jsou boty mé ženy, měla je jen jednou na sobě, jedna procházka po městě, to je všechno!“

„Tak jste se o obuv špatně starali, špatně jste je impregnovali,“ snažila se najít další zákazníkovo pochybení.

„Madam,“ nedal jsem se, „my máme od vás tolik impregnačních sprejů, že bychom si s nimi mohli otevřít půjčovnu. Takže tento argument opravdu neberu!“

„No,“ polkla, „to není jen tak nějaká kozačka..., to je módní kozačka..., ta je lepená jemně, takže jste zvolili nevhodný čas pro její nošení.“

„A kde je to napsáno, že je to módní kozačka?“

„To snad jde poznat?!“ zvedla na mě hlas, „prostě je vada způsobena nesprávným používáním!“

„A jak se mají správně boty používat? Vy jste nás vlastně neinformovali o tom, jak se má bota používat. Vždyť i v Americe je na krabici od pizzy napsáno, že se nesmí jíst..., tak proč jste nám teda k těm botám nedali návod k použití?“

„Ta bota je zničena vaší vinou, špatným nošením,“ opakovala pořád dokola. Čekal jsem, že mě snad odkáže na tiskového mluvčího. Nervově jsem to neustál. Vytrhl jsem jí boty z rukou, dal je do krabice a hodil jí o zem. „Tak si ty boty strčte někam! Tady mě už nikdy neuvídíte!“ S grácií kovboje jsem vykráčel ven.

Jak hluboce jsem se mýlil. Do několika dnů mi přišla domů účtenka. Mám prý zaplatit za úschovu obuvi. Sedl jsem do auta a přijel zpět do obchodu. Ani jsem nestihl nic

říct. Ta korpulentní prodavačka při zjištění, že vcházím do obchodu, utíkala do skladu pro krabici s botami.

„Nedostanete ani korunu!“ vykřikl jsem, otočil se na podpatku, prošel jsem lítačkami a boty položil na popelnice u obchodu. Kdo byste je chtěli, věřím, že tam leží ještě nyní. Ale pouze za předpokladu, že máte jen jednu nohu (Vavřík, 2021).

| karma článku: 26.19 | přečteno: 909x

Jak jsem po zahradě chytil slepice

15. 05. 2022 22:50:46

Mám pocit, že bio jsou i zubní pasty. Proto i já jsem podlehl módní vlně. Pořídil jsem si slepice. V touze po svobodě jsem holky jednou pustil na zahradu. A začal boj o holý život. Nejen můj, ale hlavně těch zatracených opeřenců.

Slepice jsou údajně pitomá stvoření. Kdo toto řekl, nikdy slepice nevladl. Nejen, že mezi sebou okamžitě vytvořily hierarchii, ale jsou to také neskutečné egoistky. Bitva o jedinou žízlu ve výběhu je na úrovni souboje gladiátorů v aréně. A běda, pokud jim nesete zbytky od oběda. Kravál, který se od slepic rozléhá, se jeví jako divoká hádka o posledním kus zlevněného zboží v supermarketu. Je to prostě bio trend mít slepice.

Jednou jsem si řekl, že když už tráva vykoukla na svět, vypustím ty své holky na zahradu, aby měly povyražení a nekoukaly těmi špendlíkovými očky na svět pouze přes pletivo. Prostě skvělý nápad. To jsem ovšem netušil, že podám jeden z nejlepších sportovních výkonů svého života. Je to prostě bio trend mít slepice.

Otevřel jsem vrátka od výběhu a posadil se opodál. Můj německý boxer zbystril a v domnění, že je na blízku něco daleko lepšího, než ty pitomé granule, které mu už lezou jeho psím krkem, se rozběhl směrem k vrátkům. Kdyby nebyly poblíž kameny, po nichž se mu svezla přední packa, jistě by se mu do tlamy, kterou cvakl naprázdno, jedna z holek dostala. Slepice zakdákaly tak hlasitě, že všem v ulici zvonilo v uších a já málem zvedl telefon. Slepice se strachy natlačily do rohu výběhu a nejmladší z hejna strachem upustila vejce. Je to prostě bio trend mít slepice.

No nic, řekl jsem psovi, půjdeš na chvíli domů. Pes protestoval, ale zavřel jsem jej v domě. Zapomněl jsem ovšem na to, že německý boxer je tvor vysoce inteligentní. Když jsem se totiž vracel na zahradě zpět k výběhu, objevil se znovu venku, umí si totiž sám otevřít v případě, že zapomenete zamknout klíčem. Nedalo se nic dělat, musel být přivázán na chvíli ke třešni. Urazil se na mě a stočil se do klubíčka. No, na omluvu určitě nebude stačit ani dobrá šunka..., to bude nejméně na klobásu! Je to prostě bio trend mít slepice. Slepice ovšem mezi tím tiše vylezly z výběhu. Vzhledem k tomu, že mám plot zahrady obehnán třímetrovými tujími, stalo se to, s čímž jsem naprosto nepočítal. Všech šest opeřených bestí se rozhodlo, že se schovají právě pod těmito stromky. Dobře věděly, že se tam nedostanu, prostě to nešlo. Běhal jsem střídavě kolem plotu z obou stran v obavách, že najdou v pletivu za tujími díru a rozhodnou se, že půjdou na cestu, po níž jezdí auta. Nerad bych řidičům vysvětloval, proč mají v desénu svých pneumatik slepičí peří. Nezklamaly mě. Nevylezly, ale nechtělo se jim ani do zahrady. Je to prostě bio trend mít slepice.

Vzal jsem do rukou jejich milovaný šrot a s výkřikem babičky Boženy Němcové: „puta, puta, nááá!“ jsem se je pokoušel vylákat. Nechtělo se jim. Čerstvým pampeliškám pod tujími jsem nemohl konkurovat. Třeba se bojí, pomyslel jsem si, šel jsem na terasu a schoval se za křeslo. Očkem jsem koukl na psa, který mě odměnil pohledem, že se mnou nadosmrtně skončil. Je to prostě bio trend mít slepice.

Za deset minut jsem napočítal šest slepičích hlav vykukujících z úkrytu. Bezva, řekl jsem si. Vzal jsem do rukou dlouhý smeták, obešel jsem dům a mlčky, zcela nepozorován,

---

jsem se k tujím přibližoval z boku. Cítil jsem se jako zkušený kriminalista, který se snaží tiše přepadnout gang drogových dealerů. Jednu slepici se mi podařilo chytit tím, že jsem ji přimáčkl smetákem k zemi. Nečekala to a proto ze sebe nevydala jedině zakdákání. Až jsem ji vhodil zpátky do výběhu, začala nadávat víc, než haleká senior po důchodové valorizaci. Soukmenovkyně v obavách, že se ve výběhu snad stala slepicovražda, vylezly zpoza stromků konečně na trávu v zahradě. Právě tehdy jsem se chopil příležitosti, mazaně jsem se ke slepicím přiblížil zezadu a smetákem je hnal směrem k výběhu. To jsem ovšem nečekal, že na mě nalíčily jednu ze svých nejtěžších zbraní. Vypustily své výkaly do vysoké trávy. Moje tenisky se s touto lstí při rychlém běhu nedokázaly vypořádat. Uklouzl jsem a letěl z kopce. Je to prostě bio trend mít slepice.

Výhodou ovšem bylo, že teď jsem měl slepice v prostoru, kde se daly dobře pochytnat. Zcela zpocený, smradlavý a psychicky zdeptaný jsem slepice nahnal ke zdi domu a jednu po druhé přenesl zpátky do výběhu. Když jsem je zavřel, odměnily mě nadávkami v té jejich slepičí hatmatilce. Pes začal výt. Je to prostě bio trend mít slepice.

Dobrá myšlenka tedy skončila tím, že jsem si zneprátelil všechno živé v okolí. Jen kos Karel, který naši zahradu obšťastňuje od jara, využil příležitosti a sezobal všechno zrní, které měly slepice nachystáno ve výběhu. Klobása pro psa a oblíbený šrot pro slepice bylo dobré řešení pro usmíření mé zvířeny. Jen to odřené koleno a vyhozené ploténky jsem si dával dohromady bezmála týden (Vavřík, 2022).

| karma článku: 26.58 | přečteno: 629

Bez komentářů